

DEMOGRAFISKA RAPPORTER

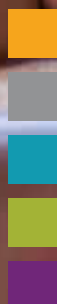
RAPPORT 2014:1

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Olika familjer lever på olika sätt

– om barns boende och försörjning efter
en separation

Demografiska rapporter

- 2000:1 Sveriges framtida befolkning
- 2000:2 Barn och deras familjer 1999
- 2001:1 Varför föds det så få barn?
- 2001:2 Arbetsmarknadsstatus och fruktsamhet
- 2001:3 Livslängden i Sverige 1991–2000
- 2002:1 Barnens del av kakan
- 2002:2 Barn och deras familjer 2000
- 2002:3 Livslängd, hälsa och sysselsättning
- 2002:4 Befolkningsåret 2001
- 2002:5 Hur många barn får jag?
- 2002:6 Arbetskraftsinvandring – en lösning på försörjningsbördan?
- 2002:7 Mammor och pappor – om kvinnors och mäns föräldraskap
- 2003:1.1 Barn och deras familjer 2001. Del 1: Tabeller
- 2003:1.2 Barn och deras familjer 2001. Del 2: Texter och diagram
- 2003:2 Flyttströmmar i Sverige 1999–2001
- 2003:3 Befolkningsåret 2002
- 2003:4 Sveriges framtida befolkning – Befolkningsframskrivning för åren 2003–2050
- 2003:5 Sveriges framtida befolkning 2003–2020. Svensk och utländsk bakgrund
- 2003:6 Arbetslöshet och barnafödande
- 2003:7 Barn och deras familjer 2002
- 2004:1 Barnens tid med föräldrarna
- 2004:2 Vad påverkar sjukskrivningarna?
- 2004:3 Barn och deras familjer 2003
- 2004:4 Dödlighet efter utbildning, boende och civilstånd
- 2004:5 Efterkrigstidens invandring och utvandring
- 2005:1 Bostaden, storstaden och barnfamiljen
- 2005:2 Barn och deras familjer 2004
- 2005:3 Familjens betydelse för rörligheten på arbetsmarknaden
- 2005:4 Från folkökning till folkminskning
- 2006:1 Äldres omsorgsbehov och närhet till anhöriga
- 2006:2 Sveriges framtida befolkning 2006–2050
- 2006:3 Barn och deras familjer 2005
- 2007:1 Livslängden i Sverige 2001–2005
- 2007:2 Barn, boendesegregation och skolresultat
- 2007:3 Föräldraledighet och arbetskarriär - En studie av mammors olika vägar i arbetslivet
- 2007:4 Barn och deras familjer 2006
- 2008:1 Arbete och barnafödande. En jämförelse mellan inrikes och utrikes födda
- 2008:2 Barnafödande bland inrikes och utrikes födda
- 2008:3 Anhöriginvandrare och deras familjer
- 2008:4 Invandrares flyttmönster
- 2008:5 Ungdomars flytt hemifrån
- 2009:1 Sveriges framtida befolkning 2009–2060
- 2009:2 Barn eller inte?
- 2010:1 Kohortdödligheten i Sverige
- 2010:2 Födda i Sverige – ändå olika? betydelsen av föräldrarnas födelseland
- 2011:1 Tredje barnet – en ny trend?
- 2011:2 Livslängden i Sverige 2001–2010
- 2011:3 Olika generationers barnafödande
- 2012:1 Sambo, barn, gifta, isär?
- 2012:2 Sveriges framtida befolkning 2012–2060
- 2012:3 Kvarboende, flyttningar och dödlighet
- 2013:1 Barn, föräldrar och separationer
- 2013:2 Barnafödande i nya relationer

Olika familjer lever på olika sätt
– om barns boende och försörjning
efter en separation

Statistiska centralbyrån
2014

Demographic reports 2014:1

Different families live in different ways

– a survey on residence and support of children after a separation

Statistics Sweden
2014

Tidigare publicering – se omslagets insida
Previous publication – listed at the inside of the cover

Producent
Producer SCB, Prognosinstitutet
Statistics Sweden, Forecast Institute
Box 24300, SE-104 51 Stockholm
+46 8 506 940 00
demografi@scb.se

Förfrågningar
Enquiries Lotta Persson +46 8 506 942 11
lotta.persson@scb.se
Anna Nyman +46 8 506 45 94
anna.nyman@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet. Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, *Olika familjer lever på olika sätt*
– om barns boende och försörjning efter en separation

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.

When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, *Different families live in different ways*
– a survey on residence and support of children after a separation.

Omslag/Cover: Ateljén, SCB
Foto/Photo: Matton

ISSN 1654-1510 (Online)
ISSN 0283-8788 (Print)
ISBN 978-91-618-1603-3 (Print)
URN:NBN:SE:SCB-2014-BE51BR1401_pdf

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 2014.02

Förord

Under perioden augusti 2012 till mars 2013 genomförde SCB på uppdrag av Socialdepartementet en enkätundersökning riktad till föräldrar som inte lever tillsammans. Syftet var att undersöka hur vardagen ser ut för barn vars föräldrar inte lever ihop och hur föräldrarna löser ekonomin och boendet för sina barn. I denna rapport redovisas resultat från undersökningen.

Rapporten har utarbetats av Anna Nyman, Lotta Persson, Ellen Forsberg och Karin Lundström. Anna-Karin Nylin har bidragit med värdefulla synpunkter.

Statistiska centralbyrån i februari 2014

Inger Eklund

Eiwor Höglund Dávila

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

*A separate text in English is provided at the end of the publication,
on page 147*

Förord	3
Sammanfattning	11
1. Inledning.....	15
2. Bakgrund.....	17
Fler separationer.....	17
...och nya familjeformer	17
Färre med underhåll	18
3. Barnets boende.....	21
Hur barns boende delas mellan föräldrarna.....	21
Mammor och pappor beskriver barnets boende olika.....	23
Vanligast att barn 7–9 år bor växelvis	24
Många barn med utrikes födda föräldrar bor hos mamma	25
Vanligt att barn till högutbildade bor växelvis.....	25
Vanligt bo växelvis om föräldrarna har hög inkomstnivå	26
Större andel barn till unga föräldrar bor hos mamma.....	28
Vanligare bo hos mamma om hon är ensamstående	29
Vanligt bo växelvis om föräldrarna bor i samma kommun.....	30
Vanligare bo växelvis om föräldrarna nyligen separerat.....	31
21 dagar per månad hos mamma och 9 hos pappa.....	32
Syskon bor ofta på samma sätt.....	33
Hur barnets boende ändrats sedan separationen.....	35
Beslut om barnets boende.....	36
Vad påverkade beslutet om barnets boende?	37
Vad föräldrarna tycker om barnets boende.....	39
4. Mer om det växelvisa boendet	41
Allt vanligare med växelvis boende	41
Tidigare studier	41
Föräldrar som väljer växelvis boende	42
5. Försörjningen för barnet	47
Att komma överens om försörjningen	47
De som själva kommit överens om ekonomin.....	48
De som inte har någon ekonomisk överenskommelse	51

Betala eller ta emot underhåll.....	52
Betala underhåll.....	55
Ta emot underhåll.....	56
Föräldrarnas egna extra kostnader.....	59
6. Särlevande föräldrar och andra föräldrar	63
Hälften är sammanboende	63
Det fysiska boendet.....	64
Eget rum till barnet.....	66
Föräldrarnas sysselsättning.....	67
Föräldrarnas ekonomiska utsatthet	70
Sociala relationer	72
7. Föräldrarnas egna kommentarer	75
8. Avslutande diskussion.....	79
Fakta om statistiken.....	83
Detta omfattar statistiken.....	83
Definitioner och förklaringar.....	83
Så görs statistiken.....	87
Enkät till särlevande föräldrar	87
Viktberäkning och estimation.....	87
Fördjupning om växelvis boende.....	88
Statistikens tillförlitlighet	90
Bra att veta.....	91
Samstämmighet i svar mellan föräldrarna.....	91
Referenser	95
Bilaga 1 – Enkät.....	97
Tabellbilaga	107
Barns boende – barnperspektiv.....	107
Barns boende – föräldraperspektiv.....	122
Försörjningen för barnet	140
Särlevande föräldrar och andra föräldrar	144
In English.....	147
Summary.....	147
List of tables.....	150
List of terms	153

Tabellförteckning

Tabell 3.1 Hur bor ditt barn? Procent.....	23
Tabell 3.2 Antal dagar per månad barnet bor hos sin mamma och sin pappa. Procent.....	32
Tabell 3.3 Hur bor ditt barn och hur bor syskonet? Procent.....	34
Tabell 3.4 Kom ni själva överens om hur ditt barn skulle bo eller fick ni hjälp av någon utomstående? Procent.....	37
Tabell 3.5 Vad påverkade mest beslutet om hur ditt barn skulle bo? Procent	38
Tabell 4.1 Har barn med växelvis boende. Oddskvoter	45
Tabell 5.1 Hur ordnade ni det ekonomiska direkt efter separationen (eller ditt barns födelse)? Procent.....	48
Tabell 5.2 Vilket sätt valde ni att själva reglera underhållet på? Procent	49
Tabell 5.3 Vilket sätt valde ni att själva reglera underhållet på? Fördelning efter barnets boende. Procent.....	50
Tabell 5.4 Hur kom ni fram till hur mycket som skulle betalas i underhåll? Procent	51
Tabell 5.5 Varför hade ni ingen ekonomisk överenskommelse för ditt barn? Procent.....	52
Tabell 5.6 Hur är det idag betalar du eller tar du emot underhåll (via egen överenskommelse eller via Försäkringskassan) för ditt barn? Procent.....	53
Tabell 5.7 Hur mycket betalar du i underhåll för ditt barn varje månad? Procent	55
Tabell 5.8 Hur mycket tar du emot i underhåll för ditt barn varje månad? Procent	57
Tabell 5.9 Tar du emot underhåll för något mer barn? Föräldrar som har ytterligare barn. Procent	57
Tabell 5.10 Brukar den andra föräldern stå för mer kostnader för ditt barn än vad som täcks av underhållet? Procent.....	58
Tabell 5.11 Vad brukar pengarna utöver underhållet användas till? Föräldrar som tar emot underhåll för sitt barn. Procent.....	58
Tabell 5.12 Brukar du stå för extra kostnader för ditt barn utöver vad som täcks av pengarna ni kommit överens om? Fördelning efter barnets boende. Procent.....	59
Tabell 5.13 Vad brukar pengarna användas till? (Dvs. pengarna utöver det överenskomna). Mammor. Procent	61

Tabell 5.14 Vad brukar pengarna användas till? (Dvs. pengarna utöver det överenskomna). Pappor. Procent	61
Tabell 6.1 Särlevande föräldrar efter familjetyp. Procent.....	64
Tabell 6.2 Ja, barnet har eget rum hos mig. Särlevande föräldrar efter barnets boende. Procent.....	67
Tabell 6.3 Huvudsaklig sysselsättning. Föräldrar 16–64 år med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent	68
Tabell 6.4 Arbetar heltid/deltid. Förvärvsarbetande föräldrar 16–64 år med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent.....	69
Tabell 6.5 Saknar kontantmarginal samt ekonomiska problem. Föräldrar 16 år och äldre med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent.....	71
Tabell 6.6 Umgänge med nära anhörig varje vecka samt inget umgänge med nära anhöriga. Föräldrar 16 år och äldre med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent	73
Tabell 6.7 Umgås med vänner varje vecka samt har ingen nära vän. Föräldrar 16 år och äldre med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent.....	74
Tabell T.1 Hur bor barnet? Fördelning efter barnets kön. Procent.....	107
Tabell T.2 Hur bor barnet? Fördelning efter barnets ålder. Procent.....	108
Tabell T.3 Hur bor barnet? Fördelning efter barnets ålder och kön. Procent	109
Tabell T.4 Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas födelseländer. Procent.....	110
Tabell T.5 Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas utbildningsnivå. Procent.....	111
Tabell T.6 Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas inkomstnivå. Procent.....	113
Tabell T.7 Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas ålder vid första barnets födelse. Procent	115
Tabell T.8 Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas familjetyp. Procent.....	117
Tabell T.9 Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrar som bor i samma kommun respektive olika kommuner samt typ av kommun. Procent.....	118
Tabell T.10 Hur bor barnet? Fördelning efter tid sedan separation. Procent.....	119

Tabell T.11 Förändring av barnets boende sedan separationen. Procent	121
Tabell T.12 Hur bor ditt barn? Fördelning efter barnets ålder. Procent	122
Tabell T.13 Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas födelseland. Procent.....	123
Tabell T.14 Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas utbildningsnivå. Procent	124
Tabell T.15 Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas inkomstnivå. Procent	125
Tabell T.16 Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas ålder vid första barnets födelse. Procent.....	126
Tabell T.17 Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas familjetyp. Procent	127
Tabell T.18 Hur bor ditt barn? Fördelning efter kommun- grupp. Procent	128
Tabell T.19 Hur bor ditt barn? Fördelning efter tid sedan separation. Procent.....	129
Tabell T.20 Ungefär hur många dagar bor ditt barn hos dig per månad? Procent	131
Tabell T.21 Hur ser ditt barns boende ut nu jämfört med precis efter separationen (eller när ditt barn föddes om ni inte levde ihop)? Procent.....	132
Tabell T.22 Kom ni själva överens om hur barnet skulle bo eller fick ni hjälp av någon utomstående? Fördelning efter barnets boende. Procent	133
Tabell T.23 Vad påverkade mest beslutet om hur ditt barn skulle bo? Andel efter barnets boende. Procent.....	135
Tabell T.24 Vad tycker du om den överenskommelse ni har om ditt barns boende idag? Procent.....	137
Tabell T.25 Vad tycker du om den överenskommelse ni har om ditt barns boende idag? Fördelning efter barnets boende. Procent	138
Tabell T.26 Hur ordnade ni det ekonomiska direkt efter sepa- rationen (eller ditt barns födelse)? Fördelning efter barnets boende. Procent	140
Tabell T.27 Hur är det idag betalar du eller tar du emot under- håll (via egen överenskommelse eller via Försäkringskassan) för ditt barn? Fördelning efter barnets boende. Procent.....	141

Tabell T.28 Hur mycket betalar du i underhåll för ditt barn varje månad? Fördelning efter föräldrarnas inkomstnivå. Procent ...	142
Tabell T.29 Brukar du stå för extra kostnader för ditt barn utöver vad som täcks av pengarna ni kommit överens om? Fördelning efter föräldrarnas inkomstnivå. Procent	143
Tabell T.30 Hur mycket extra kostnader betalar du i månaden (utöver vad som täcks av pengarna ni kommit överens om)? Procent	143
Tabell T.31 Särlevande föräldrar efter familjetyp och bostadstyp. Procent	144
Tabell T.32 Särlevande föräldrar efter bostadstyp. Fördelning efter barnets boende. Procent	145

Sammanfattning

Under den senare delen av 1900-talet gick utvecklingen mot mindre stabila parförhållanden, då skilsmässor och separationer ökade i omfattning. Denna utveckling har medfört att barnfamiljerna ser annorlunda ut idag än tidigare och att det är vanligare att barn inte bor tillsammans med båda sina föräldrar. Idag har vart fjärde barn i Sverige, eller 480 000 barn, föräldrar som separerat eller som aldrig levt tillsammans. För att kunna beskriva levnadsförhållanden för dessa barn krävs undersökningar om hur deras vardag ser ut.

I denna rapport presenteras resultat från enkäten *Olika familjer lever på olika sätt* som SCB, på uppdrag av Socialdepartementet, genomförde under hösten 2012 och början av 2013. Enkäten skickades ut till särlevande föräldrar till närmare 15 000 barn. Båda föräldrarna har fått möjlighet att svara på enkäten. Syftet var att se hur föräldrarna löst boendet och ekonomin för barnet.

Uppskattningsvis finns 540 000 särlevande föräldrar med barn under 18 år. Med särlevande föräldrar menas de som inte längre lever ihop med partnern till minst ett av sina barn. De särlevande föräldrarna kan ha barnen boende mest eller bara hos sig, de kan bo mest eller bara hos sin andra förälder eller så kan de bo ungefär lika mycket hos båda föräldrarna. Detta boende kallas ofta för växelvis boende.

Växelvis boende har blivit vanligare under senare år. Denna undersökning visar att 35 procent av barnen vars föräldrar inte lever ihop bor växelvis hos sin mamma och sin pappa. Det är en kraftig ökning jämfört med 1980-talet, då endast någon procent av barnen med särlevande föräldrar bodde på detta sätt. Att växelvis boende har ökat kan vara ett tecken på ökad jämställdhet mellan pappor och mammor.

Barn i 7–9-årsåldern är de som i störst utsträckning bor lika mycket hos sin mamma och sin pappa. Att barnen bor växelvis lika mycket hos föräldrarna är vanligare om föräldrarna är födda i Sverige och om båda föräldrarna har hög utbildningsnivå och höga inkomster. Generellt tycks sambanden mellan socioekonomiska faktorer och växelvis boende vara starkare för män. Att män har hög utbildning och hög inkomst har större betydelse för växelvis boende än att kvinnor har det.

Det är mindre vanligt med växelvis boende om föräldrarna var unga då de fick sitt första barn. Däremot är det inga påfallande skillnader mellan föräldrar som bor i olika kommuntyper. Då har *storstäderna* Stockholm, Göteborg och Malmö med förorter jämförts med *större städer* och *övriga kommuntyper*. De små skillnader som finns kan förklaras av skillnader i inkomst och utbildningsnivå.

Det är vanligare med växelvis boende bland barn vars föräldrar har separerat under de senaste åren. Det kan tyda på att växelvis boende är vanligare idag än tidigare, men det kan också tyda på att växelvis boende är vanligt direkt efter en separation men att barn med tiden bor mer eller bara hos sin ena förälder.

Samtidigt som växelvis boende har ökat är det fortfarande vanligast att barn bor mest eller bara hos sin mamma, mer än hälften av barnen gör det jämfört med knappt ett av tio barn som bor mest eller bara hos pappan.

Undersökningen visar att de flesta föräldrar själva har kommit överens om hur barnet ska bo, men det finns också de som fått hjälp av någon utomstående. Det kan finnas flera saker som påverkat beslutet om hur barnet ska bo. Vanligast är att föräldrarna anger att det viktigaste skälet var att båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet. Andra vanliga svar är att barnet skulle kunna bo kvar i samma område och att barnet skulle ha nära till förskolan eller skolan. En majoritet av föräldrarna är nöjda med överenskommelsen om barnets boende.

Även när det gäller barnets försörjning kommer en del föräldrar själva överens om hur den ska lösas. Nästan hälften av mammorna och närmare sex av tio pappor har själva kommit överens om hur ekonomin skulle lösas. Det är också vanligt att föräldrarna har ansökt om underhåll via Försäkringskassan. Då är det Försäkringskassan som administrerar underhållet för barnet. Det gäller en tredjedel av mammorna och knappt en fjärdedel av papporna.

De som själva kommit överens har oftast valt att betala hälften var, det vill säga ungefär lika mycket av kostnaderna, eller att ha underhåll. Av alla särlevande föräldrar tar 52 procent av mammorna och 8 procent av papporna emot underhåll från den andra föräldern eller via Försäkringskassan. Det är få bland dem som har barnet boende växelvis som tar emot eller betalar underhåll medan cirka 80 procent av dem som har barnet boende hos sig hela eller mesta delen av tiden tar emot underhåll.

De som har underhåll utgår ofta från Försäkringskassans nivå på underhåll, 1 273 kronor i månaden. Över hälften av föräldrarna uppger att de har samma belopp som för underhåll via Försäkringskassan. Resultaten visar att det är en relativt svag koppling mellan den underhållsbetalande förälderns inkomstnivå och storleken på underhållet.

16 procent av föräldrarna som har barnen boende hos sig hela eller mesta delen av tiden saknar underhåll för barnet. Några av skälen som räknas upp är att barnet blivit myndigt, att den ekonomiska överenskommelsen inte fungerar och att föräldern har god ekonomi och därför inte är i behov av underhåll.

De ensamstående mammorna som har barnen boende hos sig hela eller mesta delen av tiden riskerar i större utsträckning än andra föräldrar olika former av utsatthet. De förvärvsarbetar i mindre utsträckning och har oftare ekonomiska problem. Flera mammor beskriver en svår ekonomisk situation i det öppna svarsalternativ som finns i enkäten.

Flera pappor å andra sidan skriver att de känner sig missgynnade av Försäkringskassan, familjerätten och socialtjänsten, vilka de upplever står på mammornas sida.

Att växelvis boende är vanligare om föräldrarna separerat under senare år och ökad jämställdhet mellan mammor och pappor kan tyda på att växelvis boende blir vanligare i framtiden.

1. Inledning

Idag har vart fjärde barn i Sverige, eller 480 000 barn, föräldrar som separerat eller som aldrig bott tillsammans. Vissa av dessa barn bor enbart med en av sina föräldrar, medan andra barn delar tiden mellan sina föräldrar. För att beskriva hur vardagen ser ut för dessa barn behövs undersökningar där barnen eller föräldrarna beskriver hur deras vardag ser ut och hur man löser frågor som rör barnet.

Under hösten 2012 skickade SCB, på uppdrag av Socialdepartementet, ut enkäten *Olika familjer lever på olika sätt* till särlevande föräldrar till omkring 15 000 barn. Syftet var att se hur de har löst boendet och ekonomin för barnet. Båda föräldrarna har fått möjlighet att svara på enkäten. Föräldrarna har fått berätta om hur barnet bor, hur de kom fram till hur barnet skulle bo, vad som påverkade beslutet om barnets boende samt om de är nöjda med hur barnets boende ser ut. De har även svarat på frågor som rör barnets försörjning. Föräldrarnas uppgifter har kompletterats med uppgifter om ålder, födelseland, kommuntyp, utbildningsnivå och inkomst. I denna rapport presenteras resultat för hur boende och ekonomi ser ut för barn vars föräldrar inte lever tillsammans.

Ett ytterligare syfte med enkäten var att bättre kunna analysera den ekonomiska situationen för hushåll med särlevande föräldrar. Den ekonomiska statistiken beräknas genom registerstatistik och eftersom det inte är möjligt att folkbokföra sig på flera adresser finns ingen information om de barn som bor lika mycket hos båda föräldrarna. Man räknar med att alla barn som inte är skrivna med båda sina sammanboende föräldrar bor heltid hos den förälder barnet är skriven hos. Denna förälder beräknas ha hela försörjningsbördan för barnet trots att barnet kanske bor halva tiden hos sin mamma och halva hos sin pappa. Detta gör att den ena förälderns försörjningsbörda överskattas medan försörjningsbördan för barnets andra förälder underskattas. Resultat från undersökningen används i en simuleringsmodell för att visa vilka skillnader en mer korrekt försörjningsbörda skulle ge. Dessa resultat redovisas i en separat rapport.

Det är vanligt att barn med särlevande föräldrar bor halva tiden hos sin mamma och sin pappa, så kallat växelvis boende. I denna undersökning har föräldrarna fått svara på en fråga om deras barn bor mest hos en av föräldrarna, enbart hos en av föräldrarna eller om

barnet bor ungefär halva tiden hos vardera förälder. De har också fått ange hur många dagar per månad barnet bor hos dem. I rapporten används begreppet "växelvis boende" i de fall föräldern angett att barnet bor "ungefär lika mycket hos båda föräldrarna".

De barn som ingår i urvalet ska ha båda sina biologiska föräldrar boende i Sverige, och barnet ska vara folkbokfört hos en av dem. I rapporten presenteras andelsskattningar med tillhörande konfidensintervall (KI) för hur boende och ekonomi ser ut för dessa barn.

Resultaten går att presentera ur både barnens och föräldrarnas perspektiv. När redovisning görs ur ett barnperspektiv bygger resultaten på de barn där minst en av föräldrarna har besvarat enkäten. I de fall endast en av barnets föräldrar har svarat på enkäten används svaret från denna förälder och i de fall båda barnets föräldrar har besvarat enkäten slumpas vilken av föräldrarnas svar som ska användas. När redovisning görs ur ett föräldraperspektiv används samtliga svar från de mammor och pappor som besvarat enkäten.

Rapporten inleds med en beskrivning av hur utvecklingen av separationer mellan föräldrar har sett ut över tid och hur vanliga olika familjetyper är i Sverige idag. I kapitlet *Barnets boende* beskrivs hur barns boende delas mellan föräldrarna samt hur föräldrar beskriver hur de kom överens om barnets boende och hur nöjda de är med överenskommelsen om barnets boende. Kapitlet *Mer om det växelvisa boendet* innehåller en statistisk analys av vilka föräldrar som väljer växelvis boende för sitt barn. I kapitlet *Försörjningen för barnet* beskrivs hur föräldrarna löser ekonomin för barnet.

Kapitlet *Särlevande föräldrar och andra föräldrar* innehåller en beskrivning av hur de särlevande föräldrarnas familjesituation ser ut idag, samt jämförelser mellan särlevande föräldrar och föräldrar som lever i kärnfamiljer vad gäller boende, sysselsättning, ekonomi och sociala relationer. Enkäten avslutades med en sida där föräldrarna hade möjlighet att skriva fritt om de hade något de ville tillägga. I kapitlet *Föräldrarnas egna kommentarer* ges en sammanfattning av huvuddragen i dessa kommentarer. Därefter analyseras resultaten i en avslutande diskussion. I det avslutande kapitlet *Fakta om statistiken* beskrivs datamaterial och metoder. Kapitlet innehåller också en beskrivning av samstämmigheten i svaren för de föräldrapar där båda föräldrarna har besvarat enkäten. I bilaga 1 finns enkäten och därefter följer en tabellbilaga.

2. Bakgrund

Som en bakgrund beskrivs utvecklingen över tid när det gäller föräldraseparationer. Även "de nya familjerna" som föräldraseparationerna har bidragit till beskrivs. Slutligen ges också en kortfattad bild av utvecklingen av försörjningen för barn med särlevande föräldrar.

Fler separationer...

Under 1900-talets senare hälft gick utvecklingen mot mindre stabila parförhållanden, då skilsmässor och separationer ökade i omfattning. Forskare tycks vara överens om att kvinnornas inträde på arbetsmarknaden var en av de viktigare bakomliggande orsakerna (se t.ex. Oláh & Gähler 2012). I och med lönearbetet blev kvinnorna i större utsträckning ekonomiskt oberoende från männen och det blev möjligt att klara ekonomin även efter en separation. Kvinnors arbetskraftsdeltagande kan också ha skapat obalans i familjen i och med att den traditionella arbetsfördelningen luckrades upp. Att det blev lättare och mer accepterat att skilja sig är naturligtvis också en av orsakerna till att separationer ökade i omfattning.

De ökade separationsfrekvenserna har inneburit att barnfamiljerna till viss del ser annorlunda ut idag än tidigare. Fram till mitten på 1900-talet var det ovanligt att barn var med om att föräldrarna gick skilda vägar. Därefter är det allt fler barn som har upplevt detta. Ökningen var särskilt stor från 1970-talet och fortsatte fram till slutet av 1990-talet. År 2000 levde 26 procent av barnen med särlevande föräldrar. På 2000-talet har emellertid trenden mot mer instabila förhållanden stagnerat eller till och med vänt (se t.ex. SCB 2013a och 2013b). År 2012 hade andelen barn med särlevande föräldrar minskat till 25 procent. I Sverige finns 1,9 miljoner barn i åldrarna 0–17 år. Det betyder att närmare 480 000 barn har föräldrar som inte bor ihop. De flesta av dessa har föräldrar som har separerat, men det finns också barn vars föräldrar aldrig har bott tillsammans. Av alla föräldrapar som skaffade sitt första barn år 2000 uppskattades 3 procent ha fått barn utanför ett förhållande (SCB 2012a).

...och nya familjeformer

Trots att separationsfrekvenserna har ökat så är den traditionella kärnfamiljen fortfarande vanligast. År 2012 fanns enligt SCB:s Barn- och familjestatistik närmare 762 000 familjer där alla barn var båda

föräldrarnas gemensamma. Andelen ensamstående föräldrar ökade kraftigt under 1980-talet och 1990-talet. Enligt SCB:s undersökning Hushållens ekonomi (HEK) utgjorde de ensamstående hushållen 19 procent av alla barnfamiljer i början på 1990-talet. 84 procent av dessa var ensamstående mammor och 16 procent var pappor. Tio år senare utgjorde de ensamstående föräldrarna 23 procent av alla barnfamiljer. På 2000-talet har andelen varit relativt stabil och låg år 2011 på 24 procent. Att vara ensamstående pappa har dock blivit vanligare. År 2011 var en av fyra ensamstående föräldrar pappor medan tre av fyra var mammor.

Det har också blivit vanligare med ombildade familjer. Då har minst en av föräldrarna hittat en ny partner. År 2009 uppskattades det finnas 120 000 familjer med barn under 18 år där något av barnen inte var föräldrarnas gemensamma (Barnombudsmannen 2010).

Bland de särlevande föräldraparen blir det allt vanligare att dela på ansvaret för barnen även efter en separation. Barnen bor då ofta växelvis, det vill säga ungefär lika mycket hos båda föräldrarna. Att ha växelvis boende var ovanligt förr. Enligt Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) bodde 1 procent av barnen med separerade föräldrar växelvis i mitten på 1980-talet. År 2006/07 hade andelen ökat till 28 procent.

Färre med underhåll

Förändringen mot fler växelvis boende barn avspeglar sig även i antalet barn för vilka föräldrar tar emot underhållsstöd. År 2010 fick föräldrar till 223 000 barn någon form av underhållsstöd från Försäkringskassan. Det är ungefär 45 procent av barnen med särlevande föräldrar (Försäkringskassan 2011a). Antalet föräldrar med underhållsstöd har minskat något sedan slutet på 1990-talet. Försäkringskassan anger fyra orsaker. En viktig anledning är de låga födelse-talen i slutet av 1990-talet och början på 2000-talet. En annan orsak som lyfts fram är ökningen av växelvis boende. När barnen bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna betalas i regel inget underhållsstöd. En annan orsak tros vara minskningen av antalet föräldraseparationer från slutet av 1990-talet till mitten av 2000-talet. Dessutom kan Försäkringskassans arbete med att få föräldrarna att sköta underhållet direkt mellan sig också vara en bidragande orsak.

Tanken är att föräldrarna själva ska svara för underhåll för sitt barn. Har föräldrarna separerat ska den förälder som inte har barnet boende hos sig betala ett underhållsbidrag. Föräldrarna bör själva

komma överens om underhållsbidragets storlek. Försäkringskassan träder in och betalar underhållsstöd om den bidragsskyldige inte betalar eller inte kan betala underhållsbidraget (Försäkringskassan 2013a).

Redan 1937 infördes ett stöd till barn till ensamstående mödrar om det fastställda underhållsbidraget inte betalades av den bidragsskyldige fadern. Detta bidragsförskott gällde fram till 1997, med vissa förändringar, då det ersattes av dagens stödform, underhållsstöd (Socialdepartementet 2003). Dagens underhållsstöd är maximalt 1 273 kronor. Vid införandet 1997 uppgick stödet till maximalt 1 173 kronor. Den bidragsskyldige föräldern ska helt eller delvis återbetala underhållsstödet till Försäkringskassan.

3. Barnets boende

I detta kapitel beskrivs först hur barns boende delas mellan föräldrarna, och hur det skiljer sig åt mellan olika grupper i befolkningen. Sedan beskrivs föräldrarnas syn på hur de kom överens om boendet, vad som påverkade beslutet om barnets boende och hur nöjda de är med överenskommelsen om barnets boende.

Hur barns boende delas mellan föräldrarna

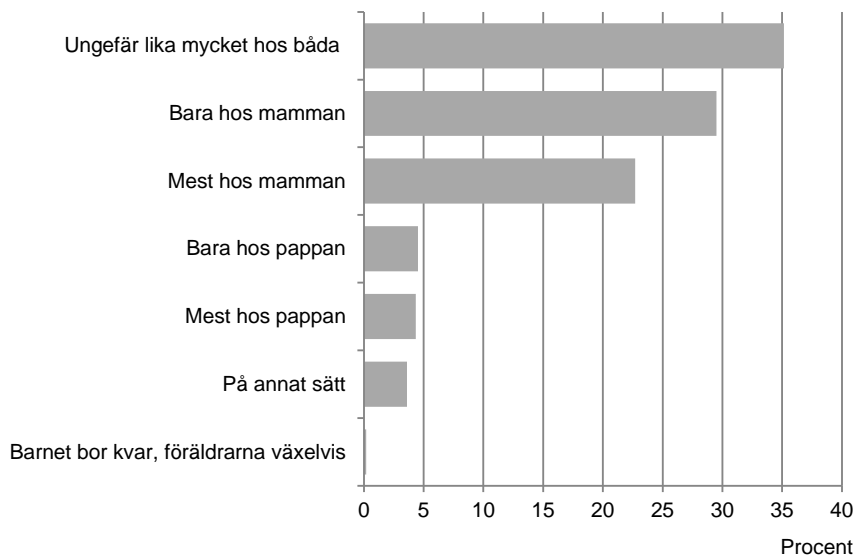
Barnets boende beskrivs genom två frågor i enkäten; "Hur bor ditt barn?" och "Ungefär hur många dagar bor ditt barn hos dig per månad?". Boendet går att beskriva både ur ett barnperspektiv (hur barn bor) och ur ett föräldraperspektiv (hur föräldrar har sina barn boende hos sig). Inledningsvis beskrivs boendet ur ett barnperspektiv. Samtliga resultat finns redovisade i rapportens tabellbilaga.

I de fall endast en av barnets föräldrar har svarat på enkäten används svaret från denna förälder när barnets boende redovisas. I de fall barnets båda föräldrar har besvarat enkäten slumpas vilken av föräldrarnas svar som ska användas.

Det är vanligast att barn bor ungefär lika mycket hos sin mamma och sin pappa, så kallat växelvis boende. 35 procent av barnen bor på detta sätt. Nära 30 procent bor bara hos sin mamma och ytterligare 23 procent bor mest hos mamman. En mindre andel av barnen bor mest eller bara med sin pappa, 5 respektive 4 procent. Sammanlagt är det drygt hälften av barnen som bor mest eller bara hos sin mamma, medan knappt en tiondel bor mest eller bara hos pappan.

Det finns inga stora skillnader mellan hur flickor och pojkar bor, men flickor bor i något större utsträckning mest eller bara hos sin mamma medan pojkar i något större utsträckning bor halva tiden hos sin mamma och sin pappa.

Diagram 3.1
Hur bor barnet? Procent
How does the child live? Percent

Se även tabell T.2 i tabellbilagan.

4 procent av barnen bor på annat sätt än de ovanstående svarsalternativen. Föräldrarna till dessa barn har haft möjlighet att i ett öppet svarsalternativ beskriva hur deras barn bor. Det är vanligt att föräldrarna i de öppna svaren beskriver barnets boende genom uttrycket *varannan vecka* eller genom att de har preciserat att tiden med barnet delas *exakt* lika mellan föräldrarna. Om dessa föräldrar i stället hade valt att fylla i svarsalternativet "Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna" hade andelen barn som bor lika mycket hos sina föräldrar kunnat vara något högre än 35 procent.

Ett annat återkommande svar är att barnet bor hos den ena föräldern på vardagar och hos den andra under helger och lov. I de fall barnet bor hos den ena föräldern huvuddelen av tiden, och hos den andra föräldern varannan helg, är det vanligast att pappan har barnet på helger och att barnet bor hos sin mamma resten av tiden.

Andra beskrivningar av barnets boende är att barnet bor på internat eller studieort, att barnet har egen lägenhet eller bor hos sin pojkvän/flickvän. Ett mindre antal barn bor hos andra släktingar, på ungdomshem, fosterhem eller är på annat sätt omhändertaget av andra än föräldrarna.

Mammor och pappor beskriver barnets boende olika

Om man i stället beskriver barnets boende utifrån föräldrarnas perspektiv visar det sig att mammors och pappors uppfattning om hur barnen bor delvis skiljer sig åt. 38 procent av mammorna anser att barnen bor bara hos dem, jämfört med att 19 procent av papporna menar att barnen bor enbart hos sin andra förälder. 7 procent av papporna beskriver att barnet bara bor hos dem, jämfört med att 2 procent av mammorna menar att barnet bor enbart hos sin andra förälder. Det tycks vara så att föräldrar överskattar hur stor del av tiden barnen bor hos dem och underskattar tiden barnet är hos den andra föräldern. Även andelen föräldrar som menar att barnet bor växelvis, alltså ungefär lika mycket hos mamman och pappan, skiljer sig åt. 38 procent av papporna uppger detta jämfört med 32 procent av mammorna.¹ Ytterligare en anledning till skillnaderna kan vara att föräldrar som bor med barnet kan vara mer benägna att svara på enkäten.

Tabell 3.1
Hur bor ditt barn? Procent
How does your child live? Percent

	Mammor	KI	Pappor	KI
Bara hos mig	37,8	± 1,3	7,4	± 0,9
Bara hos sin andra förälder	2,1	± 0,4	19,1	± 1,3
Mest hos mig	22,1	± 1,2	5,3	± 0,7
Mest hos sin andra förälder	3,5	± 0,5	26,1	± 1,5
Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna	31,6	± 1,2	37,8	± 1,4
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,1	± 0,1	0,3	± 0,2
Annat sätt	2,8	± 0,5	4,1	± 0,7
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 892		4 604	

Trots att mammors och pappors uppfattning om hur barn bor delvis skiljer sig åt är samstämmigheten god för de föräldrapar där båda besvarat enkäten. De föräldrarna svarar i stor utsträckning likadant på frågor om exempelvis barnets boende. Dessa föräldrar är där-
 emot inte representativa för samtliga föräldrar, eftersom det bland annat är en större andel bland dem där båda föräldrarna har en hög utbildningsnivå och hög inkomstnivå. De har också i större utsträckning än andra föräldrar barn som bor växelvis, vilket kan vara en

¹ För fler resultat redovisade ur ett föräldraperspektiv, se tabellbilagan tabell T.12–T.19

indikation på att de kommer bra överens. Läs mer om detta i *Fakta om statistiken*.

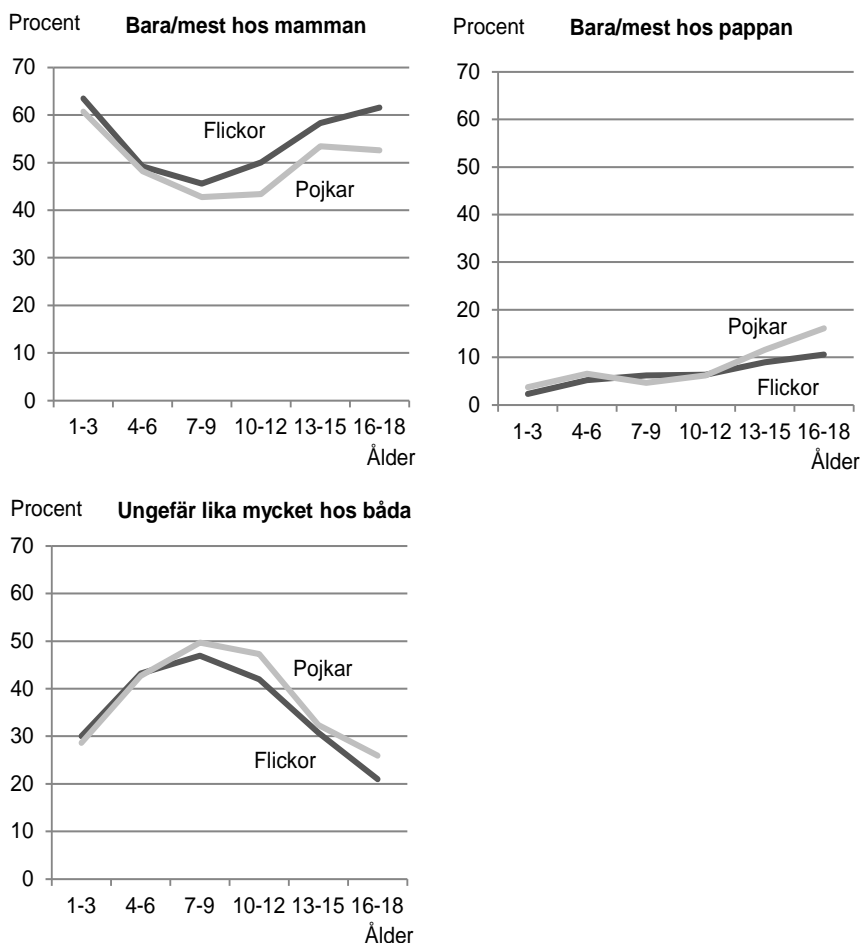
Vanligast att barn 7–9 år bor växelvis

Boendet ser olika ut för barn i olika åldrar. Diagram 3.2 visar att barn i åldern 7–9 år är de som i störst utsträckning bor ungefär halva tiden hos sin mamma och sin pappa. I den åldern bor 47 procent av flickorna och 50 procent av pojkarna växelvis hos föräldrarna.

Diagram 3.2

Hur bor barnet? Andel efter barnets ålder och kön. Procent

How does the child live? Share by age and sex of the child. Percent

Se även tabell T.3 i tabellbilagan.

De yngsta barnen, 1–3-åringarna, bor i störst utsträckning mest eller bara hos sin mamma medan de äldsta barnen, 16–18-åringarna, är de som i störst utsträckning bor mest eller bara hos sin pappa.

Många barn med utrikes födda föräldrar bor hos mamma

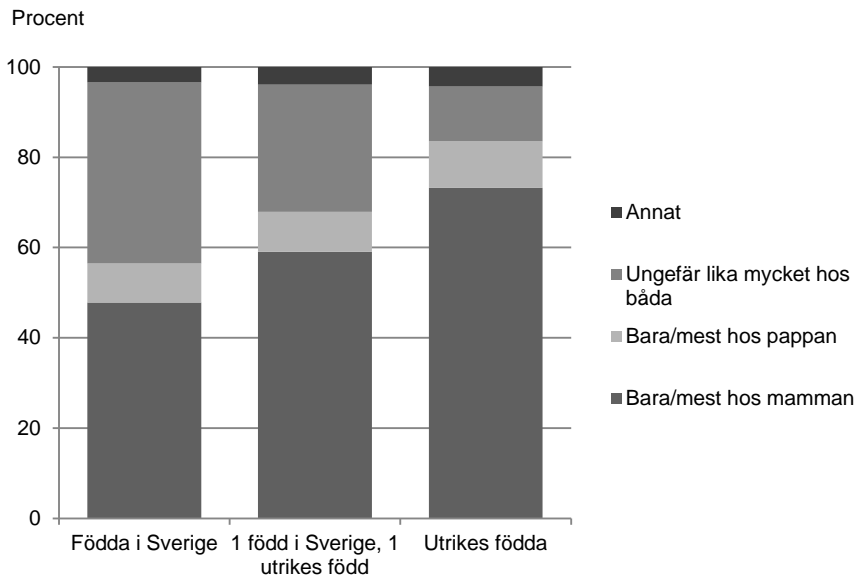
Boendet skiljer sig åt mellan barn vars föräldrar är födda i Sverige och barn vars föräldrar är födda utomlands. Barn vars båda föräldrar är födda i Sverige bor i störst utsträckning växelvis, det gör fyra av tio barn i denna grupp. För barn där en av föräldrarna är född utomlands och en i Sverige är det nära tre av tio som delar sin tid jämnt mellan föräldrarna, jämfört med drygt ett av tio barn där båda föräldrarna är utrikes födda. Barn med utrikes födda föräldrar bor i större utsträckning hos sin mamma.

Diagram 3.3

Hur bor barnet? Fördelning av efter föräldrarnas födelseländer.

Procent

How does the child live? Distribution by the parents' countries of birth.
Percent

Se även tabell T.4 i tabellbilagan.

Vanligt att barn till högutbildade bor växelvis

Barn som har två eftergymnasialt utbildade föräldrar är de som i störst utsträckning bor växelvis hos sina föräldrar. Det gör hälften av de barnen. Om en av föräldrarna har en eftergymnasial utbildning, eller om båda föräldrarna har gymnasieutbildning, bor knappt

fyra av tio barn lika mycket hos sin mamma och sin pappa. För övriga barn är det drygt två av tio som bor växelvis.

I de grupper där det är mindre vanligt att bo växelvis är det framför allt vanligare att bo hos mamman.

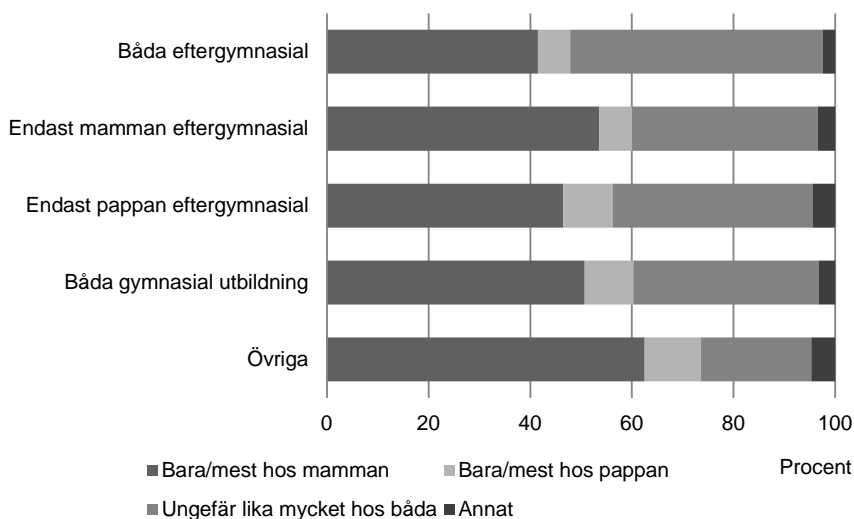
Diagram 3.4

Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas utbildningsnivå.

Procent

How does the child live? Distribution by the parents' level of education.

Percent

Övriga=mamman gymnasial utbildning/pappan förgymnasial utbildning, mamman förgymnasial utbildning/pappan gymnasial utbildning, mamman och pappan förgymnasial utbildning

Se även tabell T.5 i tabellbilagan.

Vanligt bo växelvis om föräldrarna har hög inkomstnivå

Det kan finnas ett samband mellan föräldrarnas inkomstnivå och hur barnet bor. De föräldrar som svarat på enkäten har delats in i tre inkomstgrupper baserat på taxerad förvärvsinkomst. En grupp med de 25 procent som har de lägsta taxerade förvärvsinkomsterna, en med de 50 procent som ligger i mitten av inkomstfördelningen och en med de 25 procent som har de högsta taxerade förvärvsinkomsterna. Eftersom män i genomsnitt har högre inkomster än kvinnor finns fler män i gruppen med de högsta inkomsterna och fler kvinnor i gruppen med de lägsta inkomsterna.

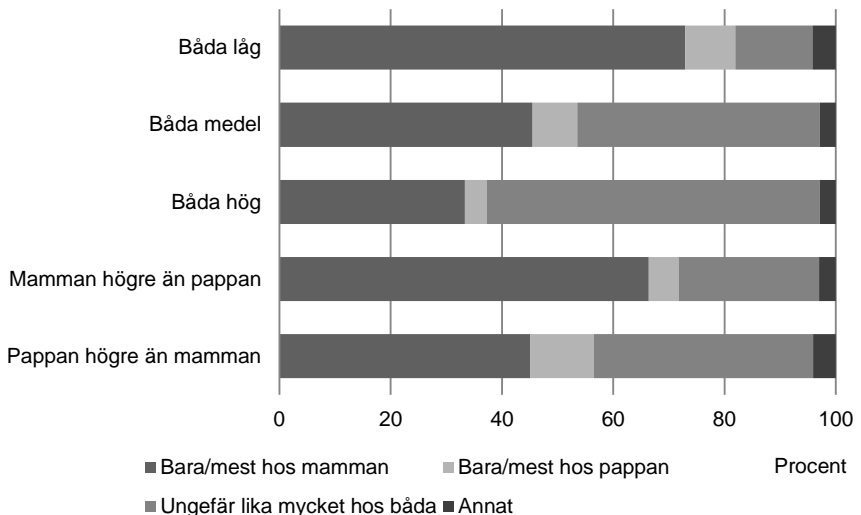
Diagram 3.5 visar att bland barn där båda föräldrarna tillhör gruppen med de lägsta inkomsterna är det nära tre fjärdelar av barnen som bor mest eller bara hos sin mamma. 13 procent av barnen i denna grupp bor lika mycket hos båda sina föräldrar. I de fall föräldrarna har högre inkomster är det vanligare att barnen bor ungefär lika mycket hos sin mamma och sin pappa. Om båda föräldrarna ligger i medelinkomstgruppen bor mer än fyra av tio barn lika mycket med båda föräldrarna. Bland de barn där båda föräldrarna tillhör gruppen med de högsta inkomsterna bor sex av tio lika mycket hos sin mamma och sin pappa.

Om föräldrarna tillhör olika inkomstgrupper ser boendet olika ut beroende på om mamman eller pappan tillhör en högre inkomstgrupp. Om mamman tillhör en högre grupp än pappan bor två tredjedelar av barnen hos mamman, medan en fjärdedel bor lika mycket hos sin mamma och sin pappa. Däremot om pappan tillhör en högre grupp än mamman bor 45 procent av barnen mest eller bara hos sin mamma medan nära fyra av tio bor lika mycket hos mamman och pappan. Det är något vanligare att barnet bor mest eller bara hos sin pappa om pappan tillhör en högre inkomstgrupp än vad mamman gör.

Diagram 3.5

Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas inkomstnivå. Procent

How does the child live? Distribution by the parents' income level. Percent

Inkomstnivåerna definieras i *Fakta om statistiken*.

Se även tabell T.6 i tabellbilagan.

Större andel barn till unga föräldrar bor hos mamma

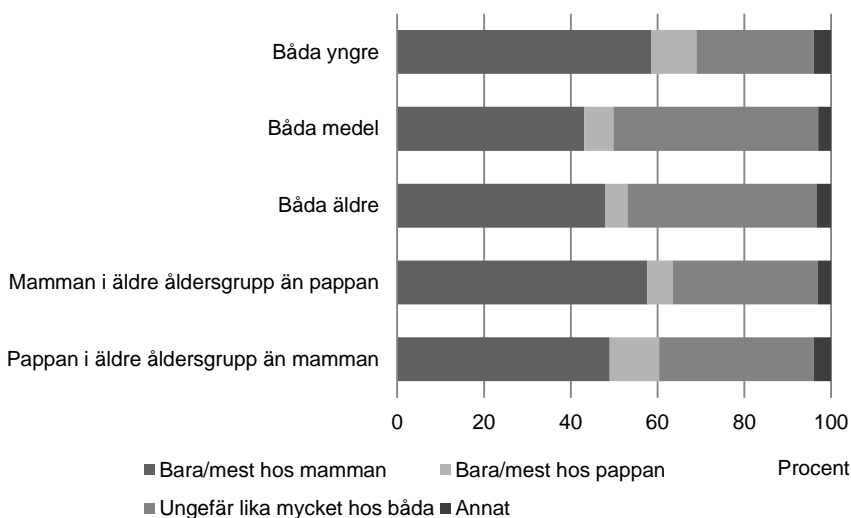
Boendet skiljer sig också åt mellan barn vars föräldrar var olika gamla då de blev föräldrar för första gången. Föräldrarna har delats in i tre åldersgrupper, beroende på hur gamla de var vid första barnets födelse. Om båda föräldrarna var unga då de fick sitt första barn, högst 24 år för mammor och 26 år för pappor, är det vanligare att barnet bor mest eller bara hos mamman. I diagram 3.6 framgår att nära sex av tio barn med föräldrar som fick barn i unga åldrar bor mest eller bara hos sin mamma. De barn vars föräldrar var äldre när de fick barn bor i större utsträckning ungefär lika mycket hos båda föräldrarna.

Det är vanligast i alla grupper att barn bor mest eller bara hos sin mamma, men i de fall föräldrarna tillhör olika åldersgrupper är det något vanligare att barnet bor mest eller bara hos pappan om han tillhörde en äldre åldersgrupp än vad mamman gjorde vid barnets födelse.

Diagram 3.6

Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas ålder vid första barnets födelse. Procent

How does the child live? Distribution by the parents' age at first birth. Percent

Se även tabell T.7 i tabellbilagan.

Föräldrarnas ålder definieras i *Fakta om statistiken*.

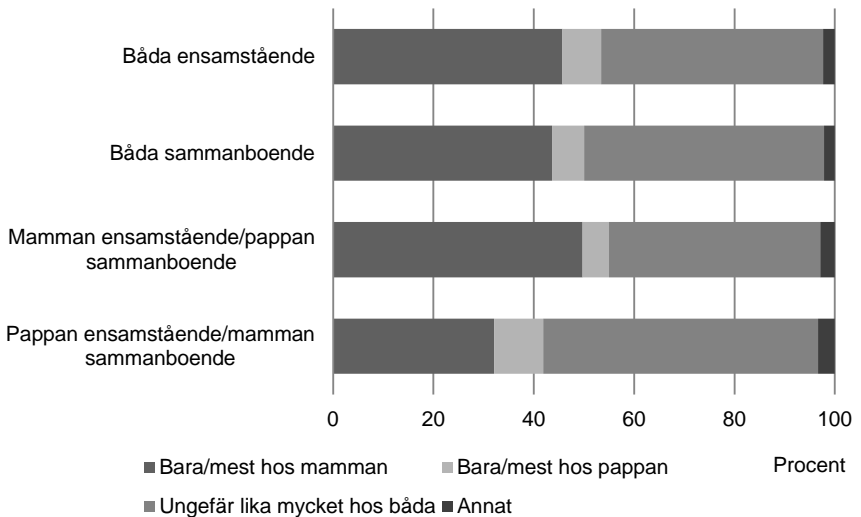
Vanligare bo hos mamma om hon är ensamstående

Att barnet bor hos sin mamma är vanligast om mamman är ensamstående och pappan sammanboende. Minst vanligt att bo hos mamman är det om mamman är sammanboende och pappan är ensamstående. I den gruppen är det mer än hälften av barnen som bor lika mycket hos föräldrarna.

Diagram 3.7

Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas familjetyp. Procent

How does the child live? Distribution by the parents' family type. Percent

Se även tabell T.8 i tabellbilagan.

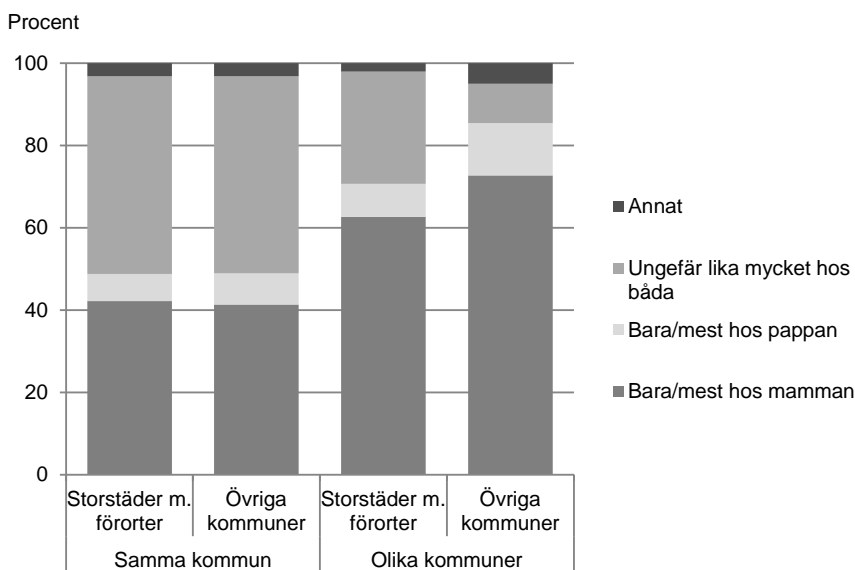
Vanligt bo växelvis om föräldrarna bor i samma kommun

Att föräldrarna bor nära varandra kan vara en förutsättning för växelvis boende. Det är vanligare att barnen bor ungefär lika mycket hos båda sina föräldrar om föräldrarna bor i samma kommun, vilket visas i diagram 3.8. Närmare hälften av barnen vars föräldrar bor i samma kommun bor växelvis hos föräldrarna. I de fall föräldrarna bor i olika kommuner är det vanligare att barnen bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna om föräldrarna bor i ett storstadsområde än om föräldrarna bor i övriga kommuner, 27 respektive 9 procent.

Diagram 3.8

Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrar som bor i samma kommun respektive olika kommuner samt typ av kommun. Procent

How does the child live? Distribution by parents living in the same municipality or living in different municipalities and type of municipality. Percent

Se även tabell T.9 i tabellbilagan.

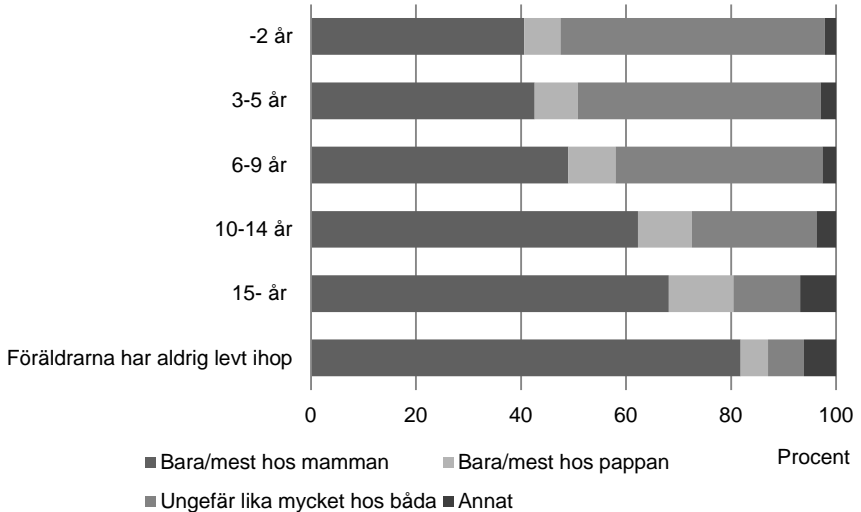
Vanligare bo växelvis om föräldrarna nyligen separerat

Bland de barn där föräldrarna har separerat under de senaste två åren bor hälften lika mycket hos sin mamma och sin pappa. Att bo växelvis är mindre vanligt om det har gått en längre tid sedan separationen. Det kan tyda på att det är vanligare att barn som är med om en separation idag bor lika mycket hos sin mamma och sin pappa, jämfört med hur situationen sett ut tidigare. Det skulle också kunna bero på att det är vanligt att barnet bor halva tiden hos vardera föräldern direkt efter en separation, men att boendet förändras när det gått en tid sedan separationen och att boende halva tiden hos vardera föräldern därför inte är lika vanligt då. En annan anledning kan vara att barnen är äldre då det är en längre tid sedan separationen. Äldre barn bor växelvis i mindre utsträckning än yngre.

De barn vars föräldrar aldrig har bott ihop bor i minst utsträckning växelvis. Dessa barn bor oftast mest eller bara hos sin mamma.

Diagram 3.9

Hur bor barnet? Fördelning efter tid sedan separationen. Procent
How does the child live? Distribution by time since separation. Percent

Se även tabell T.10 i tabellbilagan.

21 dagar per månad hos mamma och 9 hos pappa

Föräldrarna har också beskrivit hur många dagar per månad barnet brukar bo hos dem. I genomsnitt bor barnen 21,1 dagar per månad hos sin mamma och 9,4 dagar hos sin pappa.

De barn som bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna bor i genomsnitt 15,6 dagar per månad hos sin mamma och 14,9 dagar hos sin pappa.

Barn som bor mest hos sin mamma bor hos henne 24,4 dagar per månad och hos sin pappa 6,1 dagar. Barn som bor mest hos sin pappa bor i genomsnitt hos honom 23,8 dagar per månad och 6,7 dagar hos sin mamma.

Tabell 3.2

Antal dagar per månad barnet bor hos sin mamma och sin pappa.

Procent

*Number of days per month the child lives with the mother and the father.
Percent*

Pappan	Mamman	Andel	KI
0 dagar	30–31 dagar	31,5 ±	1,0
1–2 dagar	28–29 dagar	3,0 ±	0,4
3–4 dagar	26–27 dagar	6,1 ±	0,6
5–6 dagar	24–25 dagar	5,5 ±	0,5
7–8 dagar	22–23 dagar	3,4 ±	0,4
9–10 dagar	20–21 dagar	3,0 ±	0,4
11–12 dagar	18–19 dagar	2,5 ±	0,4
13–14 dagar	16–17 dagar	4,8 ±	0,5
15 dagar	15 dagar	26,8 ±	0,9
16–17 dagar	13–14 dagar	3,2 ±	0,4
18–19 dagar	11–12 dagar	0,7 ±	0,2
20–21 dagar	9–10 dagar	0,7 ±	0,2
22–23 dagar	7–8 dagar	0,8 ±	0,2
24–25 dagar	5–6 dagar	1,2 ±	0,2
26–27 dagar	3–4 dagar	1,0 ±	0,2
28–29 dagar	1–2 dagar	0,7 ±	0,2
30–31 dagar	0 dagar	5,2 ±	0,5
Summa		100,0	
Antal svarande		8 031	

De föräldrar som angett att barnet bor bara hos dem/baras hos sin andra förälder behövde inte svara på denna fråga. De har tilldelats 30–31 respektive 0 dagar som svar på frågan.

Utöver svarsalternativen för hur många dagar per månad barnen bor hos föräldrarna fanns möjlighet att lämna kommentarer i anslutning till denna fråga. De kommentarer som lämnats i det öppna svarsalternativet liknar de öppna svar som lämnats på den

tidigare frågan om hur barnet bor. Det vanligaste kommentaren är *varannan vecka* och utöver det är det vanligt att på andra sätt betona att föräldrarna delar tiden med barnet lika. Uttrycket *50 procent* är återkommande. Några skriver att de delar tiden med två veckor i taget eller halva månaden.

Flera föräldrar nämner att det är svårt att skatta barnets boende som antal dagar per månad eftersom månadernas längd varierar. I förklaringar över hur barnet bor är det vanligare att utgå från veckor som tidsenhet.

Förutom att barnet delar tiden jämnt mellan föräldrarna är ett återkommande svar i de egna kommentarerna att barnet bor huvuddelen av tiden hos sin ena förälder och träffar den andra på helger och lov. Ibland beskrivs avståndet mellan föräldrarnas bostadsorter som förklaring till den fördelningen.

De flesta beskriver att barnet har någon typ av regelbundenhet i hur boendet delas mellan föräldrarna. Flera skriver också att boendet ändras under lov och semestrar.

Syskon bor ofta på samma sätt

Föräldrarna har också fått svara på en fråga om deras barn har hel- eller halvsyskon som de är föräldrar till. Tre fjärdedelar av föräldrarna har syskon till barnet. Bland de föräldrar som har flera barn har ungefär hälften ett syskon till barnet och en tredjedel två syskon. Drygt var tionde förälder har tre eller fler syskon till barnet.

I de fall barnen har syskon kan man jämföra om syskonens boende ser likadant ut eller om de bor på olika sätt. Föräldrarna kan ha flera syskon till sitt barn. Här beskrivs hur boendet ser ut för ett av dessa syskon. Det visar sig att barnet och syskonet ofta bor på samma sätt. Det gäller för över hälften av syskonen. Ett undantag gäller för mammor där barnet bor bara / mest hos pappan. Då är det en tredjedel av syskonen som bor samma sätt.

Det är relativt vanligt att syskonet bor med båda sina föräldrar i det egna hushållet. Då har föräldern bildat en ny familj och syskonet är ett halvsyskon till barnet. Det är också relativt vanligt att syskonet bor på annat sätt. Då kan syskonet exempelvis ha flyttat hemifrån.

Tabell 3.3**Hur bor ditt barn och hur bor syskonet? Procent***How does your child live and how does the sibling live? Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Barnet bor bara/mest hos dig				
Syskonet bor med båda sina föräldrar i ditt hushåll	19,1	± 1,9	13,5	± 4,7
Syskonet bor bara/mest hos dig	56,7	± 2,3	53,0	± 5,8
Syskonet bor bara/mest hos den andra föräldern	3,8	± 0,9	12,5	± 3,5
Syskonet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna	3,8	± 0,8	7,1	± 2,6
Syskonet bor på annat sätt	16,6	± 1,7	13,9	± 4,2
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 186		351	
Barnet bor bara/mest hos den andra föräldern				
Syskonet bor med båda sina föräldrar i ditt hushåll	11,9	± 4,9	16,4	± 2,5
Syskonet bor bara/mest hos dig	23,9	± 6,1	9,2	± 1,9
Syskonet bor bara/mest hos den andra föräldern	34,0	± 6,8	52,4	± 3,2
Syskonet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna	8,6	± 3,5	4,1	± 1,1
Syskonet bor på annat sätt	21,6	± 6,5	17,9	± 2,5
Summa	100		100,0	
Antal svarande	225		1 166	
Barnet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna				
Syskonet bor med båda sina föräldrar i ditt hushåll	14,8	± 2,2	12,9	± 2,2
Syskonet bor bara/mest hos dig	11,2	± 1,7	7,6	± 1,6
Syskonet bor bara/mest hos den andra föräldern	3,2	± 0,9	6,7	± 1,4
Syskonet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna	61,4	± 2,6	63,9	± 2,8
Syskonet bor på annat sätt	9,5	± 1,7	8,9	± 1,8
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 662		1 460	

Föräldrarna kan ha flera syskon till sitt barn. Här beskrivs hur boende ser ut för ett av dessa syskon.

Hur barnets boende ändrats sedan separationen

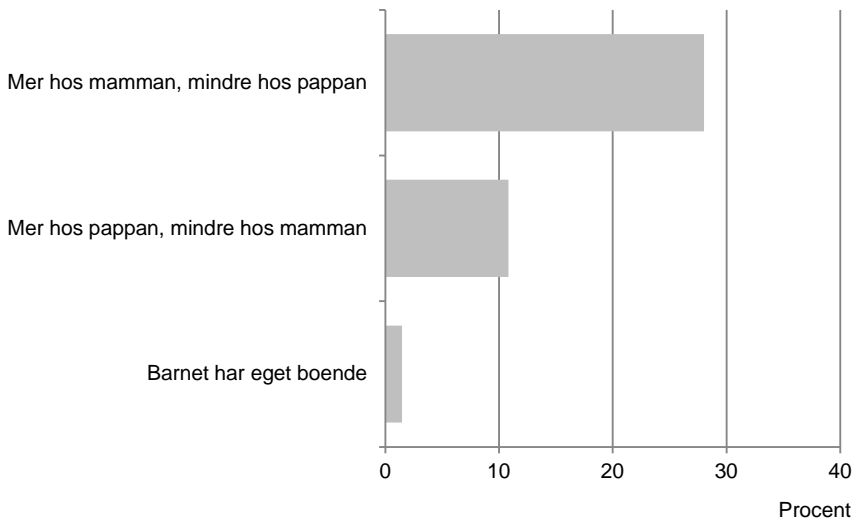
Barnets boende kan ha sett annorlunda ut direkt efter separationen än det gör idag. Föräldrarna har svarat på en fråga som ska beskriva hur boendet har förändrats sedan separationen.

Det är vanligare att barnen bor mer hos mamman nu än direkt efter separationen. Diagram 3.10 visar att 28 procent av barnen bor mer hos sin mamma nu än direkt efter separationen medan 11 procent bor mer hos sin pappa nu än direkt efter separationen. Ett fåtal barn har hunnit flytta hemifrån.

Diagram 3.10

Förändring av barnets boende sedan separationen. Procent

Change in the child's residential arrangement since the separation. Percent

Se även tabell T.11 i tabellbilagan.

Ett av frågans svarsalternativ, "ditt barn bor lika mycket hos bägge", har varit svårt att tolka. Det är inte självklart hur föräldrarna tolkat svarsalternativet, som att barnet bor lika mycket hos båda föräldrarna idag som direkt efter separationen eller som att barnet bor lika mycket hos sin mamma och sin pappa (oavsett hur boendet har förändrats med tiden). På grund av osäkerhet på kvaliteten redovisas inte resultat för svarsalternativet "ditt barn bor lika mycket hos bägge".

Svarsalternativet "ditt barn bestämmer sitt boende själv" redovisas inte heller eftersom det inte visar på vilket sätt barnet i själva verket bor. På denna fråga var det möjligt att ange mer än ett svarsalternativ. En del har använt detta svarsalternativ i kombination med något annat. De vanligaste kombinationerna är "ditt barn bestämmer

sitt boende själv" tillsammans med "bor lika mycket hos bägge", "bor mer hos dig nu, mindre hos sin andra förälder" och "bor mindre hos dig nu, mer hos sin andra förälder".

Det gick även att välja alternativet "annan förändring". Då har föräldrarna med egna ord haft möjlighet att beskriva detta. Det öppna svarsalternativet bekräftar att denna fråga gått att tolka på flera olika sätt. Det är många som i de öppna svaren inte har beskrivit hur boendet har förändrats, utan helt enkelt beskrivit hur barnets boende ser ut idag. Utifrån detta vet vi inte om det sett ut på detta sätt hela tiden eller om det skett en förändring. Utöver det är den vanligaste kommentaren att det inte skett någon förändring. Av de som beskriver det så är det också många som nämner att barnet alltid och enbart bott hos sin mamma.

Det är få som i de öppna svaren beskriver hur barnets boende förändrats men bland de som gör det skiftar erfarenheterna. En del beskriver att barnet bor mer jämnt fördelat mellan föräldrarna idag, och andra att barnet bor mer hos den ena föräldern. På grund av osäkerhet på kvaliteten redovisas därför inte heller svarsalternativet "Annan förändring".

Beslut om barnets boende

De flesta föräldrar har själva kommit överens om hur barnet ska bo. 79 procent av papporna och 75 procent av mammorna har själva kommit överens. Näst vanligast är att man fått hjälp av kommunal familjerätt eller socialtjänst vilket gäller 7 procent av både mammor och pappor. Ungefär 4 procent av föräldrarna har fått hjälp av ett juridiskt ombud. I vissa fall har den andra föräldern aldrig varit med och bestämt hur barnet skulle bo. Det gäller 5 procent av mammorna och 1 procent av papporna.

8 procent av föräldrarna har uppgett "annat svar" på frågan och 1 procent menar att man "fick hjälp på annat sätt". Dessa föräldrar har haft möjlighet att beskriva detta i ett öppet svarsalternativ. Bland dem som beskriver att de fått hjälp på annat sätt är det vanligast att i de öppna svarsalternativen beskriva att man haft en vårdnadstvist som blivit prövad i domstol. Bland dem som angett annat svar är det vanligt att ange att det inte finns någon överenskommelse. Att det inte finns någon överenskommelse kan bero på flera olika saker. Ett exempel från de öppna svaren är vårdnadstvister som aldrig avslutats. Andra förklaringar är att den ena föräldern lämnat familjen och inte efterfrågat eller visat intresse för

att ta ansvar för barnet, vilket fler mammor än pappor beskriver. Pappor beskriver oftare än mammor att den andra föräldern bestämt allt eller att de känt sig maktlösa på olika sätt och att deras önskan inte blivit hörsammad i besluten. Det nämns också ofta att barnet själv fått bestämma över boendet.

Tabell 3.4

Kom ni själva överens om hur ditt barn skulle bo eller fick ni hjälp av någon utomstående? Procent

Did you agree yourselves about your child's residential arrangement or did you get help from a third party? Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Vi kom själva överens (eventuellt tillsammans med barnet)	74,8	± 1,3	78,7	± 1,4
Vi fick hjälp av kommunal familjerätt/socialtjänst	6,9	± 0,8	7,2	± 0,9
Vi fick hjälp av juridiskt ombud	4,3	± 0,6	3,8	± 0,7
Vi fick hjälp på annat sätt, nämligen...	0,9	± 0,3	1,2	± 0,4
Andra föräldern var aldrig med och bestämde	5,2	± 0,7	1,2	± 0,4
Barnet blev familjehemsplacerad/togs omhand av släktingar	0,1	± 0,1	0,1	± 0,1
Annat svar...	7,8	± 0,8	7,8	± 1,0
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 636		4 461	

Det finns ett samband mellan hur föräldrarna kom överens om boendet och hur barnets boende ser ut. Att själva ha kommit överens är vanligast bland föräldrar vars barn bor växelvis och minst vanligt om barnet bor enbart hos den ena av föräldrarna. Föräldrar till barn som bor växelvis har i minst utsträckning fått hjälp, antingen av kommunal familjerätt/socialtjänst eller av juridiskt ombud. Att den andra föräldern aldrig var med och bestämde är vanligast bland föräldrar vars barn bor enbart hos dem. Se även tabell T.22 i tabellbilagan.

Vad påverkade beslutet om barnets boende?

Det kan vara flera olika saker som påverkat beslutet om hur barnets boende ska delas mellan föräldrarna. Det är vanligast att föräldrarna anger att det som mest påverkade beslutet om hur barnet skulle bo var att båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet. Det gäller 32 procent av mammorna och 37 procent av papporna (se tabell 3.5). Andra vanliga svar är att barnet skulle kunna bo kvar i samma område och att barnet skulle ha nära till skolan/förskolan.

En del föräldrar anger ett annat svar. Det gör 32 procent av mamorna och 20 procent av papporna. I de öppna svaren är det vanligast att uppge att barnet själv fått fatta beslutet om boendet. Av dem som beskriver det så är betydligt fler mammor än pappor. I många av fallen valde barnet att bo hos en förälder. I några fall har barnet valt att bo med båda föräldrarna. Ibland uttrycks också att barnets val grundats i konflikter med den ena föräldern eller föräldrarnas nya partner. Andra beskriver att de delat barnets boende lika mellan sig eftersom det var en självklarhet.

Några föräldrar påpekar att frågan förutsätter att barnets boende beror på ett aktivt beslut utifrån olika valmöjligheter, men så är det inte alltid. En av de vanligare förklaringarna från de öppna svaren är att en förälder, i de flesta fall pappan, visat ointresse för att ha barnet boende hos sig eller på andra sätt varit frånvarande som förälder. Ett annat vanligt svar är att en förälder är olämplig som vårdnadshavare för barnet. Det är inte alltid det nämns en förklaring, men i vissa fall nämns missbruk eller andra sociala omständigheter.

Många beskriver att barnets bästa var i fokus och påverkade beslutet mest. *Trygghet* återkommer som ett viktigt ledord. En del nämner trygghet som att få bo kvar i samma bostad, det finns också de som nämner trygghet som att undslippa en våldsam förälder.

Tabell 3.5

Vad påverkade mest beslutet om hur ditt barn skulle bo? Procent
What influenced the decision of your child's residential arrangement the most? Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Barnet skulle kunna bo kvar i samma område	23,4	± 1,2	26,5	± 1,4
Barnet skulle ha nära till skolan/förskolan	20,6	± 1,1	23,2	± 1,4
Bäst med tanke på hur bostadsbidrag eller andra stöd kunde påverkas	1,4	± 0,4	1,8	± 0,4
Föräldrarnas arbetstider och arbetssituation	12,2	± 0,9	11,2	± 1,0
Båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet	32,0	± 1,2	37,2	± 1,4
Föräldrarnas ekonomi	2,3	± 0,4	2,2	± 0,5
Föräldrarnas boendesituation	9,2	± 0,8	7,7	± 0,9
Barnet blev familjehemsplacerad/togs omhand av släktingar	0,2	± 0,1	0,2	± 0,2
Annat svar	32,0	± 1,3	19,7	± 1,3
Kommer inte ihåg vad som påverkade mest	4,6	± 0,6	6,0	± 0,8
Antal svarande	5 815		4 570	

Flera svar kunde anges, vilket gör att tabellen inte summerar till 100 procent. 72 procent av de som svarat på frågan angav ett svar, 17 procent angav två svar, 9 procent tre svar och 2 procent angav tre eller flera svar.

Föräldrar vars barn bor på olika sätt anger olika skäl till vad som mest påverkat beslutet om hur deras barn skulle bo. Föräldrar vars barn bor växelvis anger i större utsträckning än andra att båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet var det som mest påverkade beslutet om hur barnet skulle bo. Att barnet skulle ha nära till förskolan/skolan anges oftast om barnet bor mest hos den andra föräldern. Föräldrarnas arbetstider och arbetsituation är vanligast att ange om barnet bor mest hos en av föräldrarna. Se även tabell T.23 i tabellbilagan.

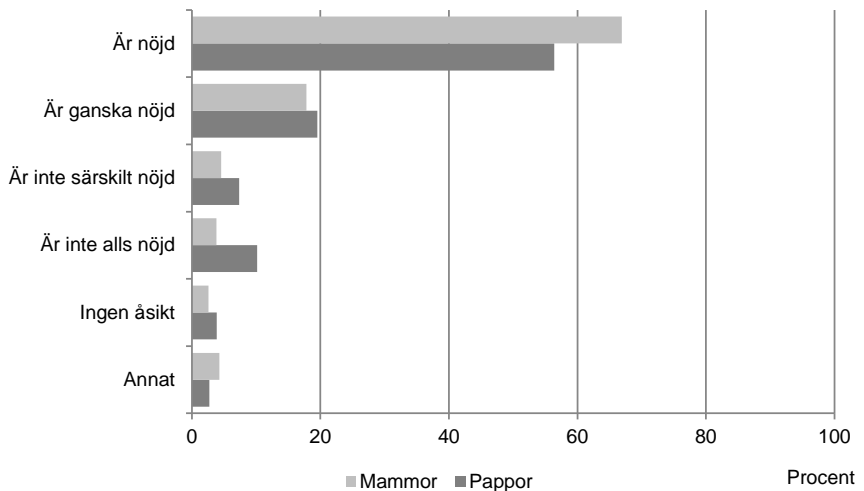
Vad föräldrarna tycker om barnets boende

Föräldrarna har fått uppge vad de tycker om överenskommelsen de har om barnets boende. Det är en större andel mammor än pappor som är nöjda med överenskommelsen. Diagram 3.11 visar att nära 67 procent av mammorna är nöjda, jämfört med 56 procent av papporna. 18 procent av mammorna och 20 procent av papporna är ganska nöjda. 8 procent av mammorna och 18 procent av papporna är inte särskilt nöjda. 8 procent av mammorna och 18 procent av papporna är inte särskilt eller inte alls nöjda.

Diagram 3.11

Vad tycker du om den överenskommelse ni har om ditt barns boende idag? Procent

How do you feel today about the agreement of your child's residential arrangement? Percent

Se även tabell T.24 i tabellbilagan.

4 procent av mammorna och 3 procent av papporna har svarat "Annat", och då fått möjlighet att beskriva detta i ett öppet svarsalternativ. De flesta som använt det öppna svarsalternativet är missnöjda med situationen. Allra vanligast är mammor som önskar att barnet skulle ha mer kontakt med sin pappa. Ett annat vanligt svar är att det inte finns någon överenskommelse om barnets boende. Flera beskriver eller antyder att livssituationen är annorlunda än vad de hade önskat och planerat.

Vissa föräldrar beskriver i de öppna svaren att de är delvis nöjda men att de också tycker att livssituationen i sig är sorglig. Några beskriver att de själva gärna hade haft mer eller all tid med barnet, men att de samtidigt vill att barnet ska få ha tid med den andra föräldern. Många återkommer till att barnets välmående är avgörande för hur nöjda de själva är.

Hur nöjd man är kan hänga samman med hur barnets boende fördelas. De föräldrar vars barn bor bara hos dem eller ungefär halva tiden hos dem är i störst utsträckning nöjda med överenskommelsen om barnets boende. Att inte alls vara nöjd med överenskommelsen om barnets boende är vanligast om barnet bor mest eller bara hos sin andra förälder (se tabell T.25 i tabellbilagan).

När man undersöker hur nöjda mammor och pappor är och även tittar på hur deras barn bor, är inte mammor mer nöjda med överenskommelsen om barnets boende än vad pappor är.

4. Mer om det växelvisa boendet

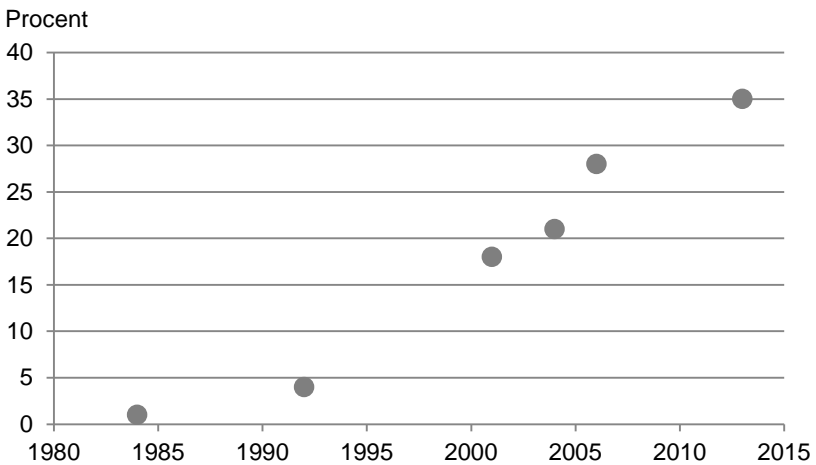
Att socioekonomiska och demografiska faktorer har betydelse för hur föräldrar väljer boende för barnet har visats i föregående kapitel. I det här kapitlet görs fördjupade analyser över vad som karakteriserar föräldrar som väljer växelvis boende för sitt barn. Med växelvis boende menas att barnen bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna.

Allt vanligare med växelvis boende

Växelvis boende blir allt vanligare. Idag bor omkring 35 procent av barnen med särlevande föräldrar ungefär lika mycket hos båda föräldrarna. Enligt Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) bodde 1 procent av barnen med separerade föräldrar växelvis i mitten på 1980-talet. Denna andel ökade till omkring 4 procent i början på 1990-talet och till 28 procent år 2006/07.

Diagram 4.1

Växelvis boende bland barn med särlevande föräldrar. Procent
Shared residence among children with parents living apart. Percent

Källa: SCB:s Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) för samtliga år utom 2012/13 som är hämtat från föreliggande undersökning.

Tidigare studier

Eftersom växelvis boende är en relativt ny företeelse finns det tämligen få studier om vad som karakteriserar föräldrar som väljer växelvis boende för sina barn. I enkätstudien *Jämställt föräldraskap* som utfördes av SCB år 2010 på uppdrag av Socialdepartementet,

framkom att växelvis boende barn var vanligare bland föräldrar med högre inkomster. Bland föräldrar med låg utbildningsnivå var växelvis boende minst vanligt (Socialdepartementet 2011). Dessa resultat gällde när inkomster och utbildningsnivå studerades var för sig.

Försäkringskassan genomförde år 2010 en undersökning bland särlevande föräldrar. Undersökningen visade bland annat att samarbetet om barnen fungerade bättre för de föräldrar som hade barnen växelvis boende än för de vars barn huvudsakligen bodde hos en förälder. Undersökningen visade också att de som hade delat föräldrapenningen ganska lika mellan sig i högre grad hade valt växelvis boende för barnet (Försäkringskassan 2011a).

En norsk studie med data från år 2004 visar också att det finns ett samband mellan växelvis boende och socioekonomiska faktorer (Kitterød & Lyngstad 2012). Att bo lika mycket hos mamman och pappan var vanligare om pappan hade en hög inkomst och om mamman var högutbildad. Växelvis boende tycks inte vara lika vanligt i Norge som i Sverige. När enkäten genomfördes var 11 procent av barnen med särlevande föräldrar växelvis boende, en lägre nivå än i Sverige vid motsvarande tid. En norsk studie utförd år 2012 visar på en ökning av växelvis boende till 25 procent (Lyngstad, Kitterød & Nymoen 2014).

Föräldrar som väljer växelvis boende

För att bättre förstå sambandet mellan demografiska och socioekonomiska faktorer och växelvis boende görs en multivariat analys. I sådana analyser kan flera faktorer som är av relevans ingå samtidigt. Den metod som används är logistisk regression. Den logistiska modellen är användbar när utfallsvariabeln enbart kan anta två värden. I detta fall rör det sig om att föräldern antingen har barnet boende hos sig halva tiden eller inte. De faktorer som används är barnets kön och ålder, tid sedan separationen, föräldrarnas födelse-land, boenderegion, ålder vid första barnets födelse, familjetyp, utbildningsnivå och taxerad förvärvsinkomst. En mer utförlig beskrivning av metod, datamaterial och variabler finns i kapitlet *Fakta om statistiken*.

Analysen görs ur ett föräldraperspektiv. Separata modeller görs för mammor och pappor. I grundmodellen inkluderas två variabler som karaktäriserar barnen, deras kön och ålder. Dessutom inkluderas en variabel som anger tid sedan separationen. Resultaten presenteras i

form av oddskvoter. Jämförelsegruppen har oddskvoten 1. En oddskvot över 1 innebär att växelvis boende är vanligare jämfört med referenskategori. Det omvända gäller för en oddskvot under 1.

Resultaten från den första modellen visar att växelvis boende är vanligare om barnet är 6–12 år jämfört med om barnet är yngre eller äldre. Mammor har något oftare barnet växelvis boende om barnet är en pojke än om barnet är en flicka. Detta samband är inte signifikant för pappor. Resultaten visar också att det är större sannolikhet att barnen bor halva tiden hos sina föräldrar om separationen skett under de senaste åren jämfört med om det var längre tid sedan. Detta resultat kan spegla den ökande trenden över tid när det gäller växelvis boende. Men resultaten kan även tyda på att barnets boende förändras mot att med tiden bo allt mer hos mamman eller allt mer hos pappan.

I nästa modell, modell 2, inkluderas faktorer som beskriver föräldrarnas demografiska egenskaper. Det visar sig att växelvis boende är vanligare om föräldrarna är födda i Sverige än om de är utrikes födda. Åldern när man får sitt första barn har också betydelse. De som är unga när de påbörjar sitt föräldraskap har i mindre utsträckning barn boende lika mycket hos båda föräldrarna än de som är i genomsnittlig ålder eller något äldre när de får sitt första barn. Vidare visar resultaten att mammor som är ensamstående har barnen växelvis boende i mindre utsträckning än mammor som är sammanboende. Bland pappor finns det inga signifikanta skillnader i växelvis boende mellan ensamstående och sammanboende.

I den sista modellen, modell 3, inkluderas variabler som beskriver föräldrarnas socioekonomiska egenskaper, utbildningsnivå och taxerad förvärvsinkomst. Generellt tycks sambanden mellan socioekonomiska faktorer och växelvis boende vara starkare för pappor. För pappor tyder resultaten på ökad grad av växelvis boende ju högre utbildningsnivå och inkomst papporna har. Precis som för pappor är växelvis boende mindre vanligt bland de mammor som har lägst utbildningsnivå och de lägsta inkomsterna. Men sedan upphör likheterna. För mammor finns inga signifikanta skillnader mellan de som har medelhög inkomst och de som har de högsta inkomsterna. Det finns inte heller några signifikanta skillnader mellan dem som har gymnasial utbildning och dem som har eftergymnasial utbildning.

I modell 2 inkluderades en variabel som beskriver föräldrarnas boenderegion. Föräldrar delas upp efter om de bor i storstäder och förorter, i större städer eller i övriga kommuntyper. Resultaten visar att det är vanligare med växelvis boende i storstäderna och deras förorter jämfört med andra kommuntyper. När de socioekonomiska variablerna inkluderas i modell 3 försvinner i princip dessa skillnader. Skillnaderna som finns mellan föräldrar boende i olika kommuntyper beror alltså på skillnader i inkomst och utbildningsnivå snarare än vilken typ av kommun föräldern bor i.

Tabell 4.1
Har barn med växelvis boende. Oddskvoter
Have children with shared residence. Odds ratios

Variabler	Mammor			Pappor		
	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 1	Modell 2	Modell 3
Barnets kön						
Pojke	1	1	1	1	1	1
Flicka	0,82**	0,82**	0,81**	0,89	0,9	0,89
Barnets ålder						
1–5 år	0,53***	0,53***	0,62***	0,63**	0,68**	0,81
6–12 år	1	1	1	1	1	1
13–18 år	0,66***	0,66***	0,57***	0,48***	0,46***	0,41***
Tid sedan separation						
Har aldrig bott tillsammans	0,08***	0,09***	0,10***	0,09***	0,10***	0,10***
Upp till 2 år	1,30**	1,48	1,48	1,06	1,14	1,17
3–5 år	1	1	1	1	1	1
6–9 år	0,67***	0,63***	0,64***	0,83*	0,85	0,86
10–14 år	0,37***	0,34***	0,35***	0,52***	0,53***	0,58***
Minst 15 år	0,21***	0,20***	0,21***	0,23***	0,27***	0,31***
Föräldrarnas födelseland						
Född i Sverige		1	1		1	1
Utrikes född		0,34***	0,43***		0,30***	0,39***
Föräldrarnas kommungrupp						
Storstäder och förorter		1	1		1	1
Större städer		0,88	0,95		0,80**	0,88
Övriga kommuntyper		0,77**	0,87		0,67***	0,81*
Ålder vid första barnets födelse						
Yngre		0,63***	0,77***		0,64***	0,73***
Medel		1	1		1	1
Äldre		0,88	0,84		0,96	0,98
Föräldrarnas familjetyp						
Sammanboende		1	1		1	1
Ensamstående		0,69***	0,68***		1,01	1,13
Utbildningsnivå						
Förgymnasial			0,72*			0,49***
Gymnasial			0,92			0,74***
Eftergymnasial			1			1
Inkomstnivå						
Låg			0,41***			0,36***
Medellåg			0,67***			0,66***
Medel			1			1
Medelhög			1,04			1,07
Hög			1,13			1,56***

***p<0,0001; **p<0,01; p<0,05

5. Försörjningen för barnet

Föräldrar har försörjningsansvar för sina barn oavsett om de bor tillsammans med barnen eller inte. I detta avsnitt beskrivs hur föräldrarna löser ekonomin för barnet.

Att komma överens om försörjningen

Att försörja sina barn benämns ofta med den juridiska termen underhåll. Att fullgöra sin underhållsskyldighet kan göras på flera olika sätt. Föräldrarna har fått frågor om hur de löst försörjningen för sitt barn.

En fråga handlar om hur man har ordnat det ekonomiska efter separationen. Det vanligaste bland både mammor och pappor är att de själva kommit överens om hur ekonomin ska lösas. Det gäller nästan hälften av mammorna och närmare sex av tio pappor. Näst vanligast är att ha ansökt om underhåll via Försäkringskassan. En tredjedel av mammorna och knappt en fjärdedel av papporna har gjort det. Närmare var tionde mamma och pappa har kommit överens på annat sätt. De har då getts möjlighet att i ett öppet svarsalternativ skriva på vilket sätt de kommit överens. Många uppger att de varit i kontakt med Försäkringskassan och vissa att Försäkringskassan har bestämt beloppet. En del vittnar om att de fått hjälp från andra juridiska instanser exempelvis advokater, juridiskt ombud eller familjerätten. En del har fått sin vårdnadstvist prövad i domstol. Ett återkommande ämne bland svaren är att konflikter förhindrat dem att nå ekonomiska överenskommelser. Flera skriver att det inte finns någon överenskommelse. I några fall betonas att den ena föräldern axlar hela föräldraskapet och att den andra föräldern inte är närvarande eller på annat sätt inte tar aktivt ansvar för sitt barn.

Tabell 5.1**Hur ordnade ni det ekonomiska direkt efter separationen (eller ditt barns födelse)? Procent***How did you arrange the economics after the separation (or the birth of your child)? Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Ni kom själva överens om hur ekonomin skulle lösas	47,7	± 1,2	58,9	± 1,4
Ni ansökte om underhåll via Försäkringskassan	33,4	± 1,2	22,8	± 1,3
Du/ni valde att inte ha någon ekonomisk överenskommelse	6,4	± 0,7	6,2	± 0,8
Ni har ännu inte bestämt hur försörjningsansvaret ska delas	1,6	± 0,4	1,2	± 0,4
Annat	9,8	± 0,9	8,8	± 1,0
Kommer inte ihåg hur ni gjorde	1,0	± 0,3	2,1	± 0,5
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 831		4 558	

Att själva ha kommit överens om hur försörjningen för barnet ska lösas är vanligast bland dem som har valt att ha barnet hos sig ungefär lika mycket (se tabell T.26 i tabellbilagan). Ungefär fyra av fem av dessa föräldrar uppger att de själva kommit överens. Bland de föräldrar som har barnet bara eller mest hos sig är det mindre vanligt att själva kommit överens om försörjningen. De har ofta ansökt om underhåll via Försäkringskassan. Det gäller särskilt mammor som har barnet boende hos sig hela eller största delen av tiden. Nästan hälften av dem uppger att de ansökt om underhåll via Försäkringskassan.

De som själva kommit överens om ekonomin

De som själva kommit överens om hur ekonomin ska lösas har valt att reglera underhållet på olika sätt. Det två vanligaste svarsalternativen är att man valt att betala hälften var, det vill säga ungefär lika mycket av kostnaderna, samt att man valt att ha underhåll. Det är också vanligt att man betalar för barnet när han/hon bor hos föräldern och tvärtom. Det gäller särskilt hos dem som har barnet boende hos sig ungefär lika mycket.

Mellan 6 och 7 procent har gjort på ett annat sätt. Bland dessa är det många som beskriver sin ekonomiska överenskommelse som en kombination av de föreslagna svarsalternativen, exempelvis att de delar på större utgifter men till vardags betalar de för barnet den tid som de har barnet boende hos sig. En annan ekonomisk överens-

kommelse som beskrivs är att de har två gemensamma barn och att de delat så att de har ekonomiskt ansvar för varsitt barn.

Tabell 5.2

Vilket sätt valde ni att själva reglera underhållet på? Procent

How did you choose to regulate the economic support? Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Ni valde att ha underhåll (en förälder betalade till den andra)	30,8	± 1,9	32,1	± 1,9
Ni delade på kostnaderna i förhållande till er inkomster	7,6	± 1,0	8,4	± 1,1
Ni betalade hälften var, dvs. ungefär lika mycket av kostnaderna	31,3	± 1,7	31,9	± 1,8
Du betalade för barnet när han/hon bodde hos dig och tvärtom	23,3	± 1,6	21,5	± 1,7
Annat sätt	7,0	± 1,0	6,0	± 1,0
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	3 052		2 614	

Att man valt att ha underhåll (en förälder betalar till den andra) tycks vara vanligare om barnet bor bara eller mest hos mamman än om barnet bor bara eller mest hos pappan (se tabell 5.3). En orsak till detta kan vara att män ofta har högre inkomst än kvinnor.

Tabell 5.3**Vilket sätt valde ni att själva reglera underhållet på? Fördelning efter barnets boende. Procent***How did you choose to regulate the economic support? Distribution by the child's residential arrangement? Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Bara/mest hos dig				
Ni valde att ha underhåll (en förälder betalade till den andra)	58,1	± 3,1	33,8	± 6,6
Ni delade på kostnaderna i förhållande till era inkomster	5,3	± 1,4	14,2	± 4,8
Ni betalade hälften var, dvs. ungefär lika mycket av kostnaderna	15,9	± 2,2	20,0	± 5,4
Du betalade för barnet när han/hon bodde hos dig och tvärtom	13,8	± 2,1	24,0	± 5,8
Annat sätt	6,9	± 1,6	8,0	± 4,0
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 135		245	
Bara/mest hos den andra föräldern				
Ni valde att ha underhåll (en förälder betalade till den andra)	33,6	± 8,3	63,7	± 3,5
Ni delade på kostnaderna i förhållande till era inkomster	12,6	± 5,5	5,9	± 1,7
Ni betalade hälften var, dvs. ungefär lika mycket av kostnaderna	20,1	± 6,4	12,8	± 2,2
Du betalade för barnet när han/hon bodde hos dig och tvärtom	22,6	± 7,2	10,7	± 2,3
Annat sätt	11,1	± 6,0	6,8	± 2,0
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	153		921	
Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna				
Ni valde att ha underhåll (en förälder betalade till den andra)	8,8	± 1,6	9,8	± 1,8
Ni delade på kostnaderna i förhållande till era inkomster	8,9	± 1,6	9,1	± 1,5
Ni betalade hälften var, dvs. ungefär lika mycket av kostnaderna	45,2	± 2,6	47,1	± 2,7
Du betalade för barnet när han/hon bodde hos dig och tvärtom	30,9	± 2,5	29,0	± 2,5
Annat sätt	6,2	± 1,2	5,1	± 1,2
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 663		1 644	

Om man valt att ha underhåll

De som har svarat att de har valt att ha underhåll har också fått en fråga om hur de kom fram till hur mycket som skulle betalas i underhåll. Över hälften har valt att ha samma belopp som för underhåll via Försäkringskassan. En tredjedel har själva kommit fram till ett lämpligt belopp. Omkring 4 procent har räknat ut ett belopp med hjälp av Försäkringskassans beräkningsverktyg. Några har kommit fram till beloppet på annat sätt och då själva beskrivit detta. Det vanligaste är ändå att de på ett eller annat sätt utgått från samma belopp som för underhåll via Försäkringskassan. Några betalar mer än det beloppet och ett mindre antal har en lägre summa. Ett annat svar är att de på olika sätt fått vägledning av jurister eller genom domstol.

Tabell 5.4

Hur kom ni fram till hur mycket som skulle betalas i underhåll?

Procent

How did you arrive at the sum that should be paid as economic support?

Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Ni kom själva fram till ett lämpligt belopp	33,8 ±	3,6	33,7 ±	3,6
Ni valde att ha samma belopp som för underhåll via Försäkringskassan	56,3 ±	3,7	56,8 ±	3,8
Ni räknade själva ut ett belopp med hjälp av Försäkringskassans beräkningsverktyg	4,7 ±	1,5	5,6 ±	1,7
Annat sätt	5,1 ±	1,6	3,9 ±	1,5
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	810		816	

De som inte har någon ekonomisk överenskommelse

Som visades i tabell 5.1 och tabell T.26 finns det föräldrar som valt att inte ha någon ekonomisk överenskommelse för sina barn. Det gäller 6 procent av både mammorna och papporna. De har fått svara på varför de inte har någon ekonomisk överenskommelse. Drygt hälften av mammorna och mer än 70 procent av papporna tycker att det är viktigare att barnet har ett bra förhållande till båda föräldrarna, än att komma överens om underhållet. Bland mammorna är det även vanligt att svara att den andra föräldern inte vill betala underhåll.

Tabell 5.5**Varför hade ni ingen ekonomisk överenskommelse för ditt barn?****Procent***Why did you not have an economical arrangement for your child? Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Det var viktigare att ditt barn hade ett bra förhållande till båda föräldrarna, än att komma överens om underhållet (pengarna)	52,7	± 6,1	71,7	± 6,5
Du ville inte betala underhåll	1,3	± 2,1	4,1	± 3,2
Den andra föräldern ville inte betala underhåll	34,9	± 6,4	4,3	± 2,9
Du träffade aldrig ditt barn	1,5	± 2,2	9,3	± 4,5
Den andra föräldern träffade aldrig ditt barn	6,3	± 3,8	1,8	± 1,7
Du ville inte ta emot underhåll, pengarna behövdes inte	1,9	± 1,9	7,2	± 3,9
Den andra föräldern ville inte ta emot underhåll, pengarna behövdes inte	1,5	± 1,7	1,7	± 1,8
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	952		707	

Betala eller ta emot underhåll

Föräldrar är underhållsskyldiga för sina barn tills de fyller 18 år eller så länge barnet går i skolan, men som längst till dess barnet fyller 21 år. Underhållets storlek ska beräknas utifrån barnets behov och föräldrarnas ekonomiska situation. Föräldrarna bör själva komma överens om underhållets storlek. Föräldrar kan få underhåll via Försäkringskassan om föräldern som ska betala underhållet inte betalar eller betalar ett belopp som är lägre än 1 273 kronor per månad. Underhållsstödet som betalas ut av Försäkringskassan är högst 1 273 kronor per barn och månad, och betalas ut till den förälder som barnet bor och är folkbokförd hos (Försäkringskassan 2013a).

Alla föräldrar i undersökningen har fått frågan om de betalar eller tar emot underhåll för sitt barn. Det mottagna underhållet gäller såväl underhåll via egen överenskommelse som underhåll via Försäkringskassan. Fler mammor än pappor tar emot underhåll. Det gör mer än hälften av mammorna, jämfört med knappt var tionde pappa. Papporna är de som oftare betalar underhåll. Det gör 42 procent av dem. Omkring 4 procent av mammorna betalar underhåll.

Hälften av papporna har inte underhåll för barnet. Samma sak gäller för 44 procent av mammorna. De flesta av dessa har inte underhåll för att barnet bor växelvis. Om barnet bor lika mycket hos båda föräldrarna är det i normalfallet ingen som är skyldig att betala underhåll. Däremot kan man ha rätt till underhållsstöd från Försäk-

ringskassan. Inkomsten och antal barn avgör om man har rätt till sådant underhållsstöd (Försäkringskassan 2013b).

Tabell 5.6

Hur är det idag betalar du eller tar du emot underhåll (via egen överenskommelse eller via Försäkringskassan) för ditt barn? Procent
How is it today, do you pay or do you receive economic support (through your own arrangement or through the Swedish Social Insurance Agency) for your child. Percent

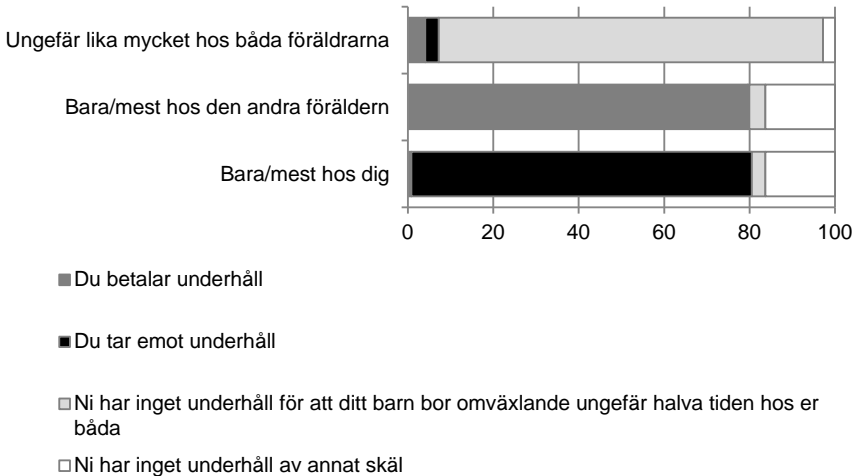
	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Du betalar underhåll	4,1 ±	0,6	42,0 ±	1,6
Du tar emot underhåll	52,3 ±	1,3	8,2 ±	0,9
Ni har inget underhåll för att ditt barn bor omväxlande ungefär halva tiden hos er båda	31,7 ±	1,1	37,0 ±	1,4
Ni har inget underhåll av annat skäl	11,9 ±	0,9	12,8 ±	1,1
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 831		4 558	

När man delar in föräldrarna efter hur barnet bor så visar det sig att få bland dem som har barnet boende växelvis tar emot eller betalar underhåll (se diagram 5.1). Drygt 90 procent av dem har inget underhåll. Cirka 80 procent av dem som har barnet boende hos sig hela eller mesta delen av tiden tar emot underhåll och 80 procent av dem vars barn bor bara/mest hos den andra föräldern betalar underhåll.

Bland dem som har barnen boende bara eller mest hos sig finns det en relativt stor andel, 16 procent, som inte har något underhåll för barnet. Några av skälen framkommer i de egna kommentarerna. Flera beskriver att deras barn nu är myndiga och att de därför har upphört med underhåll. En del berättar att den ekonomiska överenskommelsen inte fungerar, ibland på grund av betalningsovilja hos den ena föräldern eller ekonomiska problem som arbetslöshet. En del beskriver att de har god ekonomi och därför inte är i behov av underhåll.

Diagram 5.1**Hur är det idag betalar du eller tar du emot underhåll (via egen överenskommelse eller via Försäkringskassan) för ditt barn?****Fördelning efter barnets boende. Procent**

How is it today, do you pay or do you receive economic support (through your own arrangement or through the Swedish Social Insurance Agency) for your child. Distribution by the child's residential arrangement. Percent

Se även tabell T.27 i tabellbilagan.

I enkätens allra sista del har föräldrarna fritt få ge synpunkter eller göra tillägg. En del som har barn som är 18 år har lämnat kommentarer om förändringen i underhåll i och med att barnet blivit myndig. Vid 18 års ålder betalas Försäkringskassans underhållsstöd ut direkt till barnet. För att ha rätt till förlängt underhållsstöd måste barnet gå heltid i skolan på grundskolenivå, gymnasienivå eller motsvarande (Försäkringskassan 2013a). Flera föräldrar har kommenterat att sedan deras barn fyllde 18 år går underhållet till barnet. Det är vanligt att skriva att man har svarat på enkäten som om pengarna kommer till dem som förälder, men att de i praktiken går till barnet. Några beskriver att de och barnet inte är överens om vad pengarna ska gå till, andra konstaterar bara att de inte får några pengar längre. Vissa skriver om att deras barn inte har rätt till underhållsstöd från Försäkringskassan. Någon beskriver hur barnet måste höra av sig till sin pappa varje månad för att få pengarna, men att de aldrig kommer.

Betala underhåll

Som tidigare nämnts är det 42 procent av papporna och 4 procent av mammorna som uppger att de betalar underhåll. De har fått uppge hur mycket de betalar i underhåll för sitt barn varje månad. Det är många som betalar 1 273 kronor. Det gör 30 procent av mammorna och 38 procent av papporna som betalar underhåll. Denna summa motsvarar det underhållsstöd som går att ansöka om via Försäkringskassan. Försäkringskassan genomförde år 2010 en undersökning bland särlevande föräldrar. Ett av undersökningens resultat var att Försäkringskassans underhållsstödsnivå var starkt normerande även bland de föräldrar som sköter underhållet utan Försäkringskassans medverkan. Undersökningen visade att det endast fanns ett svagt samband mellan föräldrarnas inkomster och storleken på underhållet. Många föräldrar tyckte att underhållet som betalades av föräldrarna borde vara anpassat till föräldrarnas inkomster (Försäkringskassan 2011a).

Ungefär en tredjedel av papporna och hälften av mammorna som betalar underhåll betalar mindre än 1 273 kronor. Det behöver inte betyda att den som tar emot underhållet får ett mindre belopp. Om den som ska betala underhållet inte har möjlighet att betala 1 273 kronor kan Försäkringskassan betala utfyllnadsbidrag upp till denna nivå.

En fjärdedel av papporna och en femtedel av mammorna som betalar underhåll betalar mer än Försäkringskassans standardsumma. Hur mycket man bör betala beror främst på barnets behov men även på andra faktorer såsom inkomst, boende och fördelning av dagar med barnet. Underhållet kan fastställas genom avtal mellan föräldrarna eller i domstol (Försäkringskassan 2011a).

Tabell 5.7

Hur mycket betalar du i underhåll för ditt barn varje månad? Procent
How much economic support do you pay for your child each month?
Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Mindre än 1273 kronor	49,9 ±	6,7	34,9 ±	2,5
1273 kronor	29,7 ±	6,2	38,2 ±	2,5
Mer än 1273 kronor	20,4 ±	5,2	26,9 ±	2,2
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	262		1 646	

I diagram 5.2 visas hur mycket underhåll föräldrarna betalar beroende på taxerad förvärvsinkomst. Inkomsten tycks ha en viss betydelse för hur mycket man betalar. De med lägst inkomster betalar i större utsträckning mindre än 1 273 kronor och de med de högst inkomster i större utsträckning mer än denna summa.

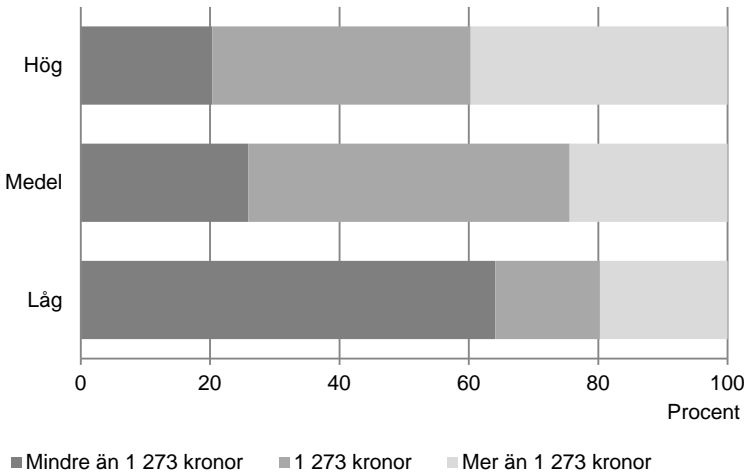
Diagram 5.2

Hur mycket betalar du i underhåll för ditt barn varje månad?

Fördelning efter föräldrarnas inkomstnivå. Procent

How much economic support do you pay for your child each month?

Distribution by the parent's income level. Percent

Inkomstgrupperna definieras i *Fakta om statistiken*.

Se även tabell T.28 i tabellbilagan.

En del betalar underhåll för andra barn som de är förälder till. Det gör närmare 60 procent av papporna som har ytterligare barn och där minst ett av dessa barn bor bara eller mest hos mamman. Motsvarande gäller för närmare 30 procent av mammorna där minst ett av barnen bor bara eller mest hos pappan.

Ta emot underhåll

Som tidigare nämnts visar resultaten att 52 procent av mammorna och 8 procent av papporna tar emot underhåll för sitt barn. Då räknas även det underhåll som eventuellt kommer från Försäkringskassan. Många tar emot samma summa som Försäkringskassans belopp för fullt underhållsstöd, 1 273 kronor. Det gäller omkring 45 procent av både mammor och pappor som tar emot underhåll. En mindre andel anger att de tar emot ett belopp som är större än 1 273

kronor. Det uppger 17 procent av mammorna och 14 procent av papporna som tar emot underhåll. Det är vanligt att ta emot mindre än 1 273 kronor. Det gör omkring 40 procent av både mammorna och papporna med underhåll.

Tabell 5.8

Hur mycket tar du emot i underhåll för ditt barn varje månad? Procent
How much economic support do you receive for your child each month? Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Mindre än 1273 kronor	37,7	± 2,0	42,0	± 5,8
1273 kronor	45,1	± 2,1	43,7	± 5,9
Mer än 1273 kronor	17,2	± 1,5	14,3	± 4,3
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 576		334	

De som tar emot underhåll för sitt barn har även fått svara på om de tar emot underhåll för något annat barn. Av alla som har ytterligare barn är det 42 procent av mammorna och 38 procent av papporna som tar emot underhåll för något av dessa barn. Att det inte är fler som tar emot underhåll för syskonen kan bero på att syskonet är den nya familjens gemensamma barn.

Tabell 5.9

Tar du emot underhåll för något mer barn? Föräldrar som har ytterligare barn. Procent

Do you receive economic support for any more children? Parents who have additional children. Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Tar emot underhåll för något mer barn	41,7	± 2,1	37,6	± 6,6
Tar inte emot underhåll för något mer barn	58,3	± 2,1	62,4	± 6,6
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 911		225	

Mer kostnader än vad som täcks av underhållet

De föräldrar som tar emot underhåll har också fått frågan om den andra föräldern står för mer kostnader för barnet än vad som täcks av underhållet. En majoritet svarar att den andra föräldern inte står för mer kostnader för barnet än vad som täcks av underhållet. Det gäller omkring fyra av fem som tar emot underhåll. Omkring var tionde som tar emot underhåll svarar att den andra föräldern brukar stå för mer kostnader. Lite drygt hälften av dem som svarar att den

andra föräldern brukar stå för mer kostnader uppger att den andra föräldern brukar stå för 400 kronor eller mindre per månad. Knappt hälften svarar att den andra föräldern brukar stå för mer än 400 kronor i kostnader utöver vad som täcks av underhållet.

Tabell 5.10**Brukar den andra föräldern stå för mer kostnader för ditt barn än vad som täcks av underhållet? Procent**

Does the other parent stand for more costs for your child than are covered by the economic support? Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Ja	13,1	± 1,4	8,2	± 3,4
Nej	81,2	± 1,6	80,2	± 5,1
Känner inte till detta	5,7	± 1,0	11,6	± 4,2
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 500		291	

I de fall föräldrar står för mer kostnader är det vanligaste att dessa extra pengar används till att köpa skor och kläder samt till fritidsaktiviteter. Pengarna används även ofta till köp av datorprylar, mobiltelefoner och annan elektronik.

Tabell 5.11**Vad brukar pengarna utöver underhållet användas till? Föräldrar som tar emot underhåll för sitt barn. Procent**

What is the additional money above the economic support used for? Parents that receive economic support for their child. Percent

	Andel	KI
Köpa skor och kläder	44,5	± 5,5
Fritidsaktiviteter	38,8	± 5,3
Datorprylar/mobiltelefon/annan elektronik	29,0	± 4,9
Annat	20,9	± 4,4
Semester/läger/resor till kompisar eller släktingar	17,2	± 4,0
Busskort el. liknande	15,0	± 4,1
Barnförsäkring	14,6	± 3,9
Glasögon, medicin eller liknande	14,1	± 3,9
Resor till den andra föräldern	13,2	± 3,8
Barnomsorgskostnader	2,1	± 1,5
Antal svarande	614	

Flera svar kunde anges, vilket gör att tabellen inte summerar till 100 procent.

Föräldrarnas egna extra kostnader

Samtliga föräldrar har fått svara på om de själva står för extra kostnader för barnet. Med extra kostnader avses då kostnader utöver vad som täcks av de pengar som föräldrarna kommit överens om. Här ska barnbidraget inte räknas in.

De flesta står för extra kostnader. Det gör 73 procent av mammorna och 63 procent av papporna. De som oftast står för extra kostnader är de som har barnet boende hos sig hela eller mesta delen av tiden. Men även föräldrar vars barn bor hos dem bara en del av tiden står för extra kostnader. Bland dem står drygt 60 procent för extra kostnader utöver vad som täcks av pengarna som man kommit överens om.

Tabell 5.12

Brakar du stå för extra kostnader för ditt barn utöver vad som täcks av pengarna ni kommit överens om? Fördelning efter barnets boende. Procent

Do you bear extra cost for your child beyond what is covered by the money you agreed on? Distribution by the child's residential arrangement. Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Samtliga				
Ja	73,2	± 1,2	62,5	± 1,6
Nej	26,8	± 1,2	37,5	± 1,6
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 645		4 449	
Bara/mest hos dig				
Ja	86,4	± 1,4	82,2	± 3,6
Nej	13,6	± 1,4	17,8	± 3,6
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 960		504	
Bara/mest hos den andra föräldern				
Ja	61,8	± 6,2	60,9	± 2,6
Nej	38,2	± 6,2	39,1	± 2,6
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	298		1 728	
Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna				
Ja	50,6	± 2,4	57,5	± 2,4
Nej	49,4	± 2,4	42,5	± 2,4
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 102		1 973	

Däremot tycks den taxerade förvärvsinkomsten inte påverka om man står för extra kostnader eller inte. Bland kvinnor finns det inga signifikanta skillnader mellan olika inkomstgrupper i hur ofta de svarar att de står för extra kostnader. Bland män är det något mindre vanligt att ange att man står för extra kostnader om man tillhör den lägsta inkomstgruppen (se tabell T.29 i tabellbilagan).

Enkäten avslutades med en sida där respondenterna erbjöds att skriva fritt om det var något de ville tillägga. En del av föräldrarna har där kommenterat frågan om extra kostnader. För många är frågan svår eftersom man inte har kommit överens om några pengar. Flera verkar tolka extrakostnader som alla kostnader utöver underhållet och/eller barnbidraget. Många skriver också att de betalar allt för barnet när det bor hos dem och att den andra föräldern gör det samma när barnet bor där. Många säger att de delar 50/50 på kostnaderna. Flera sätter in pengar på ett gemensamt konto och betalar barnomsorg, försäkringar, kläder mm därifrån.

Resultaten visar att mammor som betalar extra kostnader står för mer än pappor som gör det. En större andel pappor, 42 procent, än mammor, 27 procent, står för mindre än 500 kronor i månaden i extra kostnader. En del står för mer än 1000 kronor. Det gäller 40 procent av mammorna och 28 procent av papporna (se tabell T.30 i tabellbilagan). Det framgår i de egna kommentarerna att det är många som tycker att det är svårt att uppskatta beloppet på grund av att det varierar mycket mellan olika månader. Så här kommenterar några av föräldrarna frågan om extra kostnader:

"Utgifterna varierar mycket under året och jag är van att se på utgifterna för alla tre barnen inte för en av dem specifikt." / Mamma

"Vet ej hur mycket han kostar utöver underhållet. Jag står för alla kostnader [...]." / Mamma

"Fråga 13 är otydlig. Vi står var och en för kostnader när barnen bor hos en, dvs mat, semester etc. Kläder, skor, fritidsaktiviteter, fritidsavgift, försäkringar mm delar vi 50/50." / Pappa

Föräldrarna har fått ange vad de extra pengarna brukar användas till. De används på ett liknande sätt av både mammor och pappor. Överst på bådars lista står köp av skor och kläder och därefter fritidsaktiviteter. På mammornas lista står sedan semester/läger/resor till kompisar eller släktingar medan inköp av datorprylar/mobiltelefon/annan elektronik kommer som tredje alternativ på pappornas lista över vad som bekostas av de extra pengarna.

En del använder pengarna till annat än de alternativ som fanns uppräknade. Det gäller för 18 procent av mammorna och 14 procent av papporna. Om de ville kunde de beskriva närmare vad detta annat bestod av. Flera beskriver att de här pengarna går till basala saker som exempelvis mat. Andra uppger sådant som redan finns bland svarsalternativen, mobiltelefon är särskilt vanligt. Många beskriver också specifika fritidsintressen som sport och träning. Månadspeng eller fickpengar nämns och pengar som läggs undan för sparande.

Tabell 5.13**Vad brukar pengarna användas till? (Dvs. pengarna utöver det överenskomna). Mammor. Procent**

What is this money used for? (i.e. the money above what is agreed on) Mothers. Percent

	Mammor	KI
Köpa skor och kläder	78,6	± 1,4
Fritidsaktiviteter	68,1	± 1,6
Semester/läger/resor till kompisar eller släktingar	51,8	± 1,7
Datorprylar/mobiltelefon/annan elektronik	50,2	± 1,7
Barnförsäkring	41,8	± 1,7
Glasögon, medicin eller liknande	35,6	± 1,7
Busskort el. liknande	33,1	± 1,6
Annat	18,3	± 1,3
Barnomsorgskostnader	17,9	± 1,3
Resor till den andra föräldern	11,3	± 1,1
Vet inte vad pengarna används till	0,7	± 0,3
Antal svarande	4 189	

Flera svar kunde anges, vilket gör att tabellen inte summerar till 100 procent.

Tabell 5.14**Vad brukar pengarna användas till? (Dvs. pengarna utöver det överenskomna). Pappor. Procent**

What is this money used for? (i.e. the money above what is agreed on). Fathers. Percent

	Pappor	KI
Köpa skor och kläder	65,1	± 2,0
Fritidsaktiviteter	64,0	± 2,0
Datorprylar/mobiltelefon/annan elektronik	47,1	± 2,1
Semester/läger/resor till kompisar eller släktingar	37,7	± 2,0
Barnförsäkring	22,1	± 1,7
Busskort el. liknande	20,3	± 1,6
Glasögon, medicin eller liknande	17,9	± 1,6
Resor till den andra föräldern	14,9	± 1,5
Annat	13,5	± 1,4
Barnomsorgskostnader	8,8	± 1,2
Vet inte vad pengarna används till	2,9	± 0,7
Antal svarande	2 971	

Flera svar kunde anges, vilket gör att tabellen inte summerar till 100 procent.

6. Särlevande föräldrar och andra föräldrar

I det här avsnittet beskrivs särlevande och icke särlevande föräldrar i olika perspektiv. Inledningsvis analyseras de särlevande föräldrarnas nuvarande familjesituation. Därefter studeras boendet, sysselsättningen, ekonomin och sociala relationer. De särlevande delas in efter om de är ensamstående eller sammanboende samt efter hur barnen bor. Analysen görs både utifrån enkäten och utifrån Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULE/SILC).

Med särlevande förälder menas de som inte längre lever ihop med partnern till minst ett av sina barn. Uppskattningsvis finns 540 000 särlevande föräldrar med barn under 18 år. De utgör omkring 25 procent av alla föräldrar med barn i den åldern. De andra föräldrarna, drygt 1,5 miljoner, lever tillsammans med den partner som de har fått samtliga sina barn med².

Hälften är sammanboende

Föräldrarna i undersökningen har fått frågor om sitt nuvarande hushåll och har fått beskriva vilka personer som bor i hushållet minst halva tiden. Det finns många olika typer av hushåll. Drygt hälften av de särlevande föräldrarna är ensamstående och nästan hälften har en ny partner. Det gäller såväl mammorna som papporna. De allra flesta mammorna bor med barn (åtminstone halva tiden). Omkring 4 procent av mammorna bor inte med något barn. Motsvarande andel bland pappor är 28 procent. De allra flesta mammor bor med barn från ett tidigare förhållande, 94 procent. Det gäller för 61 procent av papporna. Att bo i ett hushåll med "mina, dina och våra barn" är relativt ovanligt. Det gör 2 procent av de särlevande föräldrarna. Flera har gemensamma barn med den nuvarande partnern. Omkring 19 procent av mammorna och 17 procent av papporna bor i ett hushåll där det finns gemensamma barn.

² Denna uppskattning har gjorts med hjälp av SCB:s Register över barn och deras familjer.

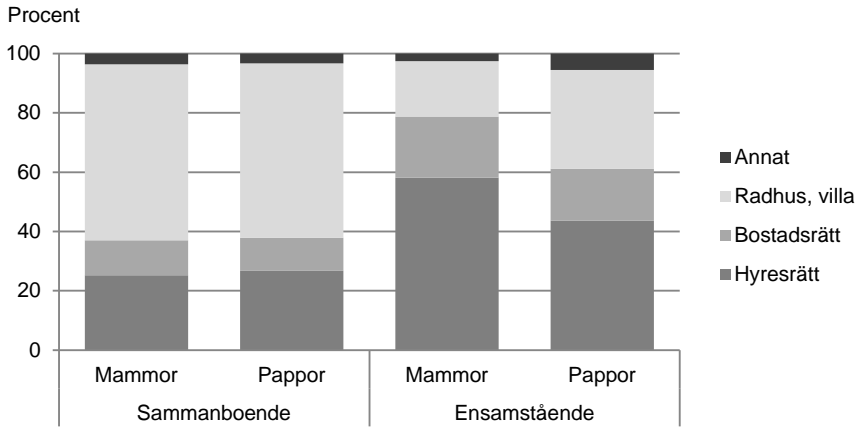
Tabell 6.1
Särlevande föräldrar efter familjetyp. Procent
Parents living apart by type of family. Percent

Familjetyp	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Sammanboende				
utan barn	1,8	± 0,4	8,4	± 0,9
med gemensamma barn	0,9	± 0,3	5,7	± 0,8
med gemensamma barn, barn från tidigare förhållande	15,3	± 1,0	8,5	± 0,9
med gemensamma barn, sambons barn från tidigare förhållande	0,1	± 0,1	1,0	± 0,4
med gemensamma barn, barn från tidigare förhållande, sambons barn från tidigare förhållande	2,3	± 0,4	1,9	± 0,4
med barn från tidigare förhållande	16,0	± 1,0	10,7	± 1,0
med barn från tidigare förhållande, sambos barn från tidigare förhållande	7,1	± 0,7	7,0	± 0,7
med sambons barn från tidigare förhållande	0,7	± 0,2	4,6	± 0,7
Ensamstående				
utan barn	2,4	± 0,5	19,6	± 1,3
med barn från tidigare förhållande	53,3	± 1,4	32,5	± 1,5
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 902		4 605	

Det fysiska boendet

Föräldrarna i undersökningen har även fått svara på i vilken typ av bostad de bor. Hyresrätt är den vanligaste boendeformen bland mammor. Omkring 43 av mammorna och 35 procent av papporna har denna boendeform. Radhus eller villa är den vanligaste bland pappor. 46 procent av papporna och 37 procent av mammorna bor på detta sätt.

I diagram 6.1 har mammor och pappor delats upp efter om de är sammanboende eller ensamstående. Det finns inga skillnader i hur mammor och pappor bor om de är sammanboende. Det är bland ensamstående som skillnaderna i boende finns. Bland de ensamstående mammorna bor närmare 60 procent i hyresrätt medan drygt 40 procent av de ensamstående papporna gör det.

Diagram 6.1**Särlevande föräldrar efter familjetyp och bostadstyp. Procent**
Parents living apart by type of family and type of dwelling. Percent

Se även tabell T.31 i tabellbilagan.

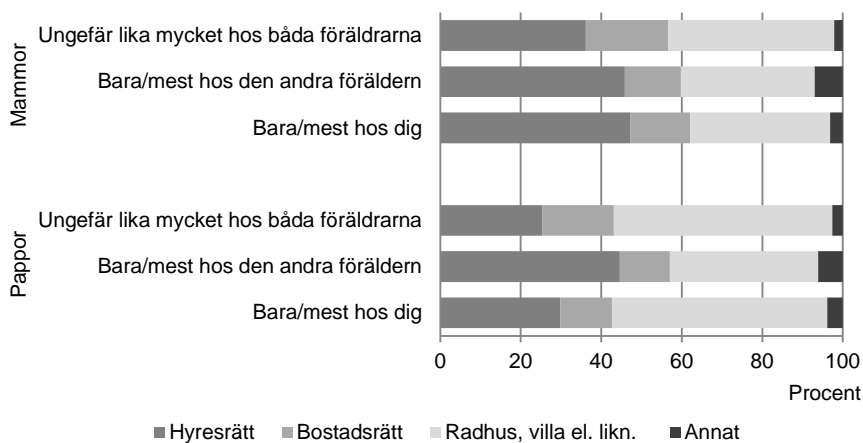
I diagram 6.2 har föräldrarnas typ av boende delats in efter hur barnets boende ser ut. Pappor som har barnet boende hos sig växelvis eller mesta tiden bor oftare i radhus eller villa jämfört med pappor vars barn bor bara eller mest hos mamman. Boendet skiljer sig inte så mycket åt mellan mammor oavsett hur barnet bor.

Särlevande föräldrars boende kan även jämföras med boendet bland icke särlevande föräldrar, det vill säga de som bor i traditionella kärnfamiljer. År 2011 bodde 68 procent av kärnfamiljerna med minst ett hemmaboende barn under 18 år i egna hem, 19 procent bodde i hyresrätt och 13 procent i bostadsrätt³. Pappor som har växelvis boende barn bor nästan på samma sätt som kärnfamiljer, 54 procent bor i radhus eller villa, 18 procent bor i bostadsrätt och 25 procent bor i hyresrätt. Mammor som har barnen boende hos sig hela tiden eller nästan hela tiden skiljer sig mest från kärnfamiljerna, 35 procent bor i radhus eller villa, 15 procent i bostadsrätt och 47 procent i hyresrätt.

³ Dessa uppgifter har beräknats med hjälp av SCB:s Register över barn och deras familjer samt databasen STATIV.

Diagram 6.2**Särlevande föräldrar efter bostadstyp. Fördelning efter barnets boende. Procent**

Parents living apart by type of dwelling. Distribution by the child's residential arrangement. Percent

Se även tabell T.32 i tabellbilagan.

Eget rum till barnet

I enkäten finns även en fråga om barnet har eget rum. Mammor har i större utsträckning än pappor eget rum till barnet. Andelen bland mammor är 84 procent medan den är 72 procent för pappor. Men om man delar upp efter hur barnet bor så är det inga skillnader mellan mammor och pappor. Omkring 90 procent av mammorna och papporna som har barnen boende bara eller mest hos sig har eget rum till barnet. Nästan lika stor andel av dem vars barn bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna har eget rum till barnet. Omkring hälften av mammor och pappor vars barn bor mest hos den andra föräldern har eget rum till barnet hemma hos sig.

Vissa föräldrar har kommenterat frågan om eget rum. En del har skrivit kommentarer om vem barnet delar rum med om så är fallet. Ibland delar barnet rum en del av tiden. Några har beskrivit att deras barn vill dela rum, men att det finns utrymme för eget rum åt barnen. Ibland beskriver föräldern att de själva eller barnet sover i vardagsrummet. Vissa beskriver att de bor trångt men inte har råd med större boende.

Tabell 6.2**Ja, barnet har eget rum hos mig. Särlevande föräldrar efter barnets boende. Procent***Yes, the child has their own room at my place. Parents living apart by the child's residential arrangement. Percent*

Ja, barnet har eget rum	Andel	KI	Antal svarande
Mammor	84,3	± 1,0	5 907
varav			
Bara/mest hos dig	88,1	± 1,2	3 192
Bara/mest hos den andra föräldern	48,7	± 6,1	309
Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna	84,6	± 1,6	2 207
Pappor	71,8	± 1,4	4 613
varav			
Bara/mest hos dig	90,5	± 2,7	541
Bara/mest hos den andra föräldern	52,7	± 2,6	1 796
Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna	88,4	± 1,5	2 056

Föräldrarnas sysselsättning

För att analysera särlevande föräldrars sysselsättning används Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC). Skattningarna bygger på resultat för femårsperioden 2008–2012. Jämförelser görs mellan ensamstående och sammanboende som har barn som bor växelvis respektive barn som bor hos dem mer än halva tiden. I ULF/SILC ställs enbart frågor om personer som bor i hushållet minst halva tiden, vilket gör att det inte går att ta fram resultat för föräldrar vars barn bor hos dem mindre än halva tiden. Som barn räknas intervjupersonens egna barn. Barn till personens make/maka eller sambo räknas inte.

I ULF/SILC beskrivs personers huvudsakliga sysselsättning. Det är en lägre andel av de ensamstående med barn som bor hos dem mer än halva tiden än de övriga grupperna som har arbete som sin huvudsakliga sysselsättning och en större andel av dem är arbetslösa. Det finns inga signifikanta skillnader mellan de övriga grupperna i hur stor andel som har arbete som sin huvudsakliga sysselsättning.

Både ensamstående och sammanboende särlevande mammor som har barn boende hos sig mer än halva tiden har arbete som huvudsaklig sysselsättning i mindre utsträckning än pappor som har samma familjetyp. Könsskillnader finns även mellan mammor och pappor i

kärnfamiljer. För ensamstående som har barn boende växelvis finns däremot inga signifikanta skillnader mellan mammor och pappor.

Tabell 6.3**Huvudsaklig sysselsättning. Föräldrar 16–64 år med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent**

Principal employment status. Parents 16–64 years with children aged 0–17 years, 2008–2012. Percent

	Arbete		Arbetslös		Antal svarande
	Andel	KI	Andel	KI	
Totalt					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	88,7	± 4,4	4,4	± 2,6	298
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	69,9	± 4,0	11,0	± 2,8	650
Sammanboende, barn boende växelvis	91,0	± 5,4	5,0	± 4,3	133
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	81,4	± 3,9	4,7	± 2,0	595
<i>Föräldrar i kärnfamiljer</i>	88,2	± 0,9	3,5	± 0,5	6 444
Mammor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	85,6	± 6,6	3,1	± 3,1	148
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	67,1	± 4,5	12,0	± 3,2	535
Sammanboende, barn boende växelvis	
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	76,2	± 5,1	5,3	± 2,6	419
<i>Mammor i kärnfamiljer</i>	83,1	± 1,5	4,2	± 0,8	3272
Pappor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	91,5	± 5,9	5,5	± 4,0	150
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	82,8	± 8,2	6,2	± 4,7	115
Sammanboende, barn boende växelvis	
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	93,4	± 4,0	3,3	± 2,9	176
<i>Pappor i kärnfamiljer</i>	93,1	± 1,1	2,8	± 0,7	3 172

.. = Uppgift alltför osäker för att redovisas

Om minst ett av barnen bor i hushållet mer än halva tiden räknas det som att föräldern har barn som bor där mer än halva tiden.

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)

Bland särlevande föräldrar som har arbete som huvudsaklig sysselsättning arbetar personer som har barn boende växelvis heltid i större utsträckning än de som har barn boende mer än halva tiden. Det gäller både ensamstående och sammanboende. En stor andel mammor i kärnfamiljer liksom sammanboende mammor som har barn boende mer än halva tiden arbetar deltid. I de fall det går att

jämföra mammor och pappor arbetar en större andel pappor än mammor heltid.

Tabell 6.4**Arbetar heltid/deltid. Förvärvsarbetande föräldrar 16–64 år med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent**

Works full time/part time. Gainfully employed parents 16–64 years with children aged 0–17 years. 2008–2012. Percent

	Heltid		Deltid		Antal svarande
	Andel	KI	Andel	KI	
Totalt					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	92,3	± 3,3	7,7	± 3,3	271
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	80,1	± 3,9	19,9	± 3,9	484
Sammanboende, barn boende växelvis	91,6	± 5,6	8,4	± 5,6	123
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	77,9	± 3,7	22,1	± 3,7	506
<i>Föräldrar i kärnfamiljer</i>	81,2	± 1,0	18,8	± 1,0	5 818
Mammor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	87,2	± 6,0	12,8	± 6,0	131
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	76,7	± 4,6	23,3	± 4,6	385
Sammanboende, barn boende växelvis	
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	68,1	± 5,1	31,9	± 5,1	340
<i>Mammor i kärnfamiljer</i>	66,0	± 1,8	34,0	± 1,8	2 821
Pappor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	96,5	± 3,2	3,5	± 3,2	140
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	96,7	± 2,7	3,3	± 2,7	166
Sammanboende, barn boende växelvis	
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	
<i>Pappor i kärnfamiljer</i>	94,3	± 0,9	5,7	± 0,9	2 997

.. = Uppgift alltför osäker för att redovisas

Om minst ett av barnen bor i hushållet mer än halva tiden räknas det som att föräldern har barn som bor där mer än halva tiden.

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)

Föräldrars ekonomiska utsatthet

Det finns olika sätt att beskriva ekonomisk utsatthet. Utifrån ULF/SILC är det möjligt att redovisa personer som saknar kontantmarginal och personer som har ekonomiska problem.

Personer som inom en månad inte kan betala en oväntad utgift på 10 000 kronor utan att låna eller be om hjälp hör till gruppen som saknar kontantmarginal⁴. Den grupp som i störst utsträckning saknar kontantmarginal är ensamstående som har barn boende hos sig mer än halva tiden. Näst vanligast är det för ensamstående som har barn boende växelvis. De som bor i kärnfamiljer och de särlevande föräldrarna som på nytt är sammanboende är de som i minst utsträckning saknar kontantmarginal. Det är vanligare att mammor saknar kontantmarginal än att pappor gör det, det gäller för alla familjetyper utom kärnfamiljer, där det inte är några signifikanta skillnader mellan mammor och pappor.

Ekonomiska problem definieras som att man under de senaste 12 månaderna kommit efter med betalningen av hyran/avgiften till bostadsrättsföreningen, räntor och amorteringar för bostaden eller räkningar för el, gas, telefon, vatten, sophämtning eller liknande. Även detta är vanligast bland ensamstående som har barn boende hos sig mer än halva tiden.

⁴⁴ Hur stor summan är i denna fråga förändras mellan åren. År 2008–2011 var summan 8 000 kronor. År 2012 var den 10 000 kronor.

Tabell 6.5**Saknar kontantmarginal samt ekonomiska problem. Föräldrar 16 år och äldre med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent***Lack of cash margin and financial problems. Parents 16 years and older with children aged 0–17 years, 2008–2012. Percent*

	Saknar kontantmarginal		Ekonomiska problem		Antal svarande
	Andel	KI	Andel	KI	
Totalt					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	33,5	± 5,7	10,6	± 3,8	299
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	57,5	± 4,0	19,5	± 3,5	654
Sammanboende, barn boende växelvis	14,2	± 6,3	6,0	± 4,4	133
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	25,4	± 4,1	9,8	± 2,6	596
<i>Föräldrar i kärnfamiljer</i>	15,3	± 1,0	6,5	± 0,7	6 468
Mammor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	48,4	± 8,4	15,1	± 6,5	148
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	61,9	± 4,4	20,7	± 4,0	535
Sammanboende, barn boende växelvis	
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	29,1	± 5,1	10,3	± 3,2	419
<i>Mammor i kärnfamiljer</i>	16,7	± 1,5	7,1	± 1,0	3 272
Pappor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	20,5	± 7,2	6,6	± 4,1	151
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	37,5	± 9,5	14,2	± 6,6	119
Sammanboende, barn boende växelvis	
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	17,0	± 6,3	8,7	± 4,5	177
<i>Pappor i kärnfamiljer</i>	13,9	± 1,4	6,0	± 0,9	3 196

.. = Uppgift alltför osäker för att redovisas

Om minst ett av barnen bor i hushållet mer än halva tiden räknas det som att föräldern har barn som bor där mer än halva tiden.

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)

Sociala relationer

Sociala relationer kan vara viktigt för välmående och livskvalitet. Genom ULF/SILC är det möjligt att beskriva i vilken utsträckning man umgås med nära anhöriga och vänner, och hur vanligt det är att inte alls umgås med nära anhöriga eller att inte ha någon nära vän.

När det gäller att umgås med nära anhöriga finns det inga stora skillnader mellan de olika grupperna. Möjligtvis tyder resultaten på att de som har barnen boende hos sig mer än halva tiden i något större utsträckning än andra familjetyper har umgänge med nära anhöriga varje vecka. Skillnaderna är dock inte signifikanta.

När det gäller att umgås med nära vänner tyder mönstren på att ensamstående med barn som bor växelvis gör det i större utsträckning än andra. De uppger också mindre ofta än andra att de inte har någon nära vän. Resultaten tyder på att en större andel pappor än mammor inte har någon nära vän. Detta gäller åtminstone när man jämför mammor och pappor i kärnfamiljer. Där är skillnaderna mellan könen signifikanta.

Tabell 6.6**Umgänge med nära anhörig varje vecka samt inget umgänge med nära anhöriga. Föräldrar 16 år och äldre med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent**

Meet with close relatives each week and do not meet with close relatives. Parents 16 years and older with children aged 0–17 years, 2008–2012. Percent

	Umgänge med nära anhörig varje vecka		Inget umgänge med nära anhöriga ⁵		Antal svarande
	Andel	KI	Andel	KI	
Totalt					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	45,1	± 6,0	21,9	± 5,2	299
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	53,6	± 4,2	24,3	± 3,7	654
Sammanboende, barn boende växelvis	47,9	± 8,8	19,3	± 7,0	133
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	52,8	± 4,4	24,1	± 4,1	596
<i>Föräldrar i kärnfamiljer</i>	46,1	± 1,3	26,0	± 1,1	6 468
Mammor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	46,2	± 8,4	20,4	± 6,6	148
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	55,1	± 4,6	23,4	± 4,1	535
Sammanboende, barn boende växelvis	
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	50,7	± 5,2	27,5	± 5,2	419
<i>Mammor i kärnfamiljer</i>	48,5	± 1,8	25,8	± 1,6	3 272
Pappor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	44,1	± 8,6	23,2	± 7,8	151
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	46,9	± 9,5	28,3	± 9,0	119
Sammanboende, barn boende växelvis	
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	57,6	± 7,6	16,2	± 5,8	177
<i>Pappor i kärnfamiljer</i>	43,7	± 1,8	26,1	± 1,6	3 196

.. = Uppgift alltför osäker för att redovisas

Om minst ett av barnen bor i hushållet mer än halva tiden räknas det som att föräldern har barn som bor där mer än halva tiden.

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)

⁵ Inget umgänge med nära anhöriga innebär att man umgås med föräldrar, barn eller syskon utanför hushållet en gång i kvartalet eller mer sällan.

Tabell 6.7**Umgås med vänner varje vecka samt har ingen nära vän. Föräldrar 16 år och äldre med barn 0–17 år, 2008–2012. Procent***Meet with friends every week and have no close friends. Parents 16 years and older with children aged 0–17 years, 2008–2012. Percent*

	Umgås med vänner varje vecka		Har ingen nära vän		Antal svar- ande
	Andel	KI	Andel	KI	
Totalt					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	73,0	± 5,4	3,3	± 2,1	299
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	64,6	± 4,0	11,8	± 2,8	654
Sammanboende, barn boende växelvis	54,1	± 8,7	9,1	± 5,1	133
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	59,1	± 4,3	11,8	± 3,1	596
<i>Föräldrar i kärnfamiljer</i>	59,6	± 1,3	13,9	± 0,9	6 468
Mammor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	78,1	± 6,9	2,8	± 2,7	148
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	66,1	± 4,4	9,9	± 2,9	535
Sammanboende, barn boende växelvis					
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	60,6	± 5,1	12,4	± 4,0	419
<i>Mammor i kärnfamiljer</i>	61,4	± 1,8	10,0	± 1,2	3 272
Pappor					
<i>Särlevande föräldrar</i>					
Ensamstående, barn boende växelvis	68,6	± 8,0	3,8	± 3,0	151
Ensamstående, barn boende mer än halva tiden	57,7	± 9,6	20,5	± 8,0	119
Sammanboende, barn boende växelvis					
Sammanboende, barn boende mer än halva tiden	55,7	± 7,7	10,3	± 4,4	177
<i>Pappor i kärnfamiljer</i>	58,0	± 1,8	17,7	± 1,4	3 196

.. = Uppgift alltför osäker för att redovisas

Om minst ett av barnen bor i hushållet mer än halva tiden räknas det som att föräldern har barn som bor där mer än halva tiden.

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)

7. Föräldrarnas egna kommentarer

Enkäten avslutades med en sida där respondenterna erbjöds att skriva fritt om det var något de ville tillägga. Omkring 20 procent av de svarande utnyttjade denna möjlighet, en något högre andel bland mammorna än bland papporna. I en del fall rör det sig om någon mening eller två, men många har skrivit omfattande kommentarer. I detta avsnitt ges en sammanfattning av huvuddragen i kommentarerna.

Det är tydligt att ämnet berör en central del av livet. Många visar intresse och engagemang för undersökningen och uttrycker att det är en viktig undersökning och att det är bra att den genomförs. Flera skriver att de hoppas att undersökningen leder till att det kommer fram hur situationen är för ensamstående föräldrar eller att de hoppas att den kan bidra till att förbättra deras situation. Att ämnet engagerar är också tydligt genom att många föräldrar beskriver detaljerat hur deras liv ser ut.

En av de vanligaste typerna av kommentarer är att föräldern vill förtydliga svar i enkäten. Både bland mammor och bland pappor rör en stor del av kommentarerna specifika frågor i enkäten och många föräldrar har beskrivit barnets boende eller de ekonomiska överenskommelserna mer i detalj. Många har velat förklara varför de har löst boendet på ett visst sätt. Flera beskriver utförligt hur barnets boende förändrats, exempelvis att barnet bott växelvis till en början men när det blivit äldre har barnet fått välja själv och då bott mest eller enbart hos en av föräldrarna. Några föräldrar beskriver att det blivit stressigt för barnet att flytta fram och tillbaka när skolan blivit mer krävande i högstadiet eller gymnasiet. En mamma skriver exempelvis:

" [Dottern] pratar om att hon kanske vill flytta hem till mig på heltid och varannan helg hos pappan när det är dags att börja gymnasiet. Hon tycker att det är lite jobbigt att "packa väskan". Känslan är att det blir så när barnen blir större, de vill bo på ett ställe."

Många föräldrar skriver något rörande ekonomin. Här skiljer sig mammornas och pappornas svar åt, beroende på att det är vanligare att mammorna har barnet boende hos sig helt eller mer än halva tiden, medan det för papporna är en större andel som har barnet boende mindre än halva tiden. De kommentarer som beskrivs för

mammor nedan förekommer även bland papporna, och tvärtom, men i mindre utsträckning.

Flera mammor beskriver en svår ekonomisk situation och det är mycket vanligt att de är starkt kritiska till nivån på underhållsstödet. En mamma skriver:

"Jag tycker att underhållet från Försäkringskassan är alldeles för lågt! Det ska inte vara så billigt och enkelt att smita undan sitt ansvar som förälder."

Vissa mammor påpekar att nivån på underhållsstödet ofta ses som ett schablonbelopp för hur mycket ett barn ska kosta och det är många som uppger att det är svårt att få den andra föräldern att betala mer i underhåll än 1 273 kronor. Det är inte ovanligt att de upplever att pappan inte förstår att barn kostar. Några skriver att barnets pappa tycker att barnbidraget ska räcka till allt. Andra att pappan velat ha växelvis boende för att slippa betala underhåll. Vissa poängterar att de aldrig har fått några pengar från barnets pappa. Några uppger att de får ekonomisk hjälp från barnets mor- eller farföräldrar och att det skulle vara svårare utan denna hjälp. Ett antal mammor uppger också att deras barn kostar mycket på grund av framförallt fritidsaktiviteter. Bland dessa mammor är det vanligt att uppge att de delar på kostnaderna, men att just fritidsaktiviteterna enbart hamnar på dem.

Flera mammor uppger att de har det huvudsakliga eller hela det ekonomiska ansvaret för barnet. Det gäller även fall där barnen bor växelvis. Flera mammor beskriver också att barnen har väldigt olika ekonomiska förutsättningar hos dem och hos sin pappa, som har högre inkomst. Flera skriver att de önskar att underhållet var inkomstbaserat så att det inte blev sådana skillnader. Några nämner Försäkringskassans planeringsverktyg för att beräkna underhållsbidrag och anser att det borde användas.

Diskussioner om pengar verkar i många fall vara infekterade och det är flera mammor som uppger att de inte vill bråka om pengar för barnets skull eller för att barnet inte ska få sämre relation med sin andra förälder. Många mammor ger också uttryck för uppgivenhet och beskriver att de inte orkar bråka.

För pappornas del är det att barnbidraget går till mamman som är den vanligaste kommentaren rörande ekonomin. Det är tydligt att det är en viktig symbolfråga. Flera skriver att de tycker att det är underligt att det inte ställts någon fråga i enkäten om hur barnbidraget fördelas mellan föräldrarna. Många pappor är kritiska till

att båda föräldrar måste godkänna en delning av barnbidraget och upplever detta som orättvist och omodernt. Flera pappor beskriver att de delar lika på kostnaderna för barnet, men att enbart mamman får barnbidraget. En pappa med barnen boende växelvis skriver:

"Mamman får all ersättning – pappan får inget, om inte mamman accepterar detta!"

Det är vanligt att föräldrar skriver att de inte träffar sina barn så mycket som de skulle vilja. Det gäller både föräldrar som har sina barn boende en stor del av tiden, men som gärna skulle vilja ha dem på heltid, och föräldrar som sällan eller aldrig träffar sina barn. Flera orsaker till att barnet bor större delen av tiden hos den ena föräldern eller inte träffar föräldern så mycket nämns. De vanligaste är långa avstånd, arbetstider och konflikt med den andra föräldern. Några skriver också att de låter barnet bo mest hos en förälder för att inte störa barnets vardag. Några föräldrar tar upp sjukdom eller missbruk som orsak till att barnet inte bor hos eller inte träffar den andra föräldern.

Kommentarerna om vårdnad, boende och umgänge skiljer sig åt mellan mammor och pappor. Bland papporna är det relativt vanligt att skriva att de inte får träffa sitt barn alls eller väldigt lite, på mammas initiativ. Några pappor beskriver till exempel att mamman, utan att fråga, flyttat till en annan ort. Många beskriver en maktlöshet exempelvis i vårdnadstvister där det varit svårt att få gehör för sin åsikt. Flera pappor känner sig diskriminerade av Försäkringskassan, familjerätten och socialtjänsten, vilka de upplever står på mammornas sida. Det är flera som beskriver att de upplevt att mammor har förtur till barnen och att mammor alltför ofta bedöms som den mest lämpliga föräldern. Flera av de som har framfört den åsikten beskriver det som strukturellt och att det drabbar många pappor. En pappa skriver till exempel:

"Fortfarande gynnas mamman till barnen i alla instanser"

En annan skriver:

"Känner mig rättslös och att det inte är någon idé att processa mot mamman."

Ett mindre antal pappor skriver att det är deras beslut att inte träffa barnet. I vissa fall rör det sig om att de blivit pappa mot sin vilja.

Bland mammorna handlar många av kommentarerna om att de önskar att deras barn träffade sin pappa mer. Flera mammor skriver också att deras barn inte har någon bra relation med sin pappa.

Många mammor beskriver ett ointresse från pappans sida eller att pappan försöker smita undan sitt ansvar. Flera beskriver också att barnet inte vill träffa sin pappa, ofta som ett resultat av pappans ointresse. En mamma skriver till exempel:

"Snart kommer hon inte åka dit mer eftersom pappan inte bryr sig tillräckligt om henne."

Det är också flera föräldrar som beskriver att de har hittat en bra lösning när det gäller boende och ekonomi och att de är nöjda med situationen som helhet. Denna typ av kommentarer hör också till de vanligaste och bland dessa är det flera som beskriver att deras barn bor växelvis. Det är vanligt att ganska kortfattat skriva att allt fungerar bra eller att det under omständigheterna fungerar bra. En del föräldrar beskriver också varför de är nöjda eller hur de har kommit överens. En mamma skriver:

"Att kommunicera, komma överens och sätta barnet före sina behov är a & o när det gäller att vara bra föräldrar. Jag känner att vi faktiskt har lyckats med det"

Det är vanligt att man beskriver att man fortfarande är bra vänner. En pappa beskriver till exempel sin situation såhär:

"Vi [...] lever som nära vänner trots att vi separerat, och delar på kostnader för vårt barn och hjälper även varandra ekonomiskt och praktiskt ibland."

Några uppger att båda har bra inkomster, vilket underlättat eftersom det då minskar risken för att det blir bråk om ekonomin. Andra nämner att de bor nära varandra och att barnen då kan komma och gå som de vill hos båda föräldrarna. En pappa skriver:

"Delat boende och ekonomi fungerar bra för oss tack vare att vi bor fyra kilometer ifrån varandra och fortfarande är vänner. Kan tänka mig att det inte skulle vara så lätt om vi inte var sams."

Det är inte heller ovanligt att beskriva att man fortfarande umgås med den andra föräldern, som till exempel denna mamma:

"Vi har haft en bra separation. [...] Vi gör gemensamma resor och stöter sällan på problem som vår skilsmässa skulle ha orsakat."

8. Avslutande diskussion

Resultaten visar att 35 procent av barnen med särlevande föräldrar bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna. I mitten på 1980-talet var denna andel någon enstaka procent. Det kan finnas flera förklaringar till denna ökning. En förklaring kan vara ökad jämställdhet mellan mammor och pappor. Växelvis boende kan både leda till och vara en konsekvens av ökad jämställdhet. En norsk studie har visat att kvinnors arbetskraftsutbud ökar när barnen bor växelvis, men det är också troligt att växelvis boende kan vara en konsekvens av att kvinnors förvärvsarbete har ökat (Socialdepartementet 2011).

I Sverige förvärvsarbetar mammor idag i större utsträckning än tidigare samtidigt som pappor i större utsträckning bidrar i hushållsarbetet. Kvinnor med små barn har *ökat* sin arbetstid på 2000-talet medan arbetstiden bland män med små barn har *minskat* enligt Arbetskraftsundersökningarna (Näsén 2012). Även om småbarnsmammor fortfarande arbetar mindre än småbarnspappor närmar de sig varandra i arbetstid. Detsamma gäller tidsanvändningen för hemarbete. Kvinnor lägger mer tid på hemarbete än män men tidsanvändningsstudierna som gjorts 1990/91, 2000/01 och 2010/11 visar att skillnaderna mellan könen har minskat över tid (SCB 2012b). Det är även fler mammor och pappor som delar lika på föräldrapenningen (Försäkringskassan 2011b).

Resultaten från enkäten visar att det finns ett samband mellan växelvis boende och utbildning. Med växelvis boende menas då att barnet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna. Ju högre utbildningsnivå föräldrar har desto vanligare är det att barnet bor växelvis. Detta samband gäller i större utsträckning män än kvinnor. Försäkringskassan visar också att det finns en stark koppling mellan mäns uttag av föräldrapenning och deras utbildning. Män med hög utbildning använder fler föräldrapenningdagar än män med lägre utbildningsnivå. Det omvända sambandet gäller för kvinnor. Vissa föräldrar delar i stort sett lika på föräldrapenningen. Då tar båda föräldrarna ut mellan 40 och 60 procent av dagarna. Det visar sig att föräldrapar där pappan har hög utbildning är klart överrepresenterade bland par med jämställt uttag (Försäkringskassan 2011b). I och med att män med högre utbildning redan i större utsträckning delat omsorgsansvaret när barnen är små blir det naturligt att fortsätta

med det även efter en separation. Kanske har jämställdheten ökat mer bland högutbildade fäder än bland lågutbildade.

Lagändringar har införts i syfte att stärka barnets rätt till båda sina föräldrar. Detta kan ha ökat medvetenheten bland särlevande föräldrar om barnets behov av båda sina föräldrar. Införandet av så kallade pappamånader kan ha påverkat föräldrar att dela mer lika på omsorgen för barnen. År 1995 infördes 30 dagar förbehållna vardera föräldern. År 2002 förlängdes det till 60 dagar. Även införandet av jämställdhetsbonusen år 2008 kan ha ökat medvetenheten om barnens behov av båda föräldrarna. Det växelvisa boendet har också utvecklats i takt med att gemensam vårdnad blivit mer vanligt.

Sambandet mellan socioekonomiska faktorer och växelvis boende är generellt starkare för män än för kvinnor. Kvinnor och män skiljer sig åt på flera sätt när det gäller att ha barnen boende växelvis ungefär lika mycket hos båda föräldrarna. Mamman har mindre ofta växelvis boende om hon är ensamstående än om hon är sammanboende. För män finns inte detta samband. Det är svårt att förklara detta mönster.

Växelvis boende kan bli ännu vanligare i framtiden. Nya generationer föräldrar utövar betalt och obetalt arbete mer jämställt än tidigare generationer, något som kanske medför att fler i framtiden väljer växelvis boende vid en separation. Om mamman stärker sin situation på arbetsmarknaden ytterligare kan det leda till att de i större utsträckning väljer växelvis boende istället för att ha barnet boende hos sig hela tiden eller nästan hela tiden. De flesta föräldrar tycks vilja vara nära barnet. Att inte vara nöjd med överenskommelsen om barnets boende är vanligast om barnet bor mest eller bara hos sin andra förälder.

Idag är det 7–9-åringarna som i störst utsträckning bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna. Sedan minskar det med åldern. I framtiden kanske det inte kommer att vara lika stora skillnader i åldrar. Föräldrarna till de äldre barnen har oftare varit separerade en längre tid och då var växelvis boende inte lika vanligt. Något som kan tala emot det är kommentarer från föräldrar. En del föräldrar säger att barnet har bott växelvis till en början men när barnet blivit äldre har han/hon bott mest eller enbart hos en av föräldrarna. Äldre barn har en större möjlighet att välja själv än yngre barn.

Även om växelvis boende har blivit vanligare visar resultaten från undersökningen att det fortfarande är vanligast att bo bara eller mest hos mamman. Drygt hälften av barnen bor mest eller bara hos

sin mamma, medan knappt en tiondel bor mest eller bara hos sin pappa. Totalt sett tillbringar barn med särlevande föräldrar 21 dagar hos mamman och 9 dagar hos pappan en genomsnittlig månad.

När man tittar på särlevande föräldrars situation så tycks de ensamstående mammorna som har barnen boende hos sig hela eller mesta delen av tiden i större utsträckning än andra riskera olika former av utsatthet. De förvärvsarbetar i mindre utsträckning och en större andel uppger att de har ekonomiska problem. Flera skriver i det öppna svarsalternativet att de hoppas att undersökningen kan bidra till att förbättra deras situation. Fler mammor beskriver en svår ekonomisk situation och de är starkt kritiska till nivån på Försäkringskassans underhållsstöd.

Nivån på underhållsstödet är starkt normerande. Det visar både den här undersökningen och Försäkringskassans studie (Försäkringskassan 2011a). Försäkringskassan har under flera år haft som mål att underhållet för barn till särlevande föräldrar i större utsträckning ska regleras direkt mellan föräldrarna och inte via Försäkringskassans administration. Ett skäl bakom denna målsättning har varit att det skulle ge många barn ett högre underhåll.

Fortfarande finns emellertid en ganska utbredd uppfattning om att underhåll "är" 1 273 kronor per månad. Över hälften av både mammorna och papporna i den här undersökningen uppger att de har valt att ha samma belopp som för underhåll via Försäkringskassan. En tredjedel har själva kommit fram till ett lämpligt belopp. Det är en svag koppling mellan inkomst och underhållets storlek. Det är många som i de egna kommentarerna uppger att det är svårt att få den andra föräldern att betala mer i underhåll än 1 273 kronor. En förälder kan behöva gå till domstol för att få ett beslut om ett underhåll högre än detta belopp. Föräldrar kommenterar att de inte bråkar om pengar för barnets skull.

Studien visar inte bara att det finns mammor som upplever att de är missgynnade utan det finns även pappor som känner sig diskriminerade. Flera pappor menar att mammor ofta gynnas i vårdnadstvister. Bland de lämnade kommentarerna är den vanligaste kommentaren från pappor rörande ekonomin att barnbidraget går till mamman.

Trots att det finns föräldrar som beskriver att det är en ganska infekterad diskussion om barnets boende och försörjning visar den här studien ändå att det finns många som kommer bra överens. Det gäller föräldrar med alla typer av boendeformer för barnet men i

synnerhet dem som har barnet boende växelvis. Att föräldrarna till växelvis boende barn är mer eniga är inte förvånande. Att ha barnet boende lika mycket hos båda föräldrarna kräver samarbete och om man är oenig kanske man väljer denna boendeform i mindre utsträckning.

Som visas i kapitlet om barnets boende skiljer sig mammors och pappors svar åt i vissa frågor. Det tycks vara så att föräldrar exempelvis överskattar den tid de själva har barnet boende hos sig och underskattar den tid barnet bor hos sin andra förälder. En anledning till skillnaden mellan mammors och pappors svar kan vara att de föräldrar som har barnet boende hos sig är mer benägna att svara på enkäten, och att detta inverkar på resultaten. För de föräldrapar där båda svarat på enkäten är samstämmigheten mellan mammans och pappans svar i allmänhet god. Det kan bero på att de föräldrar där båda svarat på enkäten är en selektiv grupp, där det exempelvis är en större andel som har hög utbildningsnivå och hög inkomst. De föräldrar där båda besvarat enkäten har också i större utsträckning barn som bor växelvis, vilket kan vara en indikation på att de kommer bättre överens med varandra än andra föräldrar.

Denna studie har gett svar på en del frågeställningar, men det är fortfarande frågor som kvarstår. Det vore intressant att ha kunskap om hur föräldrarna delade på ansvaret för barnet medan de fortfarande levde tillsammans. Hur delade de på det betalda och obetalda arbetet? Hur delade de på föräldrapenningen? Kan sådana faktorer förklara hur föräldrar sedan väljer boende för barnen? Här bör dock påpekas att det finns föräldrar som aldrig levt ihop. Omkring 5 procent av barnen i undersökningen har föräldrar som aldrig levt ihop.

Fortsatta studier behövs också för att bättre förstå hur barnets boende förändras med tiden. Longitudinella studier, där man följer upp urvalspersonerna, skulle kunna ge sådan information.

Nya studier behövs för att fortsätta att följa trenderna i hur föräldrar ordnar boendet och ekonomin för sina barn. Om växelvis boende fortsätter att öka kanske sambanden med exempelvis föräldrarnas utbildning, ekonomi och bakgrund förändras i framtiden.

Fakta om statistiken

I denna rapport redovisas resultat från undersökningen "Olika familjer lever på olika sätt" som Statistiska centralbyrån (SCB) genomfört på uppdrag av Socialdepartementet under perioden augusti 2012 till mars 2013. Enkäten skickades ut till föräldrarna till omkring 15 000 barn för att få en bild av hur vardagen ser ut för barn vars föräldrar inte lever ihop.

Detta omfattar statistiken

Populationen utgörs av barn vars föräldrar inte lever ihop. Urvalsramen bildades med hjälp av registret över totalbefolkningen (RTB). För barnet, mamman och pappan hämtades uppgift om familjeidentiteten. Denna används för att i registret koppla samman familjer, detta kan ske antingen genom gemensamma barn eller att man är gift och att man bor på samma plats. Med hjälp av dessa identiteter kan man hitta de barn som inte bor tillsammans med båda sina biologiska föräldrar. Ett ytterligare krav för att ingå i urvalet var att båda de biologiska föräldrarna fanns i Sverige i augusti 2012, samt att barnet bodde hos någon av de biologiska föräldrarna. När dessa bearbetningar hade gjorts återstod en urvalsram på 383 687 barn födda år 1994 till 2011. Från urvalsramen drogs ett obundet slumpmässigt urval om 15 000 barn. Föräldrarna till dessa barn valdes ut. Efter bearbetningar kom urvalet att bestå av 29 487 personer. Urvalet kan sägas leda till att det fanns två strata, ett innehållande papporna och ett innehållande mammorna (se nedan).

Bruttourval fördelat på stratum

Stratum	Namn	Bruttourval
1	Män	14 743
2	Kvinnor	14 744
Totalt		29 487

Efter att övertäckningen tagits bort från bruttourvalet återstod ett nettourval på 28 361 individer.

Definitioner och förklaringar

I rapporten används följande indelningar: barnets kön och ålder samt föräldrarnas kön, ålder vid första barnets födelse, födelseland, utbildningsnivå, inkomst, familjetyp och kommungrupp samt tid sedan separation. Uppgifterna om familjetyp och tid sedan separa-

tion hämtas från enkäten, medan övriga uppgifter bygger på registeruppgifter.

Barnets ålder

Uppgift om barnets ålder hämtas från SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB). I rapporten används två olika grupperingar, i den första delas barnen in i tre åldersgrupper:

- 1–5 år
- 6–12 år
- 13–18 år

I den andra delas barnen in i sex åldersgrupper:

- 1–3 år
- 4–6 år
- 7–9 år
- 10–12 år
- 13–15 år
- 16–18 år

Föräldrarnas födelseland

Uppgift om föräldrarnas födelseland hämtas från SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB). Föräldrarna delas in i två grupper:

- Födda i Sverige
- Utrikes födda

Föräldrarnas inkomstnivå

Föräldrarnas inkomstnivå bygger på taxerad förvärvsinkomst (år 2011). Uppgiften hämtas från Inkomst- och Taxeringsregistret (IoT). I rapporten används två olika grupperingar, en där föräldrarna delas in i tre grupper och en där föräldrarna delas in i fem grupper. I den gruppering där föräldrarna har delats in i tre grupper innehåller den första gruppen de 25 procent av de svarande som har de lägsta inkomsterna, nästa grupp de 50 procent som ligger i mitten av inkomstfördelningen och den tredje gruppen de 25 procent som har de högsta inkomsterna:

- Låg: 0–218 500 kronor
- Medel: 218 600–388 300 kronor
- Hög: 388 400– kronor

I den gruppering där föräldrarna har delats in i fem grupper innehåller den första gruppen de 20 procent av de svarande som har de lägsta inkomsterna. Den andra innehåller nästföljande 20 procent osv:

- Låg: 0–192 000 kronor
- Medellåg: 192 100–272 000 kronor
- Medel: 272 300–328 000 kronor
- Medelhög: 329 000–415 000 kronor
- Hög: 415 100– kronor

Föräldrarnas kommungrupp

Uppgift om föräldrarnas boendekommun hämtas från SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB). Indelningen i kommungrupper baseras på den indelning av landets kommuner som gjorts av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) år 2011. Där delas kommunerna in i tio grupper efter vissa strukturella egenskaper hos kommunerna som bland annat befolkningsstorlek, pendlingsmönster och näringslivsstruktur.

I denna rapport används två olika aggregerade indelningar. I den ena delas kommunerna in i tre grupper:

- Storstäder och förortskommuner
- Större städer, förorter till större städer och pendlingskommuner
- Övriga kommuner

I rapporten används också en indelning med två grupper:

- Storstäder och förortskommuner
- Övriga kommuner

Föräldrarnas utbildningsnivå

Utbildningsnivån kommer från Utbildningsregistret och avser högsta utbildningsnivå enligt SUN 2000 (svensk utbildningsnomenklatur). Föräldrarnas har delats in i grupper efter högsta utbildningsnivå:

- Förgymnasial utbildning
- Gymnasial utbildning
- Eftergymnasial utbildning

Föräldrarnas familjetyp

Föräldrarna får i enkäten besvara vilka personer som bor i sitt hus/håll åtminstone halva tiden. De får uppge om de bor tillsammans med sitt barn (urvalsbarnet), helsyskon till urvalsbarnet, make/maka/sambo, gemensamma barn till make/maka/sambo, andra halvsyskon till urvalsbarnet, make/maka/sambos andra barn. Utifrån denna information definieras föräldrarnas familjetyp exempelvis om de är ensamstående, sammanboende och om de bor med barn (åtminstone halva tiden).

Tid sedan separation

Föräldrarna får i enkäten besvara hur många år det är sedan de och urvalsbarnets andra förälder separerade.

- Har aldrig levt ihop med den andra föräldern
- -2 år
- 3–5 år
- 6–9 år
- 10–14 år
- 15– år

Ålder vid första barnets födelse

Föräldrarna har delats in efter vid vilken ålder de fick sitt första barn. De har delats in i tre grupper, unga, medel och äldre. Åldersindelningen skiljer mellan kvinnor och män eftersom män oftare är ett par år äldre än kvinnor när de får barn. Uppgiften hämtas från Flergenerationsregistret.

Kvinnor

- Yngre (-24 år)
- Medel (25–31 år)
- Äldre (32–år)

Män

- Yngre (-26 år)
- Medel (27–33 år)
- Äldre (34–år)

Så görs statistiken

Enkät till särlevande föräldrar

Frågeblanketterna skickades ut med post för att senare kompletteras via webb. I ett informationsbrev ombads personen att besvara frågorna och skicka svaret till SCB. Det första utskicket genomfördes enbart med pappersenkäter. Sedan skickades två påminnelser till dem som inte besvarat frågeblanketten. Vid den andra påminnelsen fanns även möjlighet att svara via webb. Det var 10 616 föräldrar som besvarade frågeblanketten, vilket var 37,4 procent av urvalet (se nedan).

Beskrivning av inflödet, antal och andel

	Antal	Andel
Efter första utskick	6 998	24,7
Efter påminnelse 1	2 397	8,5
Efter påminnelse 2	1 221	4,3
Totalt	10 616	37,4

Om urval och svarsandel beskrivs ur barnens perspektiv var brutto-urvalet 14 783 barn och nettourvalet 14 170 barn. Det är 8 174 barn där minst en förälder svarat. Svarsandelen ur ett barnperspektiv är 57,7 procent. Det finns svar från båda föräldrarna för 2 442 barn, för 2 230 barn finns endast svar från pappan och för 3 502 barn finns det endast svar från mamman.

Viktberäkning och estimation

För undersökningen har två olika urvalsvikter beräknats. Dels har en vikt beräknats för de svarande föräldrarna och dels har en vikt beräknats för barnen, där man har kombinerat uppgifter från de båda föräldrarna.

För varje svarande person har en vikt beräknats. Syftet med detta är att kunna redovisa resultat för hela populationen och inte bara för de svarande. Vikten kallas även för uppräkningsstal och kan beskrivas med formeln:

$$w_k = d_k \cdot v_k$$

Där w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k

d_k = designvikt

v_k = kalibreringsvikt baserad på hjälpinformation

Vid bortfall kan det vara så att vissa grupper av urvalet svarar i större utsträckning än övriga, t.ex. kan kvinnor svara i högre grad än män. Om de grupper som svarat i högre grad har en annan fördelning på undersökningsvariablerna än övriga kan detta ha en snedvridande effekt på resultatet. För att kompensera för detta har kalibreringsvikter använts.

Vikterna/uppräkningsstalen multipliceras med objektens variabelvärden för att skapa statistikvärden gällande för populationen. Om vikterna inte används så kan resultaten bli missvisande.

För beräkning av skattningen av totaler används följande formel:

$$\hat{Y} = \sum_r w_k y_k$$

där w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k
 y_k = variabelvärde för objekt k

summering sker av de svarande (r)

Resultaten i rapporten redovisas som procentuella andelar för hela målpopulationen eller fördelat på olika redovisningsgrupper. Resultaten redovisas både ut ett barn- och ett föräldraperspektiv. Resultat ur ett barnperspektiv har tagits fram på följande sätt: för de barn där en av föräldrarna har svarat på undersökningen används svaret från denna förälder. I de fall båda föräldrarna har svarat har slumpen fått avgöra om mammans eller pappans svar ska användas.

Fördjupning om växelvis boende

I rapporten görs även en statistisk analys av vilka föräldrar som väljer växelvis boende för sina barn. Hänsyn tas till en rad olika faktorer. Den metod som används är logistisk regression. Den logistiska modellen är användbar när utfallsvariabeln enbart kan anta två värden. I detta fall rör det sig om att föräldrarna har uppgett att barnet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna, eller inte.

Resultaten av de logistiska modellerna presenteras i form av oddskvoter. Tolkningen av oddskvoterna ska alltid ske i jämförelse med referensgruppen, som är satt till 1. Om oddskvoten är över 1 betyder det att risken är högre och om oddskvoten är lägre än 1 betyder det att risken att bo växelvis är lägre än för referensgruppen. Skattningarna görs med hjälp av proceduren PROC LOGISTIC i statistikprogrammet SAS.

För att ingå i analysen krävs att man har svarat på frågan *Hur bor ditt barn?* Det har 10 496 föräldrar gjort, 5 892 kvinnor och 4 604 män.

Beskrivning av variabler

Följande variabler ingår i analyserna.

Beroende variabel

Föräldrar som anger att barnet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrar.

Oberoende variabler

För beskrivning av dessa variabler se *Definitioner och förklaringar* ovan. Deskriptiv statistik presenteras nedan.

- *Barnets kön*
5 381 av föräldrarnas barn är flickor, 5 115 är pojkar
- *Barnets ålder*
950 av föräldrarnas barn är 1–5 år, 3 840 är 6–12 år, 5 706 är 13–18 år
- *Tid sedan separation*
379 har aldrig levt ihop med den andra föräldern, 1 265 separerade för mindre än 2 år sedan, 2 778 separerade för 3–5 år sedan, 2 788 separerade för 6–9 år sedan, 2 510 separerade för 10–14 år sedan, 675 separerade för mer än 15 år sedan, 13 saknar uppgift om tid sedan separation (de saknas i redovisningen).
- *Föräldrarnas födelseland*
9 008 är födda i Sverige, 1 488 är utrikes födda
- *Föräldrarnas kommungrupp*
3 572 bor i storstäder och förorter, 4 260 bor i större städer, förorter till större städer och pendlingskommuner, 2 664 bor i övriga kommuner
- *Ålder vid första barnets födelse*
4 346 är yngre, 4 652 är medel, 1 498 är äldre
- *Föräldrarnas familjetyp*
4 528 är sammanboende, 5 968 är ensamstående
- *Utbildningsnivå*
1 047 har förgymnasial utbildning, 5 282 har gymnasial utbildning, 4 144 har eftergymnasial utbildning, 23 saknar uppgift om utbildningsnivå (de saknas i redovisningen)

- *Taxerad förvärvsinkomstnivå*
2 083 har låg inkomst, 2 095 har medellåg inkomst, 2 104 har medel inkomst, 2 100 har medelhög inkomst, 2 114 har hög inkomst

Statistikens tillförlitlighet

För att bedöma säkerheten i undersökningsresultaten måste man ta hänsyn till en rad faktorer som kan medföra fel i resultaten. En av dessa är bortfallet. Bortfallet består dels av objektbortfall, som innebär att frågeblanketten inte är besvarad alls, och dels av partiellt bortfall som innebär att vissa frågor i blanketten inte är besvarade. Om bortfallet skiljer sig från de svarande, med avseende på undersökningsvariablerna, så kan skattningarna som grundar sig på enbart de svarande vara skeva. För att reducera bortfallsskevheten har vikter beräknats där hänsyn tas till ett antal variabler som kompenserar för bortfallet (se avsnittet *Viktberäkning och estimation*).

Partiellt bortfall kan bero på att en fråga är svår att förstå, är känslig, att uppgiftslämnaren glömmer att besvara frågan eller att instruktionerna vid hoppfrågor misstolkas. Det partiella bortfallet varierar mellan olika frågor i enkäten. Exempel på frågor med lågt bortfall är fråga 3, "Har ditt barn några syskon eller halvsyskon som du är förälder till?", och fråga 5 "hur många år är det sedan du och ditt barns andra förälder separerade?". Dessa frågor har ett partiellt bortfall om 0,6 respektive 1,1 procent. Exempel på en fråga med högre bortfall är fråga 13 "Brukar du stå för extra kostnader för ditt barn varje månad?" med ett bortfall på 10 procent. Där tillkommer också ett ytterligare bortfall genom att vissa av de som anger att de står för extra kostnader inte anger hur många kronor i månaden det handlar om. Bortfallet är generellt högre för mer komplicerade frågor, exempelvis där det förekommer hoppinstruktioner och där den svarande både ska ange ett svarsalternativ och en summa i kronor, vilket gäller flera av frågorna i enkätens andra del om barnets försörjning.

Vikterna kompenserar för objektbortfallet men inte för det partiella bortfallet.

Osäkerheten som beror på urvalet tas hänsyn till genom att beräkna konfidensintervall. För skattningarna har ett 95-procentigt konfidensintervall beräknats (KI) det vill säga ett intervall som med 95-procents sannolikhet innehåller den riktiga procentandelen.

Osäkra skattningar där antalet svarande är mindre än 100 redovisas inte.

Bra att veta

Samstämmighet i svar mellan föräldrarna

Enkäten "Olika familjer lever på olika sätt!" skickades ut till båda föräldrarna till närmare 15 000 barn. Av dessa är det ungefär 2 400 föräldrapar där båda föräldrarna har besvarat enkäten. För dessa föräldrapar har samstämmigheten, det vill säga om föräldrarna har besvarat enkäten på samma sätt, studerats. I detta avsnitt beskrivs samstämmigheten i föräldrarnas svar utifrån ett urval av frågorna i enkäten.

De föräldrapar där båda föräldrar har besvarat enkäten skiljer sig från de där endast en av föräldrarna har svarat och kan alltså inte sägas vara representativa för samtliga föräldrar. Det är exempelvis en högre andel där båda är högutbildade och där båda har hög inkomst bland dessa föräldrar. De föräldrar som båda besvarat enkäten har också i högre grad valt växelvis boende för barnet än de där en av föräldrarna svarat, vilket kan vara en indikation på att dessa föräldrar kommer överens med varandra i högre grad än andra.

Samstämmighet i frågor om barnets boende

Föräldrarnas samstämmighet i frågor rörande barns boende utgår från frågorna om hur barnet bor, hur man kommit överens om barnets boende och hur nöjd man är med överenskommelsen om barnets boende. En jämförelse mellan mammans och pappans svar visar att föräldrarna är relativt överens om hur barnets boende ser ut. Av de cirka 2 400 föräldrapar som svarat på frågan om hur barnet bor har 78 procent svarat samstämmigt, antingen genom att båda föräldrarna har angett samma svarsalternativ, exempelvis att barnet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna, eller att föräldrarnas svar överensstämmer, exempelvis genom att den ena har svarat att barnet bor mest hos dem samtidigt som den andra svarat att barnet bor mest hos sin andra förälder. I de fall man svarat olika upplever föräldrarna oftast att barnet bor hos dem en större del av tiden än vad den andra föräldern uppper.

Det vanligaste svarsalternativet för både mammor och pappor är att barnet bor ungefär lika mycket hos båda. Drygt 1 100 mammor har svarat att barnet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna.

94 procent av papporna i dessa föräldrapar uppger samma sak. Bland papporna har knappt 1 200 svarat att barnet bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna, och 88 procent av mammorna uppger samma sak. I de fall man inte instämmer i att barnet bor halva tiden är det vanligast bland både mammor och pappor att ange att barnet bor mest hos dem själva.

Samstämmigheten är något lägre när en förälder anger att barnet bor bara eller mest hos dem själva eller mest hos sin andra förälder. Exempelvis instämmer 60 procent av papporna med de drygt 550 mammor som har angett att barnet bor bara hos henne. 35 procent av papporna har i stället angett att barnet bor mest hos sin andra förälder. Anger en förälder att barnet bor enbart hos sin andra förälder instämmer oftast den andra föräldern. Drygt 350 pappor har angett att barnet enbart bor hos sin andra förälder. 92 procent av mammorna uppger då samma sak.

Även frågan om hur man kommit överens om barnets boende besvarar föräldrarna oftast samstämmigt, knappt 80 procent av föräldraren har gett samma svar på frågan. De allra flesta mammor och pappor uppger att de själva kom överens. Det uppger knappt 1 900 mammor och närmare 2 000 pappor av de knappt 2 400 svarande och i omkring 90 procent av fallen har den andra föräldern svarat samma sak.

De föräldrar som angett något av de andra svarsalternativen svarar inte samstämmigt i så stor utsträckning. I dessa fall är det vanligast att den andra föräldern uppgett att man kom överens själva. Exempelvis har omkring 110 pappor angett att man fick hjälp av kommunal familjerätt/jurist. Drygt 30 procent av mammorna har svarat samma sak medan nära 40 procent av mammorna i stället angett att man kom överens själva.

Samstämmighet i frågor om ekonomi

Överenskommelser kring ekonomi beskrivs genom frågor bland annat om hur man har ordnat det ekonomiska efter separationen, om man tar emot eller betalar underhåll och om man har extra kostnader utöver det man kommit överens om. Samstämmigheten är i många fall lägre i frågorna rörande ekonomin än de gällande boende. En förklaring till det kan vara att flera av dessa frågor lämnar mer utrymme för tolkning. En annan förklaring kan vara att flera av frågorna rör tiden vid separationen, eller barnets födelse för de som inte har bött ihop. I många fall skedde separationen för flera år sedan, vilket kan göra att det är svårt att minnas.

På frågan om hur man ordnade det ekonomiska efter separationen har 70 procent av föräldraren svarat samma sak. Vanligast är att uppge att man själva kom överens, det gäller knappt 1 700 av papporna och drygt 1 500 av mammorna av de drygt 2 300 som svarat på frågan. När pappan uppgett detta har 79 procent av mammorna svarat likadant och 88 procent av papporna håller med när mammorna svarat att de själva kom överens. Ett relativt litet antal mammor och pappor uppger att man inte har någon ekonomisk överenskommelse. Oavsett om det är mamman eller pappan som svarat detta är det vanligaste svaret från den andra föräldern att man själva har kommit överens.

Frågan hur man själva valt att reglera underhållet har bara besvarats av de som uppgett att de själva kom överens om hur ekonomin skulle lösas. Omkring 1 500 föräldrar har svarat på frågan och 54 procent har svarat på samma sätt. Det vanligaste svaret är att man betalar ungefär lika mycket av kostnaderna. I drygt hälften av fallen när detta har angetts som svar har den andra föräldern svarat likadant, men omkring var fjärde har svarat att man betalar när barnet bor hos en själv och den andra när barnet bor hos henne/honom. När den ena föräldern svarat att de betalar när barnet bor hos dem har den andra föräldern oftare uppgett att man delat lika på kostnaderna. Om barnet bor ungefär lika mycket hos vardera föräldern överensstämmer antagligen dessa två svarsalternativ ofta ganska väl.

De föräldrar som valt att ha underhåll skulle besvara frågan om hur man kom fram till hur mycket som skulle betalas. Drygt 400 föräldrar har besvarat denna fråga och 60 procent av dem har svarat på samma sätt. När föräldrarna inte har svarat lika är det vanligast att en förälder har svarat att man valde att ha samma belopp som för underhåll via Försäkringskassan medan den andra föräldern angett att man själva kom fram till ett lämpligt belopp.

Något föräldrarna i hög grad är överens om är om de idag betalar eller tar emot underhåll. På denna fråga har 85 procent av de drygt 2 300 föräldraren svarat på samma sätt. Omkring hälften av både mammorna och papporna uppger att de inte har något underhåll eftersom barnet bor ungefär halva tiden hos föräldrarna. När mamman svarat så har 93 procent av papporna svarat likadant och när pappan uppgett detta som svar har 88 procent av mammorna svarat samma sak.

Näst vanligast är att mammor tar emot underhåll och att pappor betalar underhåll. När föräldrarna båda har svarat att så är fallet har summan av det emottagna underhållet jämförts med det betalade underhållet. Det visar sig att den emottagna summan ofta stämmer överens med den betalade. I omkring 10 procent av fallen uppger mamman att hon tagit emot mindre än vad pappan har angett att han har betalat.

Samstämmigheten har även undersökts när det gäller extra kostnader. Föräldrar som tar emot underhåll har tillfrågats om den andra föräldern står för extra kostnader utöver vad som täcks av underhållet. Samtidigt får samtliga föräldrar frågan om de står för extra kostnader utöver vad som täcks av de pengar som man kommit överens om. Uppgift om pappans extra kostnader har analyserats i de fall där pappan uppger att han har betalat underhåll samtidigt som mamman uppger att hon tar emot underhåll.

Det visar sig att föräldrarna är samstämmiga i drygt hälften av fallen. Då har båda antingen svarat att pappan står för extra kostnader eller att pappan inte gör det. I omkring 40 procent av fallen uppger pappan att han står för extra kostnader samtidigt som mamman uppger att han inte gör det. Detta betyder att pappan antingen överskattar sina extra kostnader eller att mamman underskattar pappans extra kostnader. Att samstämmigheten är låg när det gäller denna fråga kan delvis bero på att föräldrarna har tolkat frågan på olika sätt. I det öppna svaret i slutet på enkäten uppger många föräldrar att frågan är otydlig.

Referenser

- Barnombudsmannen (2010) *Upp till 18 – fakta om barn och ungdom*. Barnombudsmannen rapporterar BR2010:01.
- Försäkringskassan (2011a) *Särlevande föräldrar och deras barns boende och underhåll*. Socialförsäkringsrapport 2011:5.
- Försäkringskassan (2011b) *Föräldrapenning – båda föräldrarnas försäkring*. Socialförsäkringsrapport 2011:13.
- Försäkringskassan (2013a) *Allmänt om underhållsstöd*. Faktablad. Uppdaterad 2013-12-19.
- Försäkringskassan (2013b) *Underhållsstöd vid växelvis boende*. Faktablad. Uppdaterad 2013-12-19.
- Hushållens ekonomi (HEK). Se www.scb.se/hek
- Kitteröd, Ragni Hege & Lyngstad Jan (2012) Untraditional caring arrangements among parents living apart: The case of Norway. *Demographic Research*. Vol 27, pp121–152.
- Lyngstad, Jan, Kitteröd, Ragni Hege & Nymoen Erik H. (2014) *Bosted og samvaer 2002, 2004 og 2012 – Endringer i ansvar og omsorg for barna når mor og far bor hver for seg*. Rapport 2014/2. Statistics Norway.
- Näsén, Krister (2012) Gapet minskar mellan pappor och mammor. *SCB:s tidskrift Välfärd* Nr 4 2012.
- Oläh, Livia Sz, & Gähler Michael (2012) *Gender Equality Perceptions, Division of Paid and Unpaid Work, and Partnership Dissolution in Sweden*. EQUAL WP 03.
- SCB (2012a) *Sambo, barn, gift, isär?* Demografiska rapporter 2012:1.
- SCB (2012b) *Nu för tiden – En undersökning om svenska folkets tidsanvändning 2010/11*. Levnadsförhållanden rapport 123.
- SCB (2013a) *Barn, föräldrar och separationer*. Demografiska rapporter 2013:1.
- SCB (2013b) *Barnafödande i nya relationer*. Demografiska rapporter 2013:2.
- Socialdepartementet (2003) *Ett reformerat underhållsstöd*. SOU 2003:42.

Socialdepartementet (2011) *Fortsatt föräldrar – om ansvar, ekonomi och samarbete för barnets skull*. SOU 2011:51.

Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC). Se www.scb.se/ulf

Bilaga 1 – Enkät

REGERINGSKANSLIET

Socialdepartementet

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Olika familjer lever på olika sätt!

I media talas och skrivs det ofta om hur olika föräldrar som inte längre lever tillsammans löser vardagen för sig och sina barn. Under senare år har det blivit mer vanligt att barn flyttar mellan sina föräldrar och har två olika "familjevardagar". Hur löser föräldrarna ekonomin och själva boendet? Det är just detta den här undersökningen handlar om. Syftet är att få en mer korrekt bild av hur verkligheten ser ut för barn vars föräldrar inte lever ihop. Resultatet kommer att användas som kunskapsunderlag i de statistiska simuleringsmodeller som Statistiska centralbyrån (SCB) bl.a. använder för att studera dagens ersättningsystem. Undersökningen genomförs av SCB på uppdrag av Socialdepartementet. SCB har hand om frågekonstruktion, utskick, insamling, registrering och analysrapport. Resultaten kommer att presenteras vid föreläsningar, i tidningar, radio och TV m.m.

Alla svar är viktiga

15 000 barn har valts ut slumpmässigt med hjälp av statistiska metoder och du är en förälder av dessa 15 000 föräldrar. SCB har gjort urvalet och hämtat adressuppgifter från RTB (registret över totalbefolkningen). Din medverkan är frivillig men ditt svar är mycket viktigt och bidrar till att undersökningens resultat blir tillförlitligt. Ditt svar kan inte ersättas med någon annans.

Besvara pappersblanketten och skicka in den i det portofria svarskuvertet.

Vi ber dig besvara frågorna så snart som möjligt.

Tack på förhand för din medverkan!

Med vänliga hälsningar

Pia Fagerström
Departementssekreterare
Socialdepartementet

Michael Nilsson
Undersökningsledare
Statistiska centralbyrån

Håkan Nyman
Kansliråd
Socialdepartementet

Kontakta oss gärna

Undersökningens syfte eller hjälp med frågorna:

Namn: Pia Fagerström

Telefon: 08-405 27 90 E-mail: pia.fagerstrom@regeringskansliet.se

Insamling av blanketten:

SCB, Enkätenheten

Telefon: 019-17 69 30 E-post: sarlevande@scb.se

Postadress: 701 89 Örebro

www.scb.se

Dina svar är skyddade

Dina uppgifter skyddas enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt personuppgiftslagen (1998:204). Det innebär att alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt och att de insamlade uppgifterna endast redovisas i tabeller där ingen enskild persons svar kan utläsas. Numret högst upp på blanketten är till för att SCB under insamlingen ska kunna se vilka som har svarat och vilka som ska få en påminnelse.

Efter avslutad bearbetning hos SCB avlägsnas alla identitetsuppgifter innan materialet överlämnas till Socialdepartementet för fortsatt bearbetning. Inom SCB kommer en rapport att framställas över undersökningens resultat.

För att inte belasta dig med frågor om uppgifter som redan finns hos SCB kommer de svar du lämnar att kompletteras med uppgifter om kön, ålder, civilstånd, födelseland (grupperat efter världsdel), kommun. Dessa uppgifter hämtas från SCB:s register över totalbefolkningen (RTB). Uppgifter om utbildningsnivå hämtas från Utbildningsregistret och inkomst, skatter, avgifter, transfereringar och bidrag kommer att hämtas från Inkomst och taxeringsregistret. Förutom från SCB hämtas uppgifter från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten som ligger till grund för utbetalda transfereringar och bidrag.

Instruktioner:

Enkäten kommer att läsas maskinellt. När du besvarar enkäten ber vi dig därför tänka på att:

- Använda kulspetspenna med svart eller blå färg, inte röd. Använd inte blyertspenna!
- Skriv tydliga siffror:
- Skriv tydliga och STORA bokstäver:
- Markera dina svar med kryss, så här och INTE så här:
- Om du vill ändra ditt svar, täck hela rutan:
- Om du vill skriva mer text än vad som får plats på de anvisade raderna/boxarna eller om du vill förklara/förtydliga något:
 - skriv inte mellan eller i närheten av svarsrutorna
 - skriv i stället på eventuell kommentarsida

Frågor om dig och ditt barn

1. Hur bor ditt barn?

- Bara hos dig → Gå till fråga 3
- Bara hos sin andra förälder → Gå till fråga 3
- Mest hos dig
- Mest hos sin andra förälder
- Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna
- ditt barn bor kvar, vi föräldrar bor växelvis
- På annat sätt. Beskriv gärna hur:

2. Ungefär hur många dagar bor ditt barn hos dig per månad?

☐ 0 dagar per månad	☐ 15 dagar per månad
☐ 1 – 2 dagar per månad	☐ 16 – 17 dagar per månad
☐ 3 – 4 dagar per månad	☐ 18 – 19 dagar per månad
☐ 5 – 6 dagar per månad	☐ 20 – 21 dagar per månad
☐ 7 – 8 dagar per månad	☐ 22 – 23 dagar per månad
☐ 9 – 10 dagar per månad	☐ 24 – 25 dagar per månad
☐ 11 – 12 dagar per månad	☐ 26 – 27 dagar per månad
☐ 13 – 14 dagar per månad	☐ 28 – 29 dagar per månad
	☐ 30 - 31 dagar per månad

Kommentarruta

3. Har ditt barn några helsyskon eller halvsyskon som du är förälder till?

- Ja
- Nej → Gå till fråga 5

4. Hur bor detta/de här barnen?

	Barn 1	Barn 2	Barn 3	Barn 4	Barn 5
☐ Med båda sina föräldrar i ditt hushåll	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Bara hos dig	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Bara hos sin andra förälder	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Mest hos dig	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Mest hos sin andra förälder	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Föräldrarna bor växelvis	☐	☐	☐	☐	☐
☐ På annat sätt. Beskriv gärna hur:	☐	☐	☐	☐	☐

5. Hur många år är det sedan du och ditt barns andra förälder separerade?

Har aldrig levt ihop med den andra föräldern

- 2 år

3 - 5 år

6 - 9 år

10 - 14 år

15 - år

Kommentera gärna om ni t.ex. levt ihop mer än en gång och det är svårt att avgöra när ni separerade:

6. Kom ni själva överens om hur ditt barn skulle bo eller fick ni hjälp av någon utomstående?

Vi kom själva överens (eventuellt tillsammans med barnet)

Vi fick hjälp av kommunal familjerätt/socialtjänst

Vi fick hjälp av juridiskt ombud

Vi fick hjälp på annat sätt, nämligen

Andra föräldern var aldrig med och bestämde

ditt barn blev familjehemsplacerad/ togs omhand av släktingar

Annat svar, beskriv gärna:

7. Vad påverkade mest beslutet om hur ditt barn skulle bo?*Mer än ett svar kan markeras om de spelat lika stor roll!*

- ditt barn skulle kunna bo kvar i samma område
- ditt barn skulle ha nära till förskolan/skolan
- Det var det bästa med tanke på hur bostadsbidrag eller andra stöd kunde påverkas
- Din och andra förälderns arbetstider och arbetssituation
- Att båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet
- Din och andra förälderns ekonomi
- Din och andra förälderns boendesituation
- ditt barn blev då familjehemsplacerad/ togs omhand av släktingar

 Annat svar, beskriv gärna: Kommer inte ihåg vad som påverkade mest**8. Hur ser ditt barns boende ut nu jämfört med precis efter separationen (eller när ditt barn föddes om ni inte levde ihop)?***Mer än ett svar kan markeras.*

- ditt barn bor lika mycket hos bägge
- ditt barn bor mer hos dig nu, mindre hos sin andra förälder
- ditt barn bor mindre hos dig nu, mer hos sin andra förälder
- ditt barn bestämmer sitt boende själv
- ditt barn har eget boende

 Annan förändring. Beskriv gärna:**9. Vad tycker du om den överenskommelse ni har om ditt barns boende idag?**

- Är nöjd
- Är ganska nöjd
- Är inte särskilt nöjd
- Är inte alls nöjd
- Ingen åsikt

 Annat:

10. a. Nu kommer några frågor om hur ni kom överens om försörjningen för ditt barn **direkt efter separationen** (eller ditt barns födelsen om ni aldrig levde ihop)

Om man är överens om det som har med barnets/barnens utgifter att göra, så kanske man inte tänker eller pratar om ifall man har underhåll eller inte för barnet/barnen. Föräldrar har försörjningsansvar för sina barn oavsett om de är vårdnadshavare eller bor tillsammans. Att försörja sina barn benämns ofta med den juridiska termen underhåll. Att fullgöra sin underhållsskyldighet kan göras på flera olika sätt. Nedan följer frågor om detta.

Hur ordnade ni det ekonomiska direkt efter separationen (eller ditt barns födelse)?

- Ni kom själva överens om hur ekonomin skulle lösas → Gå till fråga 10b
- Ni ansökte om underhåll via Försäkringskassan → Gå till fråga 11
- Du/ni valde att inte ha någon ekonomisk överenskommelse → Gå till fråga 10d
- Ni har ännu inte bestämt hur försörjningsansvaret ska fördelas mellan er → Gå till fråga 20
- Annat. Beskriv gärna och gå sedan till fråga 11

- Kommer inte ihåg hur ni gjorde → Gå till fråga 11

b. Vilket sätt valde ni att själva reglera underhållet på?

- Ni valde att ha underhåll (en förälder betalade till den andra) → Gå till fråga 10c
- Ni delade på kostnaderna i förhållande till era inkomster → Gå till fråga 11
- Ni betalade hälften var, dvs. ungefär lika mycket av kostnaderna → Gå till fråga 11
- Du betalade för barnet när han/hon bodde hos dig och tvärtom → Gå till fråga 11
- Annat sätt. Beskriv gärna och gå sedan till fråga 11

c. Hur kom ni fram till hur mycket som skulle betalas i underhåll?

- Ni kom själva fram till ett lämpligt belopp → Gå till fråga 11
- Ni valde att ha samma belopp som för underhåll via Försäkringskassan → Gå till fråga 11
- Ni räknade själva ut ett belopp med hjälp av Försäkringskassans beräkningsverktyg på internet → Gå till fråga 11
- Annat sätt. Beskriv gärna och gå sedan till fråga 11

d. Varför hade ni ingen ekonomisk överenskommelse för ditt barn?

Det var viktigare att ditt barn hade ett bra förhållande till båda föräldrarna, än att komma överens om underhållet (pengarna)

Du ville inte betala underhåll

Den andra föräldern ville inte betala underhåll

Du träffade aldrig ditt barn

Den andra föräldern träffade aldrig ditt barn

Du ville inte ta emot underhåll, pengarna behövdes inte

Den andra föräldern ville inte ta emot underhåll, pengarna behövdes inte

11. Hur är det idag betalar du eller tar du emot underhåll (via egen överenskommelse eller via Försäkringskassan) för ditt barn?

Du betalar underhåll

Du tar emot underhåll → Gå till fråga 13

Ni har inget underhåll för att ditt barn bor omväxlande ungefär halva tiden hos er båda → Gå till fråga 13

Ni har inget underhåll av annat skäl. → Gå till fråga 13

Beskriv gärna:

12. Hur mycket betalar du i underhåll för ditt barn varje månad?

kronor/mån

**13. Brukar du stå för extra kostnader för ditt barn utöver vad som täcks av de pengar ni kommit överens om?
Räkna inte med barnbidraget!**

Ja, ungefär i månaden

Nej → Gå till fråga 15

14. Vad brukar de här pengarna användas till? (Dvs. pengarna utöver det överenskomna)

Barnomsorgskostnader

Fritidsaktiviteter

Köpa skor och kläder

Barnförsäkring

Glasögon, medicin eller liknande

Semester/läger/resor till kompisar eller släktingar

Resor till den andra föräldern

Datorprylar/mobiltelefon/annan elektronik

Busskort el. likn.

Annat. Beskriv gärna:

Vet inte vad pengarna används till

15. **Betalar du underhåll för något annat barn? Hur mycket betalar du i så fall i underhåll för detta eller dessa barn?**

- Ja, betalar totalt kronor/mån i underhåll
- Nej

Om du tar emot underhåll för ditt barn, ska du svara på frågorna 16 till och med 19, annars gå direkt till fråga 20.

16. **Hur mycket tar du emot i underhåll för ditt barn varje månad?**
(Räkna med det underhåll som ev. kommer från Försäkringskassan.)

kronor/mån

17. **Brukar den andra föräldern stå för mer kostnader för ditt barn än vad som täcks av underhållet?**

- Ja, ungefär i månaden
- Nej → Fortsätt till fråga 19
- Känner inte till detta → Fortsätt till fråga 19

18. **Vad brukar de pengarna användas till?** (dvs. pengarna utöver underhållet.)

- Barnomsorgskostnader
- Fritidsaktiviteter
- Köpa skor och kläder
- Barnförsäkring
- Glasögon, medicin eller liknande
- Semester/läger/resor till kompisar eller släktingar
- Resor till den andra föräldern
- Datorprylar/mobiltelefon/annan elektronik
- Busskort el. likn.
- Annat. Beskriv gärna:
- Vet inte vad pengarna används till

19. **Tar du emot underhåll för något mer barn? Hur mycket tar du i så fall emot i underhåll för både ditt barn och övriga barn?**

- Ja, tar totalt emot kronor/mån i underhåll
- Nej

20. Till sist ett par frågor om ditt nuvarande hushåll.

Vilka personer bor i ditt hushåll (åtminstone halva tiden)?

 Du själv ditt barn Hellsyskon till ditt barnHur många? barn Din make/maka/sambo Era gemensamma barn.Hur många? barn Andra halvsyskon till ditt barnHur många? barn Andra barn till din make/maka/sambo.Hur många? barn Andra personer. Beskriv gärna:

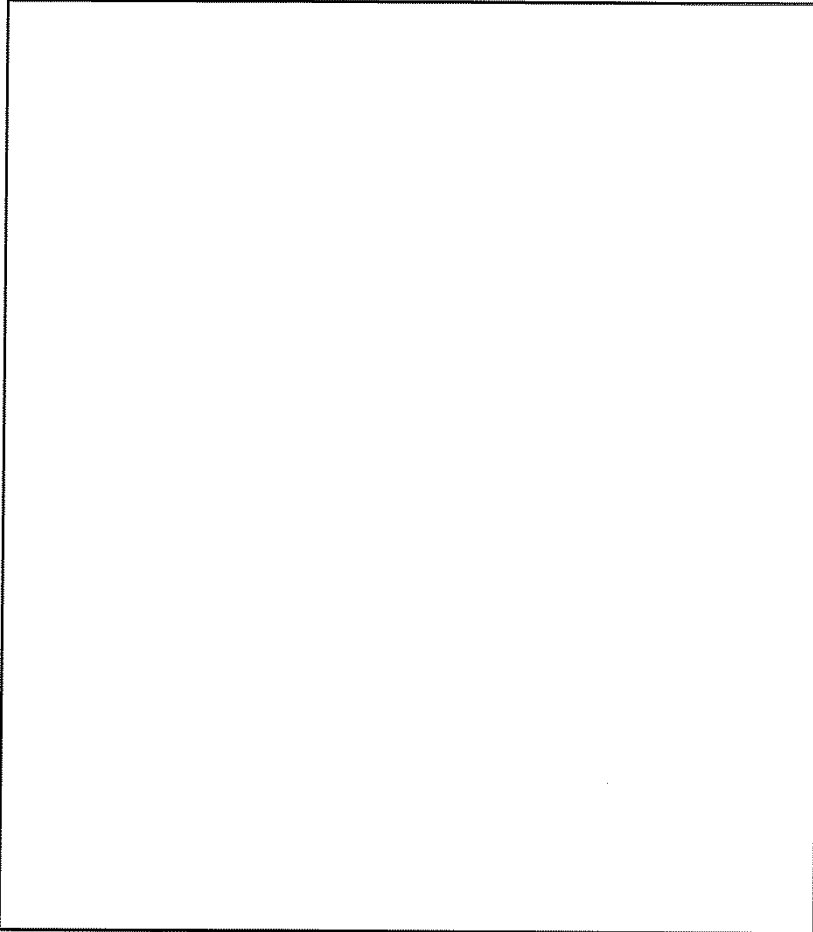
21. Vilken typ av bostad bor du i?

 Hyresrätt - Hur stor är hyran? Bostadsrätt - Hur stor är månadsavgifter? Radhus, villa, el. likn. Annat. Beskriv gärna:

22. Har ditt barn eget rum hos dig?

 Ja Nej

Skriv gärna här om det är något du vill tillägga.

Tack för att du har fyllt i enkäten!

Vi ber dig att lägga enkäten i det bifogade frankerade svarskuvertet och posta kuvertet så snart som möjligt.

STORT TACK FÖR DIN MEDVERKAN

Tabellbilaga

Barns boende – barnperspektiv

Tabell T.1

Hur bor barnet? Fördelning efter barnets kön. Procent

How does the child live? Distribution by the child's sex. Percent

	Andel	KI
Flickor		
Bara hos pappan	4,0	± 0,7
Bara hos mamman	31,7	± 1,5
Mest hos pappan	3,9	± 0,6
Mest hos mamman	23,4	± 1,4
Ungefär lika mycket hos båda	33,3	± 1,4
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2	± 0,1
På annat sätt	3,4	± 0,6
Summa	100,0	
Antal svarande	3 964	
Pojkar		
Bara hos pappan	5,1	± 0,7
Bara hos mamman	27,4	± 1,4
Mest hos pappan	4,7	± 0,7
Mest hos mamman	22,0	± 1,3
Ungefär lika mycket hos båda	36,9	± 1,4
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2	± 0,1
På annat sätt	3,8	± 0,6
Summa	100,0	
Antal svarande	4 150	

Tabell T.2**Hur bor barnet? Fördelning efter barnets ålder. Procent***How does the child live? Distribution by the child's age. Percent*

	Andel	KI
Ålder 1–18 år		
Bara hos pappan	4,5 ±	0,5
Bara hos mamman	29,5 ±	1,0
Mest hos pappan	4,3 ±	0,5
Mest hos mamman	22,7 ±	0,9
Ungefär lika mycket hos båda	35,1 ±	0,9
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2 ±	0,1
På annat sätt	3,6 ±	0,4
Summa	100,0	
Antal svarande	8 114	
Ålder 1–5 år		
Bara hos pappan	1,4 ±	0,9
Bara hos mamman	31,3 ±	3,5
Mest hos pappan	3,0 ±	1,3
Mest hos mamman	24,3 ±	3,2
Ungefär lika mycket hos båda	35,5 ±	3,4
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,4 ±	0,4
På annat sätt	4,2 ±	1,5
Summa	100,0	
Antal svarande	758	
Ålder 6–12 år		
Bara hos pappan	2,6 ±	0,7
Bara hos mamman	22,1 ±	1,6
Mest hos pappan	3,4 ±	0,7
Mest hos mamman	23,2 ±	1,6
Ungefär lika mycket hos båda	46,2 ±	1,8
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,3 ±	0,2
På annat sätt	2,2 ±	0,6
Summa	100,0	
Antal svarande	2 978	
Ålder 13–18 år		
Bara hos pappan	6,7 ±	0,8
Bara hos mamman	34,6 ±	1,4
Mest hos pappan	5,3 ±	0,7
Mest hos mamman	22,0 ±	1,3
Ungefär lika mycket hos båda	26,8 ±	1,3
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,1 ±	0,1
På annat sätt	4,5 ±	0,7
Summa	100,0	
Antal svarande	4 378	

Tabell T.3

Hur bor barnet? Fördelning efter barnets ålder och kön. Procent*How does the child live? Distribution by the by child's age and sex. Percent*

	Flickor		Pojkar	
	Andel	KI	Andel	KI
1–3 år				
Bara hos pappan/mest hos pappan	2,3 ±	2,6	3,8 ±	3,3
Bara hos mamman/mest hos mamman	63,4 ±	8,4	60,7 ±	8,1
Ungefär lika mycket hos båda	30,0 ±	8	28,6 ±	7,4
På annat sätt	4,2 ±	3,5	6,9 ±	4,3
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	133		145	
4–6 år				
Bara hos pappan/mest hos pappan	5,2 ±	2,3	6,5 ±	2,6
Bara hos mamman/mest hos mamman	49,2 ±	5,1	48,2 ±	5,1
Ungefär lika mycket hos båda	43,2 ±	5	42,7 ±	4,9
På annat sätt	2,5 ±	1,6	2,6 ±	1,6
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	395		402	
7–9 år				
Bara hos pappan/mest hos pappan	6,2 ±	2,2	4,7 ±	1,8
Bara hos mamman/mest hos mamman	45,6 ±	4,3	42,8 ±	4,2
Ungefär lika mycket hos båda	46,9 ±	4,2	49,7 ±	4,2
På annat sätt	1,3 ±	1	2,9 ±	1,6
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	561		577	
10–12 år				
Bara hos pappan/mest hos pappan	6,4 ±	2	6,2 ±	1,8
Bara hos mamman/mest hos mamman	50,1 ±	3,9	43,4 ±	3,5
Ungefär lika mycket hos båda	42,0 ±	3,7	47,3 ±	3,4
På annat sätt	1,6 ±	1,1	3,1 ±	1,2
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	683		847	
13–15 år				
Bara hos pappan/mest hos pappan	9,0 ±	2	11,5 ±	2,2
Bara hos mamman/mest hos mamman	58,3 ±	3,3	53,4 ±	3,3
Ungefär lika mycket hos båda	30,8 ±	3	32,3 ±	3
På annat sätt	2,0 ±	1	2,7 ±	1,2
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	929		906	
16–18 år				
Bara hos pappan/mest hos pappan	10,6 ±	1,8	16,1 ±	2,1
Bara hos mamman/mest hos mamman	61,5 ±	2,7	52,6 ±	2,8
Ungefär lika mycket hos båda	21,0 ±	2,2	25,9 ±	2,4
På annat sätt	6,9 ±	1,4	5,4 ±	1,3
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 271		1 278	

Tabell T.4**Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas födelseländer. Procent***How does the child live? Distribution by the parents' countries of birth.**Percent*

	Andel	KI
Båda föräldrar födda i Sverige		
Bara hos pappan	4,2 ±	0,5
Bara hos mamman	25,0 ±	1,1
Mest hos pappan	4,5 ±	0,5
Mest hos mamman	22,8 ±	1,1
Ungefär lika mycket hos båda	40,0 ±	1,2
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,1 ±	0,1
På annat sätt	3,4 ±	0,5
Summa	100,0	
Antal svarande	6 267	
En förälder född i Sverige, en född utomlands		
Bara hos pappan	4,8 ±	1,3
Bara hos mamman	35,7 ±	2,9
Mest hos pappan	4,0 ±	1,2
Mest hos mamman	23,4 ±	2,5
Ungefär lika mycket hos båda	28,0 ±	2,6
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2 ±	0,2
På annat sätt	3,9 ±	1,2
Summa	100,0	
Antal svarande	1 136	
Båda föräldrar födda utomlands		
Bara hos pappan	6,4 ±	2,0
Bara hos mamman	52,2 ±	3,8
Mest hos pappan	3,9 ±	1,4
Mest hos mamman	21,1 ±	3,1
Ungefär lika mycket hos båda	11,3 ±	2,3
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,9 ±	0,7
På annat sätt	4,4 ±	1,6
Summa	100,0	
Antal svarande	711	

Tabell T.5**Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas utbildningsnivå.****Procent**

*How does the child live? Distribution by the parents' level of education.
Percent*

	Andel	KI
Båda eftergymnasial utbildning		
Bara hos pappan	1,8 ±	0,7
Bara hos mamman	19,7 ±	2,0
Mest hos pappan	4,5 ±	1,0
Mest hos mamman	21,8 ±	2,1
Ungefär lika mycket hos båda	49,3 ±	2,5
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,4 ±	0,3
På annat sätt	2,5 ±	0,8
Summa	100,0	
Antal svarande	1 623	
Endast mamman eftergymnasial utbildning		
Bara hos pappan	2,9 ±	0,8
Bara hos mamman	29,0 ±	2,2
Mest hos pappan	3,6 ±	0,9
Mest hos mamman	24,6 ±	2,1
Ungefär lika mycket hos båda	36,3 ±	2,3
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2 ±	0,3
På annat sätt	3,4 ±	0,9
Summa	100,0	
Antal svarande	1 680	
Endast pappan eftergymnasial utbildning		
Bara hos pappan	4,7 ±	1,6
Bara hos mamman	24,4 ±	3,1
Mest hos pappan	5,0 ±	1,5
Mest hos mamman	22,1 ±	3,0
Ungefär lika mycket hos båda	39,0 ±	3,4
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,4 ±	0,5
På annat sätt	4,5 ±	1,5
Summa	100,0	
Antal svarande	800	
Båda gymnasial utbildning		
Bara hos pappan	4,8 ±	0,8
Bara hos mamman	28,0 ±	1,7
Mest hos pappan	4,8 ±	0,8
Mest hos mamman	22,7 ±	1,6
Ungefär lika mycket hos båda	36,5 ±	1,8
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,1 ±	0,1
På annat sätt	3,2 ±	0,7
Summa	100,0	
Antal svarande	2 598	

Tabell T.5 (forts.)

	Andel	KI
Övriga		
Bara hos pappan	7,2 ±	1,4
Bara hos mamman	40,5 ±	2,6
Mest hos pappan	3,9 ±	1,0
Mest hos mamman	22,0 ±	2,2
Ungefär lika mycket hos båda	21,5 ±	2,1
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2 ±	0,3
På annat sätt	4,7 ±	1,1
Summa	100,0	
Antal svarande	1 413	

Övriga=mamman gymnasial utbildning/pappan förgymnasial utbildning, mamman förgymnasial utbildning/pappan gymnasial utbildning, mamman och pappan förgymnasial utbildning

Tabell T.6**Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas inkomstnivå. Procent***How does the child live? Distribution by the parents' income level. Percent*

	Andel	KI
Båda låg		
Bara hos pappan	5,7 ±	1,6
Bara hos mamman	51,7 ±	3,3
Mest hos pappan	3,3 ±	1,2
Mest hos mamman	21,2 ±	2,7
Ungefär lika mycket hos båda	13,3 ±	2,2
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,5 ±	0,5
På annat sätt	4,2 ±	1,3
Summa	100,0	
Antal svarande	894	
Båda medelhög		
Bara hos pappan	4,1 ±	0,9
Bara hos mamman	23,0 ±	1,9
Mest hos pappan	4,0 ±	0,9
Mest hos mamman	22,5 ±	1,9
Ungefär lika mycket hos båda	43,5 ±	2,2
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,1 ±	0,1
På annat sätt	2,9 ±	0,7
Summa	100,0	
Antal svarande	2 055	
Båda hög		
Bara hos pappan	1,1 ±	0,8
Bara hos mamman	13,1 ±	2,7
Mest hos pappan	2,8 ±	1,3
Mest hos mamman	20,2 ±	3,2
Ungefär lika mycket hos båda	59,7 ±	3,9
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2 ±	0,3
På annat sätt	2,9 ±	1,3
Summa	100,0	
Antal svarande	647	
Pappan högre inkomstgrupp än mamman		
Bara hos pappan	5,9 ±	0,9
Bara hos mamman	22,6 ±	1,5
Mest hos pappan	5,6 ±	0,8
Mest hos mamman	22,4 ±	1,5
Ungefär lika mycket hos båda	39,2 ±	1,7
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2 ±	0,2
På annat sätt	4,1 ±	0,7
Summa	100,0	
Antal svarande	3 223	

Tabell T.6 (forts.)

	Andel	KI
Mamman högre inkomstgrupp än pappan		
Bara hos pappan	1,9 ± 0,8	
Bara hos mamman	40,4 ± 2,7	
Mest hos pappan	3,5 ± 1,0	
Mest hos mamman	26,0 ± 2,4	
Ungefär lika mycket hos båda	25,1 ± 2,3	
Barnet bor kvar, föräldrarna växelsvis	0,1 ± 0,1	
På annat sätt	3,0 ± 1,0	
Summa	100,0	
Antal svarande	1 295	

Inkomstgrupperna definieras i fakta om statistiken.

Tabell T.7**Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas ålder vid första barnets födelse. Procent***How does the child live? Distribution by the parents' age at first birth. Percent*

	Andel	KI
Båda föräldrarna i yngsta åldersgruppen		
Bara hos pappan	5,8	± 1,0
Bara hos mamman	34,4	± 2,0
Mest hos pappan	4,7	± 0,9
Mest hos mamman	24,1	± 1,8
Ungefär lika mycket hos båda	27,0	± 1,8
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,1	± 0,1
På annat sätt	4,0	± 0,8
Summa	100,0	
Antal svarande	2 240	
Båda föräldrarna i medelåldersgruppen		
Bara hos pappan	3,0	± 0,8
Bara hos mamman	22,3	± 1,9
Mest hos pappan	3,7	± 0,9
Mest hos mamman	20,8	± 1,9
Ungefär lika mycket hos båda	47,1	± 2,2
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2	± 0,2
På annat sätt	3,0	± 0,8
Summa	100,0	
Antal svarande	1 958	
Båda föräldrarna i äldre åldersgruppen		
Bara hos pappan	2,0	± 1,4
Bara hos mamman	27,6	± 4,7
Mest hos pappan	3,2	± 1,8
Mest hos mamman	20,3	± 4,1
Ungefär lika mycket hos båda	43,1	± 5,0
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,5	± 0,7
På annat sätt	3,3	± 1,9
Summa	100,0	
Antal svarande	393	
Mamman i äldre åldersgrupp än pappan		
Bara hos pappan	2,5	± 0,8
Bara hos mamman	32,7	± 2,5
Mest hos pappan	3,4	± 1,0
Mest hos mamman	24,9	± 2,3
Ungefär lika mycket hos båda	33,3	± 2,4
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,1	± 0,2
På annat sätt	3,2	± 0,9
Summa	100,0	
Antal svarande	1 496	

Tabell T.7 (forts.)

	Andel	KI
Pappan i äldre åldersgrupp än mamman		
Bara hos pappan	6,1 ±	1,1
Bara hos mamman	27,6 ±	2,1
Mest hos pappan	5,3 ±	1,0
Mest hos mamman	21,4 ±	1,9
Ungefär lika mycket hos båda	35,2 ±	2,1
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,5 ±	0,3
På annat sätt	4,0 ±	0,9
Summa	100,0	
Antal svarande	2 027	

Åldersgrupperna definieras i Fakta om statistiken

Tabell T.8**Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrarnas familjetyp. Procent***How does the child live? Distribution by the parents' family type. Percent*

	Andel	KI
Båda ensamstående		
Bara hos pappan	3,8 ±	1,5
Bara hos mamman	25,0 ±	3,2
Mest hos pappan	3,9 ±	1,3
Mest hos mamman	20,7 ±	2,9
Ungefär lika mycket hos båda	43,9 ±	3,4
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,3 ±	0,5
På annat sätt	2,4 ±	1,1
Summa	100,0	
Antal svarande	847	
Båda sammanboende		
Bara hos pappan	2,4 ±	1,4
Bara hos mamman	18,1 ±	3,4
Mest hos pappan	4,0 ±	1,7
Mest hos mamman	25,5 ±	3,8
Ungefär lika mycket hos båda	47,8 ±	4,3
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,0 ±	0,0
På annat sätt	2,2 ±	1,3
Summa	100,0	
Antal svarande	551	
Mamman ensamstående/pappan sammanboende		
Bara hos pappan	1,2 ±	1,0
Bara hos mamman	26,1 ±	4,0
Mest hos pappan	4,1 ±	1,7
Mest hos mamman	23,6 ±	3,7
Ungefär lika mycket hos båda	41,8 ±	4,3
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,3 ±	0,4
På annat sätt	2,9 ±	1,5
Summa	100,0	
Antal svarande	537	
Pappan ensamstående/mamman sammanboende		
Bara hos pappan	4,0 ±	2,0
Bara hos mamman	11,1 ±	3,1
Mest hos pappan	5,8 ±	2,4
Mest hos mamman	21,0 ±	4,0
Ungefär lika mycket hos båda	54,5 ±	4,8
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2 ±	0,4
På annat sätt	3,4 ±	1,8
Summa	100,0	
Antal svarande	439	

Tabell T.9

Hur bor barnet? Fördelning efter föräldrar som bor i samma kommun respektive olika kommuner samt typ av kommun. Procent

How does the child live? Distribution by parents living in the same municipality or living in different municipalities and type of municipality. Percent

	Andel	KI
Bor i samma kommun i storstäder med förorter		
Bara hos pappan	3,3 ± 1,0	
Bara hos mamman	24,0 ± 2,2	
Mest hos pappan	3,3 ± 0,9	
Mest hos mamman	18,2 ± 2,0	
Ungefär lika mycket hos båda	47,7 ± 2,4	
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,3 ± 0,3	
På annat sätt	3,2 ± 1,0	
Summa	100,0	
Antal svarande	1 644	
Bor i samma kommun, övriga kommuner		
Bara hos pappan	3,8 ± 0,7	
Bara hos mamman	21,6 ± 1,4	
Mest hos pappan	3,8 ± 0,6	
Mest hos mamman	19,7 ± 1,4	
Ungefär lika mycket hos båda	47,7 ± 1,6	
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2 ± 0,2	
På annat sätt	3,2 ± 0,6	
Summa	100,0	
Antal svarande	3 611	
Bor inte i samma kommun, storstäder med förorter		
Bara hos pappan	3,8 ± 1,5	
Bara hos mamman	36,3 ± 3,6	
Mest hos pappan	4,2 ± 1,4	
Mest hos mamman	26,3 ± 3,3	
Ungefär lika mycket hos båda	26,9 ± 3,2	
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,4 ± 0,5	
På annat sätt	2,1 ± 1,1	
Summa	100,0	
Antal svarande	747	
Bor inte i samma kommun, övriga kommuner		
Bara hos pappan	6,8 ± 1,1	
Bara hos mamman	43,4 ± 2,2	
Mest hos pappan	5,9 ± 1,0	
Mest hos mamman	29,3 ± 2,0	
Ungefär lika mycket hos båda	9,4 ± 1,2	
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,1 ± 0,1	
På annat sätt	5,1 ± 1,0	
Summa	100,0	
Antal svarande	2 118	

Tabell T.10**Hur bor barnet? Fördelning efter tid sedan separation. Procent***How does the child live? Distribution by time since separation. Percent*

	Andel	KI
Föräldrarna aldrig levt ihop		
Bara hos pappan	3,6 ±	2,4
Bara hos mamman	65,5 ±	5,5
Mest hos pappan	1,6 ±	1,4
Mest hos mamman	16,3 ±	4,2
Ungefär lika mycket hos båda	6,8 ±	2,8
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,0 ±	0,0
På annat sätt	6,2 ±	2,9
Summa	100,0	
Antal svarande	302	
-2 år sedan separation		
Bara hos pappan	3,3 ±	1,2
Bara hos mamman	21,7 ±	2,9
Mest hos pappan	3,6 ±	1,2
Mest hos mamman	19,0 ±	2,7
Ungefär lika mycket hos båda	49,6 ±	3,2
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,8 ±	0,6
På annat sätt	2,2 ±	1,0
Summa	100,0	
Antal svarande	964	
3-5 år sedan separation		
Bara hos pappan	4,0 ±	0,9
Bara hos mamman	21,1 ±	1,9
Mest hos pappan	4,2 ±	0,9
Mest hos mamman	21,5 ±	1,8
Ungefär lika mycket hos båda	46,0 ±	2,1
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,2 ±	0,2
På annat sätt	3,0 ±	0,8
Summa	100,0	
Antal svarande	2 137	
6-9 år sedan separation		
Bara hos pappan	4,8 ±	1,0
Bara hos mamman	24,9 ±	1,9
Mest hos pappan	4,2 ±	0,9
Mest hos mamman	24,1 ±	1,9
Ungefär lika mycket hos båda	39,3 ±	2,1
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,1 ±	0,1
På annat sätt	2,6 ±	0,7
Summa	100,0	
Antal svarande	2 123	

Tabell T.10 (forts.)

	Andel	KI
10–14 år sedan separation		
Bara hos pappan	5,2 ±	1,1
Bara hos mamman	34,9 ±	2,2
Mest hos pappan	5,1 ±	1,0
Mest hos mamman	27,3 ±	2,0
Ungefär lika mycket hos båda	23,6 ±	1,9
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,1 ±	0,2
På annat sätt	3,8 ±	0,9
Summa	100,0	
Antal svarande	1 954	
15 år sedan eller mer sedan separation		
Bara hos pappan	6,4 ±	2,2
Bara hos mamman	51,0 ±	4,3
Mest hos pappan	5,8 ±	2,0
Mest hos mamman	17,1 ±	3,1
Ungefär lika mycket hos båda	12,7 ±	2,7
Barnet bor kvar, föräldrarna växelvis	0,0 ±	0,0
På annat sätt	6,9 ±	2,2
Summa	100,0	
Antal svarande	562	

Tabell T.11**Förändring av barnets boende sedan separationen. Procent***Change in the child's residential arrangement since the separation. Percent*

	Andel	KI
Mer hos pappan, mindre hos mamman	10,8	± 0,7
Mer hos mamman, mindre hos pappan	28,0	± 1,0
Barnet har eget boende	1,5	± 0,3
Antal svarande	7 913	

Frågans övriga svarsalternativ "bor lika mycket hos bägge", "barnet bestämmer sitt boende själv" och "annan förändring" redovisas inte.

Antal svarande gäller de som har svarat någon av de sex svarsalternativen.

Barns boende – föräldraperspektiv

Tabell T.12

Hur bor ditt barn? Fördelning efter barnets ålder. Procent

How does your child live? Distribution by the child's age. Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
1–5 år				
Bara hos mig	38,7	± 4,6	2,1	± 1,7
Bara hos sin andra förälder	1,2	± 1,3	22,4	± 5,0
Mest hos mig	24,6	± 4,0	4,6	± 2,2
Mest hos sin andra förälder	1,3	± 0,9	25,5	± 5,0
Ungefär lika mycket hos båda	30,5	± 4,0	39,8	± 5,3
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,4	± 0,5	0,8	± 0,9
På annat sätt	3,2	± 1,6	4,8	± 2,3
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	560		390	
6–12 år				
Bara hos mig	28,2	± 2,2	4,2	± 1,2
Bara hos sin andra förälder	1,0	± 0,5	11,3	± 1,8
Mest hos mig	24,5	± 2,1	4,5	± 1,1
Mest hos sin andra förälder	2,2	± 0,7	24,9	± 2,4
Ungefär lika mycket hos båda	42,1	± 2,2	52,3	± 2,6
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,2	± 0,2	0,2	± 0,2
På annat sätt	1,8	± 0,6	2,5	± 0,9
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 153		1 687	
13–18 år				
Bara hos mig	43,9	± 1,9	10,6	± 1,4
Bara hos sin andra förälder	3,0	± 0,7	23,4	± 1,9
Mest hos mig	19,9	± 1,5	6,0	± 1,0
Mest hos sin andra förälder	4,9	± 0,8	26,9	± 2,0
Ungefär lika mycket hos båda	25,0	± 1,5	27,9	± 1,8
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,0	± 0,0	0,2	± 0,2
På annat sätt	3,4	± 0,7	5,0	± 1,0
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	3 179		2 527	

Tabell T.13
Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas födelse land. Procent
How does your child live? Distribution by the parent's country of birth.
Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Född i Sverige				
Bara hos mig	34,2 ±	1,4	7,4 ±	1,0
Bara hos sin andra förälder	1,9 ±	0,4	16,4 ±	1,4
Mest hos mig	22,9 ±	1,3	5,5 ±	0,8
Mest hos sin andra förälder	3,5 ±	0,6	25,1 ±	1,6
Ungefär lika mycket hos båda	34,5 ±	1,3	41,6 ±	1,6
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,1 ±	0,1	0,1 ±	0,1
På annat sätt	2,9 ±	0,5	4,0 ±	0,7
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 116		3 892	
Utrikes född				
Bara hos mig	57,1 ±	3,8	7,5 ±	2,2
Bara hos sin andra förälder	3,0 ±	1,4	31,6 ±	3,9
Mest hos mig	17,6 ±	3,0	4,5 ±	1,6
Mest hos sin andra förälder	3,4 ±	1,3	30,7 ±	3,8
Ungefär lika mycket hos båda	15,8 ±	2,6	20,2 ±	3,1
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,6 ±	0,5	0,8 ±	0,7
På annat sätt	2,5 ±	1,3	4,7 ±	1,8
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	776		712	

Tabell T.14**Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas utbildningsnivå.****Procent***How does your child live? Distribution by the parent's level of education.**Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Förgymnasial utbildning				
Bara hos mig	51,6 ± 4,7		9,6 ± 2,7	
Bara hos sin andra förälder	4,6 ± 2,1		24,3 ± 4,0	
Mest hos mig	15,4 ± 3,4		4,5 ± 1,8	
Mest hos sin andra förälder	3,7 ± 1,7		30,4 ± 4,3	
Ungefär lika mycket hos båda	20,1 ± 3,6		25,6 ± 3,8	
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,3 ± 0,4		0,5 ± 0,6	
På annat sätt	4,3 ± 1,9		5,0 ± 1,9	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	508		539	
Gymnasial utbildning				
Bara hos mig	38,7 ± 1,9		8,1 ± 1,2	
Bara hos sin andra förälder	2,0 ± 0,6		19,4 ± 1,8	
Mest hos mig	21,9 ± 1,7		5,7 ± 1,0	
Mest hos sin andra förälder	3,4 ± 0,7		25,4 ± 1,9	
Ungefär lika mycket hos båda	31,3 ± 1,7		37,2 ± 1,9	
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,0 ± 0,1		0,1 ± 0,1	
På annat sätt	2,6 ± 0,6		4,0 ± 0,9	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 807		2 475	
Eftergymnasial utbildning				
Bara hos mig	31,0 ± 2,0		4,2 ± 1,2	
Bara hos sin andra förälder	1,1 ± 0,4		14,4 ± 2,1	
Mest hos mig	25,0 ± 1,9		5,2 ± 1,3	
Mest hos sin andra förälder	3,5 ± 0,8		24,7 ± 2,5	
Ungefär lika mycket hos båda	36,8 ± 2,0		47,7 ± 2,7	
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,2 ± 0,2		0,4 ± 0,3	
På annat sätt	2,4 ± 0,6		3,5 ± 1,1	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 563		1 581	

Tabell T.15**Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas inkomstnivå. Procent***How does your child live? Distribution by the parent's income level. Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Låg				
Bara hos mig	46,3 ±	2,5	7,8 ±	2,1
Bara hos sin andra förälder	2,7 ±	0,9	30,1 ±	3,5
Mest hos mig	21,3 ±	2,1	4,4 ±	1,5
Mest hos sin andra förälder	4,0 ±	1,0	31,9 ±	3,5
Ungefär lika mycket hos båda	22,0 ±	2,0	20,1 ±	2,8
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,3 ±	0,2	0,4 ±	0,4
På annat sätt	3,3 ±	0,9	5,4 ±	1,6
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 783		820	
Medel				
Bara hos mig	33,5 ±	1,8	8,6 ±	1,4
Bara hos sin andra förälder	1,9 ±	0,5	16,8 ±	1,8
Mest hos mig	22,1 ±	1,6	6,1 ±	1,1
Mest hos sin andra förälder	3,3 ±	0,7	26,2 ±	2,1
Ungefär lika mycket hos båda	36,7 ±	1,7	38,1 ±	2,2
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,1 ±	0,1	0,2 ±	0,2
På annat sätt	2,5 ±	0,6	4,0 ±	1,0
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	3 180		2 077	
Hög				
Bara hos mig	27,6 ±	3,3	5,1 ±	1,2
Bara hos sin andra förälder	0,5 ±	0,6	13,1 ±	1,9
Mest hos mig	24,5 ±	3,0	5,0 ±	1,2
Mest hos sin andra förälder	2,5 ±	1,1	20,6 ±	2,2
Ungefär lika mycket hos båda	42,5 ±	3,4	52,9 ±	2,6
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,0 ±	0,0	0,2 ±	0,2
På annat sätt	2,3 ±	1,0	3,1 ±	0,9
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	929		1 707	

Tabell T.16**Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas ålder vid första barnets födelse. Procent**

*How does your child live? Distribution by the parent's age at first birth.
Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Yngre				
Bara hos mig	42,9 ± 2,1		8,4 ± 1,5	
Bara hos sin andra förälder	2,8 ± 0,7		21,4 ± 2,2	
Mest hos mig	21,0 ± 1,7		5,6 ± 1,2	
Mest hos sin andra förälder	4,1 ± 0,8		28,6 ± 2,4	
Ungefär lika mycket hos båda	25,5 ± 1,7		31,6 ± 2,2	
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,2 ± 0,2		0,0 ± 0,1	
På annat sätt	3,6 ± 0,8		4,4 ± 1,1	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 557		1 789	
Medel				
Bara hos mig	31,9 ± 2,0		6,9 ± 1,3	
Bara hos sin andra förälder	1,6 ± 0,6		16,8 ± 1,9	
Mest hos mig	22,6 ± 1,8		5,1 ± 1,1	
Mest hos sin andra förälder	3,0 ± 0,7		24,7 ± 2,2	
Ungefär lika mycket hos båda	38,6 ± 2,0		42,6 ± 2,3	
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,1 ± 0,1		0,2 ± 0,2	
På annat sätt	2,2 ± 0,6		3,8 ± 1,0	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 581		2 071	
Äldre				
Bara hos mig	36,2 ± 3,9		6,0 ± 2,0	
Bara hos sin andra förälder	0,7 ± 0,7		18,5 ± 3,3	
Mest hos mig	24,7 ± 3,4		5,4 ± 1,9	
Mest hos sin andra förälder	2,3 ± 1,2		22,4 ± 3,5	
Ungefär lika mycket hos båda	33,9 ± 3,5		42,6 ± 3,9	
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,3 ± 0,4		1,0 ± 0,8	
På annat sätt	1,8 ± 1,0		4,1 ± 1,7	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	754		744	

Åldrarna definieras i *Fakta om statistiken*

Tabell T.17
Hur bor ditt barn? Fördelning efter föräldrarnas familjetyp. Procent
How does your child live? Distribution by parents' family type. Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Ensamstående				
Bara hos mig	41,9 ±	1,8	8,3 ±	1,3
Bara hos sin andra förälder	1,8 ±	0,5	17,2 ±	1,8
Mest hos mig	21,5 ±	1,5	5,6 ±	1,0
Mest hos sin andra förälder	2,8 ±	0,6	24,2 ±	2,0
Ungefär lika mycket hos båda	29,5 ±	1,5	40,3 ±	2,0
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,2 ±	0,1	0,4 ±	0,3
På annat sätt	2,3 ±	0,6	4,2 ±	1,0
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	3 416		2 401	
Sammanboende				
Bara hos mig	32,4 ±	2,0	6,8 ±	1,3
Bara hos sin andra förälder	2,0 ±	0,7	19,1 ±	1,9
Mest hos mig	23,1 ±	1,8	5,3 ±	1,1
Mest hos sin andra förälder	4,4 ±	0,9	27,9 ±	2,2
Ungefär lika mycket hos båda	34,7 ±	1,9	36,8 ±	2,2
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,1 ±	0,1	0,1 ±	0,1
På annat sätt	3,2 ±	0,8	3,9 ±	0,9
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 425		2 103	

Tabell T.18

Hur bor ditt barn? Fördelning efter kommungrupp. Procent*How does your child live? Distribution by type of municipality. Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Storstäder och förortskommuner				
Bara hos mig	39,2 ±	2,4	6,4 ±	0,7
Bara hos sin andra förälder	2,1 ±	0,8	19,6 ±	1,2
Mest hos mig	20,6 ±	2,0	4,5 ±	0,6
Mest hos sin andra förälder	2,8 ±	0,8	25,3 ±	1,3
Ungefär lika mycket hos båda	32,8 ±	2,1	40,6 ±	1,3
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,2 ±	0,2	0,5 ±	0,2
På annat sätt	2,2 ±	0,8	3,1 ±	0,5
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 982		1 590	
Större städer, förortskommuner till större städer och pendlingskommuner				
Bara hos mig	36,4 ±	2,1	7,2 ±	1,4
Bara hos sin andra förälder	2,1 ±	0,7	17,8 ±	2,1
Mest hos mig	22,8 ±	1,8	5,6 ±	1,2
Mest hos sin andra förälder	3,9 ±	0,9	27,1 ±	2,3
Ungefär lika mycket hos båda	32,0 ±	1,9	37,6 ±	2,3
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,1 ±	0,2	0,0 ±	0,1
På annat sätt	2,8 ±	0,7	4,6 ±	1,1
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 430		1 830	
Övriga kommuner				
Bara hos mig	38,4 ±	2,8	8,7 ±	1,9
Bara hos sin andra förälder	2,0 ±	0,9	20,2 ±	2,7
Mest hos mig	22,7 ±	2,4	5,9 ±	1,5
Mest hos sin andra förälder	3,7 ±	1,0	25,5 ±	2,8
Ungefär lika mycket hos båda	29,6 ±	2,4	34,8 ±	2,9
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,0 ±	0,1	0,3 ±	0,3
På annat sätt	3,5 ±	1,0	4,5 ±	1,3
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 480		1 184	

Tabell T.19

Hur bor ditt barn? Fördelning efter tid sedan separation. Procent*How does your child live? Distribution by time since separation. Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Har aldrig levt ihop				
Bara hos mig	72,2 ±	6,2	7,1 ±	5,1
Bara hos sin andra förälder	0,7 ±	1,5	47,9 ±	8,6
Mest hos mig	14,5 ±	4,8	2,5 ±	2,5
Mest hos sin andra förälder	2,0 ±	2,0	27,9 ±	7,9
Ungefär lika mycket hos båda	6,9 ±	3,5	7,5 ±	4,1
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,0 ±	0,0	1,0 ±	1,9
På annat sätt	3,7 ±	2,7	6,1 ±	3,9
Summa	100,0		100	
Antal svarande	226		153	
-2 år				
Bara hos mig	25,2 ±	3,8	5,1 ±	1,8
Bara hos sin andra förälder	2,1 ±	1,3	14,8 ±	3,8
Mest hos mig	20,0 ±	3,6	4,7 ±	1,9
Mest hos sin andra förälder	2,0 ±	1,1	22,2 ±	4,1
Ungefär lika mycket hos båda	47,9 ±	4,2	50,1 ±	4,6
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,9 ±	0,8	0,8 ±	0,8
På annat sätt	2,0 ±	1,1	2,3 ±	1,4
Summa	100,0		100	
Antal svarande	690		575	
3-5 år				
Bara hos mig	27,5 ±	2,6	6,2 ±	1,6
Bara hos sin andra förälder	2,0 ±	0,9	13,0 ±	2,3
Mest hos mig	22,4 ±	2,4	5,4 ±	1,4
Mest hos sin andra förälder	2,9 ±	0,9	22,4 ±	2,8
Ungefär lika mycket hos båda	42,7 ±	2,7	49,1 ±	3,1
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,1 ±	0,1	0,3 ±	0,2
På annat sätt	2,5 ±	0,9	3,5 ±	1,2
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 542		1 236	

Tabell T.19 (forts.)

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
6–9 år				
Bara hos mig	32,2 ± 2,6		7,5 ± 1,7	
Bara hos sin andra förälder	2,1 ± 0,8		14,3 ± 2,3	
Mest hos mig	23,8 ± 2,3		4,5 ± 1,3	
Mest hos sin andra förälder	3,8 ± 1,0		25,9 ± 2,8	
Ungefär lika mycket hos båda	35,9 ± 2,6		44,6 ± 3,0	
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,0 ± 0,1		0,1 ± 0,1	
På annat sätt	2,2 ± 0,8		3,2 ± 1,2	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 539		1 249	
10–14 år				
Bara hos mig	43,1 ± 2,8		8,9 ± 2,0	
Bara hos sin andra förälder	2,3 ± 0,9		22,4 ± 2,9	
Mest hos mig	25,6 ± 2,4		6,7 ± 1,7	
Mest hos sin andra förälder	4,2 ± 1,1		30,4 ± 3,1	
Ungefär lika mycket hos båda	22,1 ± 2,2		27,2 ± 2,8	
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,1 ± 0,2		0,0 ± 0,1	
På annat sätt	2,6 ± 0,8		4,3 ± 1,4	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 446		1 064	
15– år				
Bara hos mig	61,0 ± 5,1		10,1 ± 3,9	
Bara hos sin andra förälder	2,3 ± 1,7		33,1 ± 6,1	
Mest hos mig	13,3 ± 3,4		6,5 ± 3,1	
Mest hos sin andra förälder	5,0 ± 2,2		28,0 ± 5,7	
Ungefär lika mycket hos båda	13,0 ± 3,3		14,7 ± 4,1	
Barnet bor kvar, föräldrarna bor växelvis	0,0 ± 0,0		0,0 ± 0,0	
På annat sätt	5,3 ± 2,5		7,5 ± 3,3	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	397		278	

Tabell T.20**Ungefär hur många dagar bor ditt barn hos dig per månad? Procent***Approximately how many days per month does your child live with you?**Percent*

	Mammor	KI	Pappor	KI
0 dagar	2,6 ± 0,5		20,5 ± 1,3	
1–2 dagar	0,8 ± 0,2		4,6 ± 0,7	
3–4 dagar	1,3 ± 0,3		6,7 ± 0,8	
5–6 dagar	0,9 ± 0,3		7,2 ± 0,9	
7–8 dagar	1,0 ± 0,3		4,3 ± 0,7	
9–10 dagar	0,5 ± 0,2		3,2 ± 0,6	
11–12 dagar	0,5 ± 0,2		2,5 ± 0,5	
13–14 dagar	3,1 ± 0,5		4,9 ± 0,7	
15 dagar	22,4 ± 1,0		29,2 ± 1,3	
16–17 dagar	4,9 ± 0,6		3,4 ± 0,6	
18–19 dagar	2,5 ± 0,4		1,0 ± 0,3	
20–21 dagar	3,2 ± 0,5		0,9 ± 0,3	
22–23 dagar	2,8 ± 0,5		0,7 ± 0,3	
24–25 dagar	4,9 ± 0,6		1,5 ± 0,4	
26–27 dagar	6,7 ± 0,7		1,1 ± 0,4	
28–29 dagar	3,5 ± 0,5		0,6 ± 0,2	
30–31 dagar	38,5 ± 1,3		7,6 ± 0,9	
Summa	100		100	
Antal svarande	5 847		4 580	

Tabell T.21**Hur ser ditt barns boende ut nu jämfört med precis efter separationen (eller när ditt barn föddes om ni inte levde ihop)? Procent**

How does your child live now compared to right after the separation (or when your child was born if you did not live together)? Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Barnet bor mer hos mig nu, mindre hos sin andra förälder	28,0 ±	1,3	13,0 ±	1,1
Barnet bor mindre hos mig nu, mer hos sin andra förälder	6,8 ±	0,7	23,9 ±	1,4
Barnet har eget boende	1,4 ±	0,3	1,6 ±	0,4
Antal svarande	5 944		4 672	

Frågans övriga svarsalternativ "bor lika mycket hos bägge", "barnet bestämmer sitt boende själv" och "annan förändring" redovisas inte.

Antal svarande gäller de som har svarat någon av de sex svarsalternativen.

Tabell T.22**Kom ni själva överens om hur barnet skulle bo eller fick ni hjälp av någon utomstående? Fördelning efter barnets boende. Procent***Did you agree yourselves about your child's residential arrangement or did you get help from a third party? Distribution by the child's residential arrangement. Percent*

	Andel	KI
Bara hos mig		
Kom själva överens	60,2 ±	2,3
Fick hjälp av kommunal familjerätt/socialtjänst	8,8 ±	1,4
Fick hjälp av juridiskt ombud	5,9 ±	1,1
Fick hjälp på annat sätt	1,2 ±	0,5
Andra föräldern var aldrig med och bestämde	10,6 ±	1,5
Barnet blev placerad/togs omhand av släktingar	0,0 ±	0,0
Annat svar	13,4 ±	1,6
Summa	100,0	
Antal svarande	2 051	
Bara hos den andra föräldern		
Kom själva överens	63,1 ±	3,9
Fick hjälp av kommunal familjerätt/socialtjänst	8,6 ±	2,3
Fick hjälp av juridiskt ombud	4,0 ±	1,6
Fick hjälp på annat sätt	0,9 ±	0,8
Andra föräldern var aldrig med och bestämde	4,1 ±	1,7
Barnet blev placerad/togs omhand av släktingar	0,2 ±	0,4
Annat svar	19,1 ±	3,2
Summa	100,0	
Antal svarande	769	
Mest hos mig		
Kom själva överens	76,8 ±	2,5
Fick hjälp av kommunal familjerätt/socialtjänst	8,1 ±	1,6
Fick hjälp av juridiskt ombud	5,3 ±	1,4
Fick hjälp på annat sätt	1,9 ±	0,9
Andra föräldern var aldrig med och bestämde	2,0 ±	0,8
Barnet blev placerad/togs omhand av släktingar	0,0 ±	0,0
Annat svar	5,9 ±	1,3
Summa	100,0	
Antal svarande	1 450	

Tabell T.22 (forts.)

	Andel	KI
Mest hos den andra föräldern		
Kom själva överens	76,7	± 2,7
Fick hjälp av kommunal familjerätt/socialtjänst	7,7	± 1,8
Fick hjälp av juridiskt ombud	4,8	± 1,4
Fick hjälp på annat sätt	1,2	± 0,6
Andra föräldern var aldrig med och bestämde	0,4	± 0,3
Barnet blev placerad/togs omhand av släktingar	0,2	± 0,3
Annat svar	9,0	± 1,9
Summa	100,0	
Antal svarande	1 244	
Ungefär lika mycket hos båda		
Kom själva överens	91,8	± 1,0
Fick hjälp av kommunal familjerätt/socialtjänst	4,5	± 0,8
Fick hjälp av juridiskt ombud	2,0	± 0,5
Fick hjälp på annat sätt	0,5	± 0,2
Andra föräldern var aldrig med och bestämde	0,1	± 0,1
Barnet blev placerad/togs omhand av släktingar	0,0	± 0,0
Annat svar	1,1	± 0,3
Summa	100,0	
Antal svarande	4 159	

Tabell T.23**Vad påverkade mest beslutet om hur ditt barn skulle bo? Andel efter barnets boende. Procent***What influenced the decision of your child's residential arrangement the most? Share by the child's residential arrangement. Percent*

	Andel	KI
Bara hos mig		
Barnet skulle kunna bo kvar i samma område	24,6 ±	2
Barnet skulle ha nära till skolan/förskolan	17,9 ±	1,7
Det var det bästa med tanke på hur bostadsbidrag eller andra stöd kunde påverkas	1,3 ±	0,5
Föräldrarnas arbetstider och arbetssituation	8,2 ±	1,2
Båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet	6,3 ±	1,1
Föräldrarnas ekonomi	2,7 ±	0,7
Föräldrarnas boendesituation	11,2 ±	1,4
Barnet blev familjehemsplacerad/togs omhand av släktingar	..	
Annat svar	48,8 ±	2,3
Kommer inte ihåg vad som påverkade mest	6,6 ±	1,2
Antal svarande	2 138	
Bara hos den andra föräldern		
Barnet skulle kunna bo kvar i samma område	27,8 ±	3,3
Barnet skulle ha nära till skolan/förskolan	18,2 ±	2,9
Det var det bästa med tanke på hur bostadsbidrag eller andra stöd kunde påverkas	4 ±	1,5
Föräldrarnas arbetstider och arbetssituation	10,5 ±	2,4
Båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet	10,7 ±	2,2
Föräldrarnas ekonomi	3,5 ±	1,5
Föräldrarnas boendesituation	11,9 ±	2,5
Barnet blev familjehemsplacerad/togs omhand av släktingar	..	
Annat svar	31,7 ±	3,5
Kommer inte ihåg vad som påverkade mest	10,2 ±	2,4
Antal svarande	789	
Mest hos mig		
Barnet skulle kunna bo kvar i samma område	24,5 ±	2,4
Barnet skulle ha nära till skolan/förskolan	23,9 ±	2,4
Det var det bästa med tanke på hur bostadsbidrag eller andra stöd kunde påverkas	1,4 ±	0,8
Föräldrarnas arbetstider och arbetssituation	20,7 ±	2,2
Båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet	16,6 ±	2
Föräldrarnas ekonomi	2,8 ±	0,9
Föräldrarnas boendesituation	13,8 ±	2
Barnet blev familjehemsplacerad/togs omhand av släktingar	..	
Annat svar	34,1 ±	2,6
Kommer inte ihåg vad som påverkade mest	4 ±	1,1
Antal svarande	1 510	

Tabell T.23 (forts.)

	Andel	KI
Mest hos den andra föräldern		
Barnet skulle kunna bo kvar i samma område	29,5 ±	2,8
Barnet skulle ha nära till skolan/förskolan	30,5 ±	2,8
Det var det bästa med tanke på hur bostadsbidrag eller andra stöd kunde påverkas	2,4 ±	0,9
Föräldrarnas arbetstider och arbetssituation	18,6 ±	2,3
Båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet	16,5 ±	2,2
Föräldrarnas ekonomi	2,9 ±	1
Föräldrarnas boendesituation	10,8 ±	2
Barnet blev familjehemsplacerad/togs omhand av släktingar	..	
Annat svar	22,9 ±	2,6
Kommer inte ihåg vad som påverkade mest	7,2 ±	1,6
Antal svarande	1 289	
Ungefär lika mycket hos båda		
Barnet skulle kunna bo kvar i samma område	22,9 ±	1,4
Barnet skulle ha nära till skolan/förskolan	21,5 ±	1,4
Det var det bästa med tanke på hur bostadsbidrag eller andra stöd kunde påverkas	0,8 ±	0,3
Föräldrarnas arbetstider och arbetssituation	8,3 ±	1
Båda föräldrarna ville träffa eller ha nära till barnet	75,6 ±	1,5
Föräldrarnas ekonomi	1,2 ±	0,4
Föräldrarnas boendesituation	2,8 ±	0,6
Barnet blev familjehemsplacerad/togs omhand av släktingar	..	
Annat svar	7,3 ±	0,9
Kommer inte ihåg vad som påverkade mest	2,2 ±	0,5
Antal svarande	4 221	

..=Skattningen för osäker för att redovisas

Flera svar kunde anges, vilket gör att tabellen inte summerar till 100 procent.

Tabell T.24**Vad tycker du om den överenskommelse ni har om ditt barns boende idag? Procent***How do you feel today about the agreement of your child's residential arrangement? Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Är nöjd	66,9	± 1,3	56,4	± 1,6
Är ganska nöjd	17,8	± 1,1	19,5	± 1,3
Är inte särskilt nöjd	4,5	± 0,6	7,4	± 0,9
Är inte alls nöjd	3,8	± 0,6	10,2	± 1,1
Ingen åsikt	2,6	± 0,5	3,9	± 0,7
Annat	4,3	± 0,6	2,7	± 0,5
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 884		4 616	

Tabell T.25**Vad tycker du om den överenskommelse ni har om ditt barns boende idag? Fördelning efter barnets boende. Procent***How do you feel today about the agreement of your child's residential arrangement? Distribution by the child's residential arrangement. Percent*

	Andel	KI
Bara hos mig		
Nöjd	75,4	1,9
Ganska nöjd	8,8	1,3
Inte så nöjd	2,3	0,6
Inte alls nöjd	2,4	0,7
Ingen åsikt	4,4	1,0
Annat	6,7	1,1
Summa	100,0	
Antal svarande	2 183	
Bara hos andra föräldern		
Nöjd	31,8	3,6
Ganska nöjd	15,6	2,7
Inte så nöjd	10,3	2,4
Inte alls nöjd	28,0	3,5
Ingen åsikt	9,9	2,4
Annat	4,3	1,4
Summa	100,0	
Antal svarande	812	
Mest hos mig		
Nöjd	64,6	2,7
Ganska nöjd	23,0	2,3
Inte så nöjd	5,4	1,2
Inte alls nöjd	2,0	0,8
Ingen åsikt	1,6	0,6
Annat	3,4	1,0
Summa	100,0	
Antal svarande	1 524	
Mest hos andra föräldern		
Nöjd	32,3	2,8
Ganska nöjd	32,0	2,8
Inte så nöjd	14,6	2,2
Inte alls nöjd	15,0	2,2
Ingen åsikt	3,1	1,1
Annat	3,0	1,0
Summa	100,0	
Antal svarande	1 308	

Tabell T.25 (forts.)

	Andel	KI
Ungefär lika mycket hos båda		
Nöjd	73,6	1,5
Ganska nöjd	19,1	1,4
Inte så nöjd	3,7	0,6
Inte alls nöjd	1,9	0,5
Ingen åsikt	0,5	0,3
Annat	1,2	0,4
Summa	100,0	
Antal svarande	4 234	

Försörjningen för barnet

Tabell T.26

Hur ordnade ni det ekonomiska direkt efter separationen (eller ditt barns födelse)? Fördelning efter barnets boende. Procent

How did you arrange the economics after the separation (or the birth of your child) by the child's residence? Distribution by the child's residential arrangement. Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Bara/mest hos dig				
Ni kom själva överens hur ekonomin skulle lösas	32,4	± 1,6	41,4	± 4,5
Ni ansökte om underhåll via Försäkringskassan	47,3	± 1,8	34,6	± 4,6
Du/ni valde att inte ha någon ekonomisk överenskommelse	5,7	± 0,9	9,0	± 2,6
Ni har ännu inte bestämt hur försörjningsansvaret ska delas	1,6	± 0,5	1,5	± 1,0
Annat	12,0	± 1,2	10,8	± 3,1
Kommer inte ihåg hur ni gjorde	1,0	± 0,4	2,7	± 1,7
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	3 142		529	
Bara/mest hos den andra föräldern				
Ni kom själva överens hur ekonomin skulle lösas	46,8	± 6,2	46,9	± 2,4
Ni ansökte om underhåll via Försäkringskassan	29,9	± 5,9	33,6	± 2,4
Du/ni valde att inte ha någon ekonomisk överenskommelse	8,5	± 3,5	5,0	± 1,2
Ni har ännu inte bestämt hur försörjningsansvaret ska delas	1,0	± 1,2	1,1	± 0,6
Annat	9,9	± 3,9	10,4	± 1,6
Kommer inte ihåg hur ni gjorde	4,0	± 2,9	3,0	± 1,0
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	303		1 781	
Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna				
Ni kom själva överens hur ekonomin skulle lösas	76,3	± 2,1	80,6	± 2,0
Ni ansökte om underhåll via Försäkringskassan	8,2	± 1,4	6,0	± 1,3
Du/ni valde att inte ha någon ekonomisk överenskommelse	7,5	± 1,2	6,9	± 1,3
Ni har ännu inte bestämt hur försörjningsansvaret ska delas	2,0	± 0,7	1,2	± 0,6
Annat	5,3	± 1,1	4,6	± 1,1
Kommer inte ihåg hur ni gjorde	0,7	± 0,4	0,7	± 0,5
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 190		2 030	

Tabell T.27

Hur är det idag betalar du eller tar du emot underhåll (via egen överenskommelse eller via Försäkringskassan) för ditt barn? Fördelning efter barnets boende. Procent

How is it today, do you pay or do you receive economic support (through your own arrangement or through the Swedish Social Insurance Agency) for your child. Distribution by the child's residential arrangement. Percent

	Andel	KI
Bara/mest hos dig		
Du betalar underhåll	0,8 ±	0,3
Du tar emot underhåll	79,7 ±	1,3
Ni har inget underhåll för att ditt barn bor växelvis	3,2 ±	0,6
Ni har inget underhåll av annat skäl	16,4 ±	1,2
Summa	100,0	
Antal svarande	3 656	
Bara/mest hos den andra föräldern		
Du betalar underhåll	79,6 ±	1,9
Du tar emot underhåll	0,3 ±	0,2
Ni har inget underhåll för att ditt barn bor växelvis	3,8 ±	0,8
Ni har inget underhåll av annat skäl	16,3 ±	1,8
Summa	100,0	
Antal svarande	2088	
Ungefär lika mycket hos båda		
Du betalar underhåll	4,1 ±	0,8
Du tar emot underhåll	3,1 ±	0,7
Ni har inget underhåll för att ditt barn bor växelvis	89,9 ±	1,2
Ni har inget underhåll av annat skäl	2,8 ±	0,6
Summa	100,0	
Antal svarande	4197	
Annat		
Du betalar underhåll	32,4 ±	6,0
Du tar emot underhåll	9,3 ±	3,4
Ni har inget underhåll för att ditt barn bor växelvis	24,2 ±	5,1
Ni har inget underhåll av annat skäl	34,2 ±	5,8
Summa	100,0	
Antal svarande	312	

Tabell T.28**Hur mycket betalar du i underhåll för ditt barn varje månad?****Fördelning efter förälderns inkomstnivå. Procent***How much economic support do you pay for your child each month?**Distribution by the parent's income level. Percent*

	Andel	KI
Låg		
Mindre än 1273 kronor	64,1	± 4,7
1273 kronor	16,2	± 3,7
Mer än 1273 kronor	19,7	± 3,8
Summa	100,0	
Antal svarande	478	
Medel		
Mindre än 1273 kronor	25,9	± 3,0
1273 kronor	49,6	± 3,5
Mer än 1273 kronor	24,4	± 2,9
Summa	100,0	
Antal svarande	927	
Hög		
Mindre än 1273 kronor	20,3	± 3,8
1273 kronor	40,0	± 4,8
Mer än 1273 kronor	39,7	± 4,6
Summa	100,0	
Antal svarande	503	

Inkomstgrupperna definieras i Fakta om statistiken.

Tabell T.29**Brukar du stå för extra kostnader för ditt barn utöver vad som täcks av pengarna ni kommit överens om? Fördelning efter förälderns inkomstnivå. Procent***Do you bear extra cost for your child beyond what is covered by the money you agreed on? Distribution by the parent's income level. Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Låg				
Ja	73,1	± 2,3	54,8	± 3,9
Nej	26,9	± 2,3	45,2	± 3,9
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	1 656		759	
Medel				
Ja	72,3	± 1,7	63,6	± 2,3
Nej	27,7	± 1,7	36,4	± 2,3
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	3 002		1 989	
Hög				
Ja	73,4	± 3,1	66,1	± 2,5
Nej	26,6	± 3,1	33,9	± 2,5
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	889		1 659	

Inkomstgrupperna definieras i Fakta om statistiken.

Tabell T.30**Hur mycket extra kostnader betalar du i månaden (utöver vad som täcks av pengarna ni kommit överens om)? Procent***How much extra costs do you pay each month (beyond what is covered by the money you agreed on)? Percent*

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Upp till 500 kronor	27,2	± 1,6	42,3	± 2,1
501-1 000 kronor	33,3	± 1,7	29,9	± 2,0
Mer än 1000 kronor	39,6	± 1,8	27,7	± 2,0
Summa	100		100	
Antal svarande	3474		2563	

Särlevande föräldrar och andra föräldrar

Tabell T.31

Särlevande föräldrar efter familjetyp och bostadstyp. Procent

Parents living apart by type of family and type of dwelling. Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Samtliga				
Hyresrätt	43,4 ± 1,3		35,3 ± 1,5	
Bostadsrätt	16,7 ± 1,0		14,5 ± 1,1	
Radhus, villa	36,7 ± 1,3		45,6 ± 1,5	
Annat	3,1 ± 0,5		4,6 ± 0,7	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 772		4 533	
Sammanboende				
Hyresrätt	25,2 ± 1,9		26,7 ± 2,1	
Bostadsrätt	11,9 ± 1,4		11,1 ± 1,5	
Radhus, villa	59,3 ± 2,1		58,9 ± 2,3	
Annat	3,7 ± 0,8		3,3 ± 0,8	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 483		2 162	
Ensamstående				
Hyresrätt	58,1 ± 1,8		43,6 ± 2,2	
Bostadsrätt	20,6 ± 1,4		17,5 ± 1,7	
Radhus, villa	18,6 ± 1,4		33,4 ± 2,0	
Annat	2,6 ± 0,6		5,5 ± 1,1	
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	3 262		2 331	

Tabell T.32
Särlevande föräldrar efter bostadstyp. Fördelning efter barnets boende. Procent

Parents living apart by type of dwelling. Distribution by the child's residential arrangement. Percent

	Mammor		Pappor	
	Andel	KI	Andel	KI
Samtliga				
Hyresrätt	43,4	± 1,3	35,3	± 1,5
Bostadsrätt	16,7	± 1,0	14,5	± 1,1
Radhus, villa	36,7	± 1,3	45,6	± 1,5
Annat	3,1	± 0,5	4,6	± 0,7
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	5 772		4 533	
Bara/mest hos dig				
Hyresrätt	47,3	± 1,8	29,8	± 4,4
Bostadsrätt	14,8	± 1,3	12,8	± 3,1
Radhus, villa	34,7	± 1,8	53,5	± 4,7
Annat	3,2	± 0,7	3,8	± 1,8
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	3 109		526	
Bara/mest hos den andra föräldern				
Hyresrätt	45,8	± 6,2	44,6	± 2,5
Bostadsrätt	14,0	± 4,1	12,5	± 1,7
Radhus, villa	33,2	± 5,8	36,9	± 2,4
Annat	7,0	± 3,2	6,1	± 1,3
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	305		1 765	
Ungefär lika mycket hos båda föräldrarna				
Hyresrätt	36,2	± 2,3	25,4	± 2,2
Bostadsrätt	20,4	± 1,8	17,7	± 1,9
Radhus, villa	41,2	± 2,3	54,3	± 2,4
Annat	2,1	± 0,7	2,6	± 0,8
Summa	100,0		100,0	
Antal svarande	2 161		2 021	

In English

Summary

During the latter part of the 20th century, there was a trend towards less stable couple relationships, resulting in increased divorces and separations. This trend has led to a different picture of families with children than previously, and it is more common that children do not live together with both of their parents. Today, one in four children in Sweden, or 480 000 children, have parents who have separated or have never lived together. To be able to describe the living conditions for these children, surveys are needed to show what their daily lives looks like.

This report presents the results from the questionnaire *Different families live in different ways* that Statistics Sweden on behalf of the Ministry of Social Affairs conducted from autumn 2012 to the beginning of 2013. The survey was sent out to parents who did not live together of some 15 000 children. Both parents were given the opportunity to answer the questionnaire. The purpose was to see how the parents had solved housing issues and finances for the child.

It is estimated that there are 540 000 parents living apart with children under the age of 18. The concept of parents living apart means those who no longer live together with the partner of at least one of their children. Parents living apart may have the children living most of the time or part of the time, the children may live most of the time or part of the time with the other parent or else they can live about equally with both parents. This is often called shared residence.

Shared residence has become more common in recent years. This survey shows that 35 percent of the children whose parents do not live together live alternately with their mother and their father. This is a sharp increase compared to the 1980s when only a few percent of the children with parents not living together had this living situation. The increase in shared residence may indicate increased gender equality between mothers and fathers.

Children aged 7–9 are those who to the greatest extent live equally as much with their mothers and their fathers. Children with shared residence are more common if the parents are born in Sweden and if both parents have a high level of education and high incomes. In general it seems the links between socioeconomic factors and shared residence are stronger for men. The fact that men have a high level of education and high incomes is more significant for shared residence than so for women.

It is less common with shared residence if the parents were young when they had their first child. However, there are no striking differences among parents who live in different types of municipalities. The metropolitan areas of Stockholm, Gothenburg and Malmö and their suburbs have been compared with *larger towns* and *other municipality types*. The slight differences that exist are due to differences in income and level of education.

Shared residence is more common among children whose parents have separated in recent years. This may indicate that shared residence is more common today than previously, but it may also indicate that shared residence is common directly after a separation but as time goes by the child lives more or entirely with one parent.

At the same time that shared residence has increased, it is still most common for children to live most of the time or entirely with their mothers. This is true for more than half of the children, compared to one in ten children who live mostly with their fathers.

The survey shows that most parents have agreed on how the child will live, but there are also those who have received help from someone outside the family. Several things may influence the decision on how the child will live. Most common is that parents say the most important reason was that both parents want to see their children or be close to them. Other common reasons are so that the child can remain in the same area and be close to daycare or school. A majority of the parents are satisfied with the agreement about where the child lives.

Even when it comes to support of the child, some parents agree on how to handle this. Nearly half of the mothers and close to six of ten fathers have agreed on how finances are to be handled. It is also common that parents have applied for support through the Swedish Social Insurance Agency. In that case, the Swedish Social Insurance Agency administers support for the child. This applies to one third of the mothers and roughly one fourth of the fathers.

Those who have agreed have most often chosen to pay half each, that is, about equal costs, or to have economic support. Of all the parents who live apart, 52 percent of the mothers and 8 percent of the fathers accept support from the other parent or the Swedish Social Insurance Agency. Very few of those who have a child with shared residence receive or pay economic support, while about 80 percent of those who have the child living with them all the time or most of the time receive economic support.

Those who have economic support often base the amount on that of the Swedish Social Insurance Agency, SEK 1 273 per month. Over half of the parents say they have the same amount of support as that of the Swedish Social Insurance Agency. Results show that there is a relatively weak connection between the income level of the parent paying economic support and the amount paid.

16 percent of the parents who have their children living with them all the time or most of the time do not receive economic support for the child. Some of the reasons are that the child has reached age 18, that the economic agreement did not work and that the parent has a good economy and thus does not need support.

The single mothers who have their children living with them all the time or most of the time risk different forms of vulnerability to a greater extent than other parents. They are gainfully employed to a lesser extent and often have economic problems. Several mothers describe a difficult economic situation in the open response options that were in the survey.

On the other hand, several fathers write that they feel disadvantaged by the Swedish Social Insurance Agency, family law and social services, which they feel are on the side of the mothers.

The fact that shared residence is more common for parents who have separated in recent year and the increasing equality between mothers and fathers may indicate that shared residence will be more common in the future.

A note of thanks

We would like to express appreciation to our survey respondents – the people, enterprises, government authorities and other institutions of Sweden – with whose cooperation Statistics Sweden is able to provide reliable and timely statistical information meeting the current needs of our modern society.

List of tables

How does the child live? Percent	22
How does your child live? Percent.....	23
Number of days per month the child lives with the mother and the father. Percent.....	32
How does your child live and how does the sibling live? Percent.....	34
Did you agree yourselves about your child's residential arrangement or did you get help from a third party? Percent.....	37
What influenced the decision of your child's residential arrangement the most? Percent	38
Have children with shared residence. Odds ratios	45
How did you arrange the economics after the separation (or the birth of your child)? Percent	48
How did you choose to regulate the economic support? Percent	49
How did you choose to regulate the economic support? Distribution by the child's residential arrangement? Percent.....	50
How did you arrive at the sum that should be paid as economic support? Percent	51
Why did you not have an economical arrangement for your child? Percent	52
How is it today, do you pay or do you receive economic support (through your own arrangement or through the Swedish Social Insurance Agency) for your child. Percent	53
How much economic support do you pay for your child each month? Percent	55
How much economic support do you receive for your child each month? Percent	57
Do you receive economic support for any more children? Parents who have additional children. Percent.....	57
Does the other parent stand for more costs for your child than are covered by the economic support? Percent.....	58
What is the additional money above the economic support used for? Parents that receive economic support for their child. Percent.....	58
Do you bear extra cost for your child beyond what is covered by the money you agreed on? Distribution by the child's residential arrangement. Percent.....	59
What is this money used for? (i.e. the money above what is agreed on) Mothers. Percent.....	61
What is this money used for? (i.e. the money above what is agreed on). Fathers. Percent	61
Parents living apart by type of family. Percent.....	64

Yes, the child has their own room at my place. Parents living apart by the child's residential arrangement. Percent	67
Principal employment status. Parents 16–64 years with children aged 0–17 years, 2008–2012. Percent	68
Works full time/part time. Gainfully employed parents 16–64 years with children aged 0–17 years. 2008–2012. Percent	69
Lack of cash margin and financial problems. Parents 16 years and older with children aged 0–17 years, 2008–2012. Percent.....	71
Meet with close relatives each week and do not meet with close relatives. Parents 16 years and older with children aged 0–17 years, 2008–2012. Percent	73
Meet with friends every week and have no close friends. Parents 16 years and older with children aged 0–17 years, 2008–2012. Percent	74
How does the child live? Distribution by the child's sex. Percent.....	107
How does the child live? Distribution by the child's age. Percent	108
How does the child live? Distribution by the by child's age and sex. Percent.....	109
How does the child live? Distribution by the parents' countries of birth. Percent.....	110
How does the child live? Distribution by the parents' level of education. Percent	111
How does the child live? Distribution by the parents' income level. Percent.....	113
How does the child live? Distribution by the parents' age at first birth. Percent.....	115
How does the child live? Distribution by the parents' family type. Percent	117
How does the child live? Distribution by parents living in the same municipality or living in different municipalities and type of municipality. Percent.....	118
How does the child live? Distribution by time since separation. Percent	119
Change in the child's residential arrangement since the separation. Percent	121
How does your child live? Distribution by the child's age. Percent...	122
How does your child live? Distribution by the parent's country of birth. Percent	123
How does your child live? Distribution by the parent's level of education. Percent	124
How does your child live? Distribution by the parent's income level. Percent.....	125

How does your child live? Distribution by the parent’s age at first birth. Percent 126

How does your child live? Distribution by parents’ family type. Percent 127

How does your child live? Distribution by type of municipality. Percent 128

How does your child live? Distribution by time since separation. Percent 129

Approximately how many days per month does your child live with you? Percent 131

How does your child live now compared to right after the separation (or when your child was born if you did not live together)? Percent 132

Did you agree yourselves about your child’s residential arrangement or did you get help from a third party? Distribution by the child’s residential arrangement. Percent..... 133

What influenced the decision of your child’s residential arrangement the most? Share by the child’s residential arrangement. Percent 135

How do you feel today about the agreement of your child’s residential arrangement? Percent 137

How do you feel today about the agreement of your child’s residential arrangement? Distribution by the child’s residential arrangement. Percent 138

How did you arrange the economics after the separation (or the birth of your child) by the child’s residence? Distribution by the child’s residential arrangement. Percent 140

How is it today, do you pay or do you receive economic support (through your own arrangement or through the Swedish Social Insurance Agency) for your child. Distribution by the child’s residential arrangement. Percent..... 141

How much economic support do you pay for your child each month? Distribution by the parent’s income level. Percent..... 142

Do you bear extra cost for your child beyond what is covered by the money you agreed on? Distribution by the parent’s income level. Percent..... 143

How much extra costs do you pay each month (beyond what is covered by the money you agreed on)? Percent..... 143

Parents living apart by type of family and type of dwelling. Percent 144

Parents living apart by type of dwelling. Distribution by the child’s residential arrangement. Percent..... 145

List of terms

aldrig	never	eventuellt	possibly
aldrig levtt ihop	never lived together	familjehems- placerad	placed in foster home
andel	share	familjerätt	family law
andra/annat	other	familjetyp	family type
ansökte om	applied for	flicka/flickor	girl/girls
antal	number	fritidsaktiviteter	recreational activities
används till	is used for	född	born
arbete	work	födelseland	country of birth
arbetslös	unemployed	förgymnasial	compulsory
arbetstid	working hours	utbildning	school
av	of/by	förorter	suburbs
bara hos	only with	förskola	preschool
barn	child/children	första barnets	birth of first
försäkring	insurance	födelse	child
barnomsorg	child care	Försäkringskassan	The Swedish Social Insurance Agency
behövdes inte	was not needed	försörjnings- ansvaret	responsibility for providing for the child
belopp	amount	förälder/föräldrar	parent/parents
beräkningsverktyg	aid for calculating economic support	ganska	fairly
bestämde	decided	gemensamma	joint
betalar	pays	glasögon	glasses
bo kvar	stays on	grupp	group
bodde/bor	lived/lives	gymnasial	upper secondary
boendesituation	housing situation	utbildning	education
bostadsbidrag	housing allowance	ha nära till	be close to
bostadsrätt	tenant ownership	halva tiden	half the time
bra förhållande	good relationship	han/hon	he/she
buskort	bus pass	heltid	full time
båda	both	hushåll	household
dagar	days	hyresrätt	rented dwelling
datorprylar	computer gadgets	hälften	half
delade	divided/shared	hög/högre	high/higher
deltid	part time	i förhållande till	in relation to
dig/ditt	you/your	ingen åsikt	no opinion
eftergymnasial	post secondary	inget underhåll	no economic support
utbildning	education	inkomst	income
eget boende	their own home	inte	not
eget rum	their own room		
ekonomi	economics		
endast	only		
ensamstående	single		

inte alls	not at all	semester	vacation
inte särskilt	not very	separation	separation
ja	yes	sin	their
juridiskt ombud	legal representative	själva	ourselves
kläder	clothes	skola	school
kom själva fram till	decided yourselves	skor	shoes
kommer inte ihåg	do not remember	släktingar	relatives
kommun	municipality	socialtjänst	social services
kompisar	friends	storstäder	metropolitan areas
kostnaderna	costs	stöd	benefits
kronor	Swedish crowns, SEK	större städer	larger cities
känner inte till	does not know	summa	sum
kärnfamiljer	nuclear family	svarande	respondents
köpa	buy	Sverige	Sweden
liknande	similar	syskon	siblings
låg	low	särlevande	living apart
lämpligt	suitable	ta emot	receive
mamma/mammor	mother/mothers	tid sedan	time since
med	with	tidigare	previous
medel	average	till	to
mer än halva tiden	more than half the time	tillsammans	together
mest hos	mostly with	togs omhand	was taken care of
mig	me	träffa	meet
mindre	less	tvärtom	vice versa
mobiltelefon	mobile phone	underhåll	economic support
nej	no	undersökning	survey
när	when	ungefär lika mycket	about the same amount
nöjd	satisfied	utan	without
och	and	utrikes född	foreign born
olika	different	valde	chose
om	about	var aldrig med	never participated
område	area	vet inte	do not know
pappa/pappor	father/fathers	viktigare	more important
pengarna	the money	villa	one-dwelling house
pojke/pojkar	boy/boys	ville	wanted to
procent	percent	växelvis boende	shared residence
påverkas	affected	yngre	younger
radhus	terrace-house	ålder	age
resor	trips	äldre	older
räknade ut	calculated	överens	agree
sambo	partner	överenskommelse	agreement
samma	same	övriga	other
sammanboende	married or cohabiting		

I denna rapport presenteras resultat från enkäten Olika familjer lever på olika sätt som SCB genomfört på uppdrag av Socialdepartementet. Syftet med undersökningen var att se hur föräldrar som inte lever tillsammans löser boendet och försörjningen för sitt gemensamma barn.

Resultaten visar att många barn vars föräldrar inte lever ihop bor växelvis ungefär lika mycket hos sin mamma och sin pappa, men fortfarande är det vanligast att barn bor mest eller bara hos sin mamma.

De flesta föräldrar har själva kommit överens om hur barnet ska bo, men det finns också de som fått hjälp av någon utomstående. En majoritet av föräldrarna är nöjda med överenskommelsen om barnets boende.

En del föräldrar har själva kommit överens om hur barnets försörjning ska lösas. Det är också vanligt att föräldrarna har ansökt om underhåll via Försäkringskassan. De som själva kommit överens har oftast valt att betala hälften var, det vill säga ungefär lika mycket av kostnaderna, eller att ha underhåll.

ISSN 1654-1510 (Online)
ISSN 0283-8788 (Print)
ISBN 978-91-618-1603-3 (Print)

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Statistikservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Statistics Service, phone +46 8 506 948 01